

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

ГОДИШЊИ КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ
ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ
ЗА
2022. ГОДИНУ

Сарајево, март 2023. године

Садржај

1. Увод	2
2. Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ – ЦХЈ ..	3
2.1. Законодавни оквир за успоставу ЦХЈ и пројекти техничке подршке Европске уније у области интерне ревизије	3
2.2. Надлежност ЦХЈ и преглед реализације задатака ЦХЈ	5
2.3. Остале активности ЦХЈ у извјештајном периоду	10
3. Основ за припрему Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ	12
3.1. Законодавни оквир	12
3.2. Методологија рада интерне ревизије у институцијама БиХ	13
4. Консолидовани извјештај о интерној ревизији по годишњим извјештајима ЈИР за 2022. годину	16
4.1. Јединице интерне ревизије институција БиХ – преглед успостављања ЈИР	17
4.2. Надлежност јединица за интерну ревизију	19
4.3. Извјештаји јединица интерне ревизије	22
4.4. Преглед успостављања и развоја система интерне ревизије институција БиХ	37
4.5. Преглед примјене методологије рада и учинка јединица интерне ревизије институција БиХ	41
4.6. Континуирана професионална едукација интерних ревизора у институцијама БиХ	51
5. Прегледа квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ који проводи ЦХЈ	53
5.1. Сврха и основ за обављање прегледа квалитета	53
5.2. Резултати годишњег прегледа квалитета	54
5.3. Унапређење система интерне ревизије	63
6. Стратегија развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година у дијелу који се односи на интерну ревизију	65
6.1. Основи Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година и информација о њеној реализацији	65
6.2. Оперативни годишњи акциони план Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за 2022. годину	66
7. Реализација закључака Савјета министара БиХ	75

1. Увод

Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ (у даљем тексту: ЦХЈ) обавезна је, у складу са одредбама члана 25. Закона о интерној ревизији институција БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 27/08 и 32/12), да припреми Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије.

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје основне податке о систему интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ), податке о активностима Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора БиХ, податке о јединицама интерне ревизије и интерним ревизорима, податке о извршеним интерним ревизијама од стране јединица за интерну ревизију институција БиХ, као и податке о реализацији препорука од стране ревидираних институција и податке о предузетим активностима на реализацији закључака Савјета министара БиХ.

Систем интерне ревизије је дио система јавне интерне финансијске контроле (PIFC – *Public Internal Financial Control*) који је развила Европска комисија и који има за циљ да земљама у процесу придруживања Европској унији пружи помоћ у разумијевању и примјени добро развијених и ефективних система интерне контроле.

Систем интерне ревизије у институцијама БиХ, поред Закона о интерној ревизији институција БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 27/08 и 32/12), дефинисан је и стратешким документима и то: Стратегијом развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2016-2018. година коју је усвојио Савјет министара БиХ на 87. сједници одржаној 29.12.2016. године и Стратегијом развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025. година, коју је усвојио Савјет министара БиХ на 8. сједници одржаној 11.06.2020. године.

Важан сегмент система интерне ревизије у јавном сектору БиХ представља и Координациони одбор централних јединица за хармонизацију (КО ЦХЈ). Ово тијело чине руководиоци Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, Централне јединице за хармонизацију Федералног министарства финансија и Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија Републике Српске.

У наставку дајемо преглед законодавног оквира интерне ревизије у институцијама БиХ, податке о: активностима ЦХЈ, јединицама интерне ревизије и извршеним интерним ревизијама, препорукама из извјештаја интерне ревизије, поштовању методологије рада интерне ревизије, континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, податке о годишњем прегледу квалитета који проводи ЦХЈ, реализацији Оперативног годишњег акционог плана Стратегије¹ за 2022. годину, као и мјерама и активностима предузетим од стране институција и интерне ревизије на реализацији закључака Савјета министара БиХ.

---

¹ Стратегија развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025. година

2. Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ – ЦХЈ

2.1. Законодавни оквир за успоставу ЦХЈ и пројекти техничке подршке Европске уније у области интерне ревизије

Обавеза Босне и Херцеговине на пољу интерне ревизије утврђена је чланом 90. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и Босне и Херцеговине у дијелу под називом „Сарадња у подручју ревизије и финансијске контроле“ („Службени гласник БиХ - Међународни уговори", број 10/08).

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ („Службени гласник БиХ", бр. 27/08 и 32/12), Споразумом о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и БиХ („Службени гласник БиХ-Међународни уговори", број 10/08), Законом о министарствима и другим тијелима управе БиХ („Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 и 19/16), а на основу Одлуке Савјета министара БиХ, број 113/09 („Службени гласник БиХ", бр. 44/09 и 48/18), успостављена је Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ – ЦХЈ, која у складу са наведеним прописима има обавезу да успостави и развија систем унутрашње финансијске контроле у институцијама Босне и Херцеговине, а као посебан сегмент овог система да успостави систем и структуру интерне ревизије у институцијама БиХ.

Подршку увођењу и развоју јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини пружила је и Европска унија кроз реализацију пројеката техничке помоћи финансираних из средстава IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) фондова подршке Босни и Херцеговини. До сада су реализована три пројекта и то: Пројекат PIFC (*Public Internal Financial Control*²), Пројекат SPFM (*Strengthening Public Financial Management*³) и Пројекат PIFC 3 (Унапређење јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини). Пројектом PIFC пружена је подршка институцијама БиХ у процесу увођења и развоја система интерне ревизије (ИР) и система финансијског управљања и контроле (ФУК) заснованих на добрим праксама у државама чланицама Европске уније, као и на искуствима из других држава које испуњавају обавезе везане за процесе приступања чланству у Европској унији. Кроз пројекат SPFM пружена је подршка унапређењу везе између креирања политика и процедура планирања буџета, те јачања система јавне интерне финансијске контроле. У оквиру пројекта PIFC 3 настављене су активности из претходна два пројекта с циљем пружања додатне подршке реформи управљања јавним финансијама у процесу приступања Европској унији, кроз јачање капацитета, ажурирање методологије рада и развијање софтверских алата за провођење финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у јавном сектору на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини.

Активности на реализацији пројекта ЕУ "Унапређење јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини" (PIFC 3) одвијале су се у периоду од октобра 2018. године до маја 2022. године. У сврху дефинисања циљева и подручја даљег развоја PIFC-а на свим нивоима власти у БиХ, у оквиру Пројекта израђен је нацрт Оквира за стратегију јавне интерне финансијске контроле за период 2020-2025.

---

² Интерне финансијске контроле у јавном сектору

³ Подршка управљању јавним финансијама

Као резултате овог Пројекта, у домену интерне ревизије у институцијама БиХ, можемо навести:

- израђена је Стратегија развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025 година⁴;
- израђен је нови Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ (ажурирана верзија)⁵, у складу са последњом верзијом Међународних стандарда за интерну ревизију⁶;
- израђен је Правилник о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ⁷;
- окончане су активности на изради Апликације за праћење, управљање и извјештавање о систему финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у јавном сектору БиХ (PIFC апликација), која у дијелу који се односи на интерну ревизију омогућава управљање процесом планирања и вршења ревизија, евидентирање свих проведених активности и извјештавање уз помоћ ИТ алата;
- одржане су теоријске обуке везано за примјену нових прописа из области интерне ревизије у институцијама БиХ током којих је, такође, презентована и нова PIFC апликација и
- проведена је пилот ревизија у једној од институција БиХ⁸ у току које је примјењена PIFC апликација (тестна верзија).

У току 2022. године предузете су активности на стављању у употребу PIFC апликације и њену досљедну примјену од стране свих организација на које се примјењују одредбе Закона о интерној ревизији институција БиХ. У јуну 2022. године извршено је инсталирање PIFC апликације за институције БиХ на сервер Министарства финансија и трезора БиХ. ЦХЈ је донијела Правилник о коришћењу PIFC апликације у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ", број 21/22) и одржала обуке за особље интерне ревизије о начину примјене PIFC апликације. ИТ компанија, која је израдила PIFC апликацију, припремила је Корисничко упутство за њену примјену које је доступно свим њеним корисницима у оквиру PIFC апликације.

Оквир PIFC-а (*Public Internal Financial Control*) чине три стуба која би требало да обезбиједи довољно синергетских ефеката како би се обезбиједило разумно увјеравање да интерне контроле функционишу адекватно и ефективно, а то су:

- функционално независна и децентрализована интерна ревизија (ИР) - која има улогу да пружи помоћ руководиоцу институције вршећи преглед адекватности и ефективности интерних контрола и дајући препоруке у циљу унапређења пословања институције,
- финансијско управљање и контрола (ФУК) – које је усмјерено на јачање одговорности за остваривање циљева институције, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле у институцији и
- ЦХЈ, као засебна јединица, која развија и усмјерава процес PIFC-а.

Сваки од три нивоа власти је, кроз своју централну хармонизацијску јединицу, документе које је КО ЦХЈ одобрио, даље разрађивао и припремао документе, прилагођавајући оквирне документе својим потребама. Оваквим координисаним приступом постигнута је унифицираност у приступу прописима методолошког типа из области интерне ревизије.

---

⁴ Усвојена на 8. сједници Савјета министара БиХ одржаној 11.06.2020. године.

⁵ Одлука о доношењу Приручника објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 73/21

⁶ Ступили на снагу 01.01.2017. године.

⁷ Одлука о доношењу Правилника објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 74/21.

⁸ Министарство иностраних послова БиХ

2.2. Надлежност ЦХЈ и преглед реализације задатака ЦХЈ

Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, овлашћена је за развој, руковођење и координацију интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине. У складу са надлежностима дефинисаним Законом о интерној ревизији институција БиХ, ЦХЈ је до сада реализовала како слиједи:

- а) *Припрему приједлога за измјене Закона о интерној ревизији у институцијама Босне и Херцеговине, након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

ЦХЈ је у току 2012. године припремила нацрт Закона о измјенама Закона о интерној ревизији институција БиХ, којим су створене квалитетне законске претпоставке за успостављање ефикасног и економичног система интерне ревизије у институцијама БиХ. Закон је, након усвајања, објављен у „Службеном гласнику БиХ”, број: 32/12.

Овом допуном законског рјешења дефинисано је вршење функције интерне ревизије у институцијама БиХ на начин да се обезбиједи ефикасније и рационалније успостављање јединица интерне ревизије, које ће онемогућити успостављање непотребно великог броја јединица интерне ревизије, већ да се са мањим бројем јединица које ће, у складу са различитим критеријумима груписања и испуњености услова, омогућити покривеност интерном ревизијом више организационо и ресорно сродних институција, а што за резултат има и значајан материјални ефекат у смислу негомилања нерационалног броја извршилаца и трошкова који би се тако произвели. Оваквом измјеном омогућено је и успостављање једне јединице интерне ревизије која ће вршити интерну ревизију у више организационо или ресорно сродних институција, у складу са принципима дефинисаним Законом.

ЦХЈ је, у складу са наведеним одредбама Закона о интерној ревизији институција БиХ, припремила Одлуку о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ која је објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19. Одлука је припремљена на основу анализе испуњености дефинисаних критеријума за успостављање јединица интерне ревизије и података о годишњем буџету и финансијским плановима институција, те је истом предвиђено успостављање укупно 19 јединица интерне ревизије које ће пружати услуге интерне ревизије у 77 институција БиХ.

- б) *Припрему и имплементацију програма обуке и сертификаковања интерних ревизора институција Босне и Херцеговине, након усаглашавања програма обуке у Координационом одбору ЦХЈ;*

У претходном периоду извршена је обука особља које ради на пословима интерне ревизије и финансијског управљања и контроле, у институцијама Босне и Херцеговине, Републике Српске и Федерације БиХ, кроз Пројекат PIFC, Пројекат SPFM и Пројекат PIFC 3 који су финансирани од стране ЕУ. Различити нивои обука су пружени за различите полазнике из различитих области.

ЦХЈ је донијела Програм обуке и сертификаковања интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 7/15 и 89/18), којим се дефинише начин стицања звања и сертификата овлаштеног интерног ревизора у институцијама БиХ, те обавеза даљег професионалног усавршавања интерних ревизора у складу са Стандардима интерне ревизије. У складу са овим Програмом, ЦХЈ је донијела Одлуку о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 92/15, 56/17 и 65/19) и Упутство о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама

БиХ ("Службени гласник БиХ", број 97/15), којим су детаљно дефинисани начин и поступак испуњавања захтјева континуиране едукације.

У протеклом периоду ЦХЈ је организовала, у складу са наведеним Програмом, у два циклуса обуке за интерне ревизоре у институцијама БиХ у сврху стицања Цертификата овлашћеног интерног ревизора. Обуке се састоје од теоријске обуке, полагања писменог испита и практичне обуке, која се одвија кроз провођење двије интерне ревизије у институцијама БиХ под стручним надзором ментора. До краја 2022. године ЦХЈ је цертификовала укупно 39 интерних ревизора у институцијама БиХ.

У складу са прописима из области континуиране професионалне едукације (КПЕ) интерних ревизора у институцијама БиХ, ЦХЈ је и у овом извјештајном периоду организовала обуке за интерне ревизоре у институцијама БиХ на теме дефинисане Програмом обуке и цертификовања интерних ревизора у институцијама БиХ. Одржане су укупно четири обуке за интерне ревизоре у институцијама БиХ, од којих је три обуке организовала ЦХЈ, током којих су обрађене све теме предвиђене Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2022. годину, који је донијела ЦХЈ МФТ БиХ⁹. Једну обуку из области интерне ревизије организовао је и Координациони одбор ЦХЈ.

У складу са наведеним прописима ЦХЈ издаје, на основу достављених захтјева, мишљење о признавању обука које организују међународне и домаће организације, као континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, како је то дефинисано Програмом и Одлуком¹⁰. У 2022. години ЦХЈ је запримила и обрадила укупно 75 захтјева јединица интерне ревизије за бодовање обука као континуиране професионалне едукације, на која су у предвиђеном року издата мишљења.

- ц) *Усвајање и имплементацију Стандарда за интерну ревизију у институцијама БиХ и Кодекса професионалне етике за интерне ревизоре, након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

У 2017. години ЦХЈ је припремила, на основу одлуке Координационог одбора ЦХЈ, и доставила на објаву Одлуку о усвајању Стандарда интерне ревизије у институцијама БиХ којом се регулише усвајање, објављивање и примјена Међународних стандарда за професионалну праксу интерне ревизије, који су ступили на снагу 01.01.2017. године. Наведена Одлука објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 93/17.

Кодекс професионалне етике за интерне ревизоре у институцијама БиХ саставни је дио методологије интерне ревизије и усаглашен је са Међународним оквиром професионалне праксе интерне ревизије¹¹.

У 2021. години ЦХЈ је, заједно са експертима Пројекта ЕУ PIFC 3, припремила Правилник о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ који пружа детаљне смјернице и упутства начина провођења интерне и екстерне оцјене квалитета, у складу са захтјевима стандарда интерне ревизије. Одлука о доношењу Правилника објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 74/21).

- д) *Усвајање и имплементацију радне методологије интерне ревизије, након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

Након усаглашавања оквирних докумената на Координационом одбору ЦХЈ, ЦХЈ је за потребе интерне ревизије у институцијама БиХ припремила и објавила текст Повеље интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 82/11 и 30/18) и Кодекс професионалне етике за интерне ревизоре у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ",

⁹ Објављен на веб страници МФТ БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ.

¹⁰ Програм обуке и цертификовања интерних ревизора у институцијама БиХ и Одлука о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ.

¹¹ *The International Professional Practices Framework* – издат од Глобалног института интерних ревизора (*The IIA*)

број 82/11), као дио радне методологије за интерну ревизију у институцијама БиХ. ЦХЈ је, такође, објавила и текст Споразума о вршењу функције интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 73/12 и 32/18).

Повељом интерне ревизије уређује се општи приступ интерне ревизије, сврха и циљ, независност, улога и дјелокруг интерне ревизије, одговорност руководиоца јединице за интерну ревизију/интерног ревизора, као и овлаштења приступа документацији, кадровима и физичкој имовини која је релевантна за обављање ревизија, те се дефинише начин извјештавања и поступци у случају идентификовања индикатора преваре.

Етички кодекс је документ неопходан и прикладан за професију интерне ревизије која се заснива на повјерењу у објективно увјеравање о адекватном управљању ризицима, системима контроле и руковођењу. Етички кодекс дефинише принципе и правила понашања која су интерни ревизори обавезни поштовати и придржавати их се, што представља основ за професионално пружање услуга интерне ревизије.

У циљу стварања услова за провођење Закона и подзаконских аката, ЦХЈ је припремила и објавила текст Споразума о вршењу функције интерне ревизије у институцијама БиХ, којим се регулишу међусобна права и обавезе јединица интерне ревизије, које су наведеним прописима задужене за вршење функције интерне ревизије у више институција, и институције у којој та јединица пружа услугу интерне ревизије.

У току 2019. године ЦХЈ је припремила и тестирала, у сарадњи са експертима Националне академије за економију и финансије Министарства финансија Краљевине Низоземске¹², Приручник за ревизију учинка за интерне ревизоре у институцијама БиХ. У припреми, изради и тестирању овог Приручника учествовали су, поред холандских експерата и ЦХЈ и интерни ревизори из шест институција БиХ¹³. Одлука о доношењу Приручника објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 81/19, док је Приручник објављен на веб страници ЦХЈ.

У 2021. години објављен је нови Приручник за интерну ревизију, који је усклађен са последњом верзијом Међународних стандарда за интерну ревизију. Израда овог Приручника реализована је у оквиру планираних активности Пројекта техничке помоћи Европске уније нашој земљи "PIFC 3", кроз сарадњу ЦХЈ и експерата Пројекта. Координациони одбор ЦХЈ је, на својој 11. сједници одржаној 29.11.2021. године, одобрио оквирни текст Приручника за интерну ревизију, на основу којег је ЦХЈ донијела Одлуку о доношењу Приручника за интерну ревизију у институцијама БиХ која је објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 73/21.

Након што су окончане сигурносне и техничке провјере, у јуну 2022. године окончане су и активности на инсталирању PIFC апликације за институције БиХ на сервер Министарства финансија и трезора БиХ. У извјештајном периоду ЦХЈ МФТ БиХ је донијела прописе којим су дефинисани начин и услови приступа PIFC апликацији, а то су: Правилник о коришћењу Апликације за праћење, управљање и извјештавање о систему финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 21/22) и Одлуку о именовану администратора за PIFC апликацију која је објављена на веб страници МФТ БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ.

PIFC апликација се у дијелу интерне ревизије није користила у извјештајном периоду у институцијама БиХ због потешкоћа које су онемогућавале задовољавајући ниво сигурности и заштите информација, постављање шифри за приступ Апликацији од стране корисника – особља интерне ревизије, а што је неопходно као предуслов за обезбјеђење повјерљивости, поузданости и безбједности података интерне ревизије, сходно

---

¹² На основу билатералног споразума о сарадњи закљученог између Министарства финансија Краљевине Низоземске и Министарства финансија и трезора БиХ.

¹³ Именована Радна група за израду Нацрта приручника за ревизију учинка у институцијама БиХ и Тим за вршење пилот интерне ревизије учинка – рјешења ЦХЈ МФТ БиХ о именовану од 26.11.2018. и 14.05.2019. године.

Стандардима интерне ревизије. У рјешавању наведеног проблема биле су укључене, поред ИТ компаније која је израдила PIFC апликацију, и стручне ИТ службе МФТ БиХ и Генералног секретаријата Савјета министара БиХ, те је у јануару 2023. године отклоњен наведени застој. Модул интерна ревизија PIFC апликације је у периоду израде овог Извјештај стављен у употребу у свим институцијама БиХ, укључујући и јавно предузеће БХРТ. Очекује се да ће примјена PIFC апликације у поступку вршења ревизија допринијети већој ефикасности интерне ревизије и једнообразној примјени прописане методологије рада, што ће обезбиједити потпуну усклађеност са стандардима интерне ревизије који се односе на процес вршења ревизије, а тиме и допринијети унапређењу квалитета рада.

Упоредо са израдом Приручника и софтверских / апликативних рјешења, у току 2021. године ЦХЈ је заједно са експертима Пројекта припремала и методологију за провођење контроле квалитета интерне ревизије. Координациони одбор ЦХЈ је, на својој 12. сједници одржаној 13.12.2021. године, одобрио документ којим се уређује контрола квалитета интерне ревизије, у складу с којим је ЦХЈ донијела Одлуку о доношењу Правилника о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, која је објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 74/21. Наведени методолошки документ пружа детаљне смјернице и упутства која ће олакшати јединицама интерне ревизије испуњавање захтјева стандарда интерне ревизије, који налажу континуирано преиспитивање квалитета ревизорског рада у сврху унапређења услуга које пружају.

- е) *Усвајање и имплементацију Стратегије развоја интерне ревизије у јавном сектору након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

Основни стратешки документ, који је на свеобухватан начин представио нови концепт управљања јавним финансијама и активности за потребе његовог развоја, била је Стратегија за провођење јавне интерне контроле у институцијама Босне и Херцеговине, коју је Савјет министара БиХ усвојио на 110. сједници одржаној 30.12.2009. године.

У току 2020. године, у оквиру Пројекта подршке ЕУ "PIFC-3", окончане су активности на изради трећег по реду стратешког документа из области система јавних интерних финансијских контрола у БиХ. Изради овог документа претходила је израда оквирног документа који је дао петогодишњу перспективу развоја PIFC-а у јавном сектору БиХ. У току 2019. године Координациони одбор ЦХЈ је прихватио нацрт Оквира за стратегију јавне интерне финансијске контроле за период 2020-2025, који је припремљен од стране стручног тима Пројекта, након чега су израђене и појединачне стратегије за сваки од управних ниова власти у БиХ у складу са њиховим специфичним приоритетима и потребама. Савјет министара БиХ усвојио је, на својој 8. сједници одржаној 11.06.2020. године, Стратегију развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година. Полазећи од достигнутог нивоа развоја система јавних интерних финансијских контрола у институцијама БиХ, Стратегија одређује конкретне стратешке циљеве и оперативне мјере за унапређење система финансијског управљања и контроле, система интерне ревизије, те мониторинга и извјештавања у овим областима.

- ф) *Давање сагласности на правилнике о систематизацији организација које успостављају јединице интерне ревизије у дијелу који се односи на интерну ревизију;*

ЦХЈ је у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ објавила Одлуку о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19) и Правилник о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 81/12 и 99/14) чиме су створени сви потребни услови за достављање приједлога правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у јединицама интерне ревизије на сагласност ЦХЈ, за институције које успостављају јединице интерне ревизије. Ова

активност произашла је након објављивања наведених докумената, а који су резултат анализа које су рађене од стране ЦХЈ и разматрања материјала и приједлога достављених од експерата Пројекта PIFC за израду оптималне структуре интерне ревизије у институцијама БиХ. Овим документима дефинисано је успостављање децентрализованог модела интерне ревизије у институцијама БиХ, као и обавезе институција за успостављање јединица интерне ревизије.

ЦХЈ, у складу са Законом о интерној ревизији, даје сагласност на измјене и допуне правилника о унутрашњој организацији институција које су у обавези да успоставе јединицу интерне ревизије у складу са наведеним прописима. Сагласност на измјене Правилника, закључно са 31.12.2022. године, дата је за 18 од укупно 19 институција које су то биле обавезне учинити и за једно јавно предузеће, колико је укупно и доставило захтјев ЦХЈ за издавање сагласности. ЦХЈ је у складу са својом законском обавезом размотрила све пристигле захтјеве, те на оне који нису били комплетни и усаглашени са наведеним прописима, дала одређене препоруке и сугестије прије коначне сагласности.

- г) *Координацију рада јединица интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине и успостављање веза са државним и међународним институцијама на подручју интерне ревизије;*

Тренутно су функционално успостављене јединице интерне ревизије у свих 19 институција БиХ, колико према важећим прописима треба да буде успостављено. Од тога, њих 17 је успостављено у складу са прописима из области интерне ревизије, док је у 2 институције интерна ревизија успостављена према правилнику о унутрашњој организацији који није усклађен са релевантним прописима¹⁴.

У току 2020. године је и једно јавно предузеће, Радио-телевизија БиХ, прибавило сагласност ЦХЈ за именовање руководиоца ЈИР и попунило и позицију интерног ревизора. ЦХЈ у складу са својом улогом обезбјеђује равноправан приступ методологији и примјени прописа из области интерне ревизије свим јединицама интерне ревизије, те координира рад интерних ревизора на терену и извјештава о њиховом раду кроз Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. Подаци о раду јединица интерне ревизије и њиховим карактеристикама дати су детаљно у четвртном дијелу овог Извјештаја.

- х) *Давање сагласности на избор руководиоца Јединице за интерну ревизију и на успостављање Одбора за интерну ревизију;*

ЦХЈ је, објављивањем Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19) и Правилника о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 81/12 и 99/14), дефинисала критеријуме за издавање овакве врсте сагласности. ЦХЈ је, у складу са важећим прописима којима се уређује област интерне ревизије у институцијама БиХ, а на основу испуњености прописаних услова, у предвиђеном року дала своје мишљење о сагласности по пристиглим захтјевима за именовање руководиоца јединице интерне ревизије. ЦХЈ је издала, закључно са 31.12.2022. године, укупно 18 сагласности на избор руководиоца јединице интерне ревизије.

Очекује се да ће у наредном периоду и преостале четири институције које немају попуњену позицију руководиоца ЈИР¹⁵, у складу са одредбама Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и Правилника о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ, провести потребне процедуре за запошљавање руководиоца јединице интерне ревизије.

¹⁴ Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби - БХАНСА

¹⁵ Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела, БХАНСА и Министарство одбране БиХ (од 24.05.2021. упражњена позиција руководиоца ЈИР у овом Министарству).

- и) *Сарадњу са Канцеларијом за ревизију институција Босне и Херцеговине у циљу остваривања ефикасне и дјелотворне интерне и екстерне ревизије;*

Постоје услови за оперативну сарадњу између интерних и екстерних ревизора кроз примјену INTOSAI стандарда¹⁶ и смјерница (INTOSAI GOV), које је Координациони одбор врховних ревизорских институција објавио кроз Одлуку о преузимању оквира међународних стандарда врховних ревизорских институција – ISSAI оквира у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 38/11), а чију примјену сугерише и ЦХЈ интерним ревизорима кроз Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ. ЦХЈ је, кроз достављене годишње извјештаје јединица интерне ревизије, информисана да се уважавају дате сугестије кроз поштовање методологије, те да постоји оперативна сарадња између особља интерне ревизије и ревизора Канцеларије за ревизију институција БиХ. Руководиоци ЦХЈ и Канцеларије за ревизију институција БиХ одржавају радне састанке с циљем унапређења сарадње.

- ј) *Надзор над имплементацијом свих примјенивих регулатива за интерну ревизију од стране јединица за интерну ревизију;*

Надзор над примјеном регулатива за интерну ревизију ЦХЈ обезбјеђује кроз годишње извјештаје јединица интерне ревизије и интерних ревизора, а који служе као основ за израду Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије. Надзор се врши и кроз одржавање састанака ЦХЈ са руководиоцима ЈИР и интерним ревизорима, као и кроз давање сагласности и мишљења ЦХЈ у вези са захтјевима интерне ревизије, те кроз одобравања додатака Приручнику. Такође, и интерна оцјена квалитета рада интерне ревизије коју проводи руководилац ЈИР, у складу са Међународним стандардима интерне ревизије, доприноси функцији надзора на нивоу јединица интерне ревизије.

У извјештајном периоду, Одсјек за развој система интерне ревизије одржао је шест састанака са руководиоцима јединица интерне ревизије и интерним ревизорима, као и неколико неформалних савјетодавних састанака, на којима су разматрани проблеми и недоумице које у свом раду имају интерни ревизори, те могућности и начини за побољшање квалитета услуга које пружа интерна ревизија, у складу са прописима у овој области и утврђеном методологијом рада.

У сврху праћења поштовања и примјене релевантних прописа од стране јединица интерне ревизије у извјештајном периоду, ЦХЈ је у складу са Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ извршила годишњи преглед квалитета, на основу расположивих података из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и документације која је достављена уз извјештаје. Резултати спроведеног годишњег прегледа квалитета ЦХЈ дати су у оквиру тачке 5. овог Извјештаја.

2.3. Остале активности ЦХЈ у извјештајном периоду

У току 2022. године Одсјек за развој система интерне ревизије ЦХЈ је, на захтјев директора ЦХЈ, извршио анализу и сачинио Извјештај о примјени Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ¹⁷. Као извор података за оцјену примјене Одлуке коришћени су подаци из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије институција БиХ за 2019, 2020. и 2021. годину, годишњих консолидованих извјештаја интерне ревизије за 2019, 2020.

¹⁶ Стандарди Међународне организације врховних ревизорских институција (ISSAI)

¹⁷ Одлука о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19)

и 2021. годину, регистара које води ЦХЈ, као и друга расположива документација ЦХЈ и информације добијене од институција БиХ, укључујући и захтјеве за примљене у ЦХЈ за издавање сагласности из надлежности ЦХЈ и издате сагласности ЦХЈ.

На основу спроведене анализе у Извјештају је констатовано да и поред донијетих закључака Савјета министара БиХ да се убрзају и окончају започете активности на успостављању јединица интерне ревизије у институцијама БиХ још увијек нису све институције успоставиле и кадровски попуниле јединицу интерне ревизије, како је то предвиђено системским прописима. Наиме, до дана израде Извјештаја укупно 12 од предвиђених 19 институција, сходно Одлуци, у потпуности је спровело потребне процедуре на успостављању и запошљавању особља интерне ревизије. Четири институције су успоставиле јединицу интерне ревизије у складу са релевантним прописима али немају у потпуности кадровски попуњену јединицу интерне ревизије (МФТ, МО, МП и МЛП), док три институције нису окончале активности на усклађивању правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, у погледу описа послова интерне ревизије и услова за запошљавање интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије, са релевантним прописима (МБ¹⁸, ДКПТ и БХАНСА).

Предсједништво БиХ је једина институција која није успоставила функцију интерне ревизије у институцијама БиХ, у складу са предметном Одлуком¹⁹.

Ни једна од двије институције²⁰, којима је Одлуком дата могућност да самостално оцјене потребу за успостављањем функције интерне ревизије, није успоставила интерну ревизију у складу са прописима којима се уређује начин успостављања и вршења функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

У циљу очувања достигнутог нивоа развоја система функционално независне интерне ревизије и њеног даљег унапређивања, а на основу закључака до којих се дошло у току анализе, у Извјештају су дате препоруке да ЦХЈ треба да настави да предузима активности из своје надлежности како би:

- надлежне институције окончале активности на измјени правилника о унутрашњој организацији - у дијелу који се односи на интерну ревизију, у институцијама које нису извршиле ту своју обавезу,
- кадровски у потпуности попуниле све јединице интерне ревизије и
- успоставио систем интерне ревизије у институцијама БиХ који се темељи на поштовању захтјева функционалне независности интерне ревизије, уз поштовање принципа на којима исти почива (принципу "ЗЕ"²¹ и "вриједност за новац").

Поред активности наведених у оквиру тачке 2.2. и ове тачке, ЦХЈ је у складу са Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ и Програмом обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ, а у сарадњи са ентитетским ЦХЈ и струковним удружењима: Удружењем интерних ревизора у БиХ – Сарајево, Удружењем интерних ревизора из Бањалуке и Академско-струковним удружењем интерних ревизора у БиХ, вршила верификацију, кроз процјену и провјеру у складу са дефинисаним критеријумима, за сваки од

¹⁸ Министарство безбједности БиХ је окончало процедуру измјене правилника о унутрашњој организацији у децембру 2022 године, након што је сачињен Извјештај о примјени Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије институцијама БиХ.

¹⁹ Предсједништво БиХ није прихватило приједлог ЈИР МФТ БиХ да са овом ЈИР потпише Споразум о вршењу функције интерне ревизије, а која је надлежна у складу са Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ за пружање услуга интерне ревизије у Предсједништву БиХ.

²⁰ Канцеларија за ревизију институција БиХ и Уставни суд БиХ.

²¹ Економичност, ефикасност и ефективност.

пристиглих захтјева за верификацију сертификата овлашћених интерних ревизора издатих од наведених институција и удружења. Закључно са 31.12.2022. године ЦХЈ је издала укупно 418 мишљења о прихватљивости сертификата овлашћеног интерног ревизора у смислу квалификованости за обављање послова из области интерне ревизије у институцијама БиХ. Од укупног броја датих мишљења (418), у извјештајном периоду издато је 40 мишљења. Податак о броју верификованих сертификата говори о постојању адекватног броја квалификованих кандидата, квалификоване конкуренције, за попуну радних мјеста у јединицама интерне ревизије институција БиХ.

3. Основ за припрему Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ

3.1. Законодавни оквир

Успостављање и развој савременог система управљања јавним расходима у институцијама БиХ представља комплексан скуп активности које су институције БиХ провеле и проводе, почевши од израде законодавног оквира, организационог структурисања и позиционирања појединих сегмената стратешког планирања, средњорочног и годишњег буџетирања, програмирања, па до инсталирања и оперативног кориштења низа апликативних рјешења која помажу остварењу постављених циљева и у коначном, остварењу мисије сваке од институција.

Јавна интерна финансијска контрола у институцијама БиХ обухвата дио начела *acquis communautaire* које је успоставила Европска унија, као цјеловит систем интерних финансијских контрола за добро управљање приходима, расходима, средствима и обавезама у јавном сектору, без обзира на њихов извор.

ЕУ модел PIFC-а раздваја функције и одговорности за систем финансијског управљања и контролу (енг. *Financial Management and Control*), обухватајући *ex ante* (претходну), *ongoing* (текућу) и *ex post* (накнадну) контролу и независну интерну ревизију.

На основу међународно прихваћених стандарда и најбоље праксе ЕУ, термин „интерна финансијска контрола у јавном сектору“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) подразумијева цјелокупни, обједињени систем који успостављају владе ентитета и Савјет министара Босне и Херцеговине ради контролисања, ревизије и извјештавања о кориштењу буџетских средстава и средстава ЕУ. Циљ овог система је да осигура усклађеност законодавства и транспарентно, економично, ефикасно и ефективно управљање јавним средствима (државним фондовима и фондовима Европске уније), као и да обезбиједи њихову контролу.

Интерна финансијска контрола у јавном сектору обухвата све мјере за контролу државних прихода, расхода, имовине и обавеза. Она обухвата такође и све системе интерне контроле и све процедуре у јавним институцијама, те помаже у стварању сигурности да се јавна средства намјенски троше и да се њима постиже вриједност уложеног.

Интерна ревизија, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, као и у складу са дефиницијом из усвојених стандарда интерне ревизије, представља независно, објективно увјеравање и консултантску активност креирану с циљем да се дода вриједност и унаприједи пословање организације. Она помаже организацији да оствари своје циљеве обезбјеђујући систематичан, дисциплинован приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања.

Закон о интерној ревизији институција БиХ, у члану 25, прописује обавезу Централној хармонизацијској јединици Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине (ЦХЈ) да припреми годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. ЦХЈ је овлашћена да на основу годишњих извјештаја примљених од руководиоца јединица интерне ревизије, припреми Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије.

Након одобрења министра финансија и трезора Босне и Херцеговине извјештај се, ради упознавања са проблематиком интерне ревизије, доставља Савјету министара Босне и Херцеговине. Такође, ЦХЈ овај извјештај доставља и Парламентарној скупштини БиХ.

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје сажете информације о броју обављених интерних ревизија, датим препорукама, те о статусу имплементације препорука садржаних у извјештајима о интерној ревизији, а на основу извјештаја које су јединице за интерну ревизију доставиле ЦХЈ. Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије у институцијама БиХ сачињен је у формату који је припремила ЦХЈ.

ЦХЈ је за потребе интерне ревизије у институцијама БиХ сачинила и објавила методолошке документе, који су неопходни за квалитетан рад и развој функције интерне ревизије у институцијама БиХ. Ови документи уважавају оквирне документе усвојене на Координационом одбору централних јединица за хармонизацију (КО ЦХЈ).

3.2. Методологија рада интерне ревизије у институцијама БиХ

Методологију за функционисање интерне ревизије у институцијама БиХ чине:

- Етички кодекс / Кодекс професионалне етике интерних ревизора ("Службени гласник БиХ", број 82/11) садржи начела и правила којих су се дужни придржавати интерни ревизори како би у обављању својих задатака били независни, објективни и поштени. Поред тога, интерни ревизори морају да се непрестано усавршавају с циљем унапређења квалитета рада.
- Повеља интерне ревизије ("Службени гласник БиХ", број 30/18) уређује општи приступ интерне ревизије, сврху и циљ, независност, улогу и дјелокруг интерне ревизије, одговорност руководиоца јединице за интерну ревизију / интерног ревизора, као и овлаштења приступа документацији, кадровима и физичкој имовини која је релевантна за обављање ревизије, те дефинише обим активности интерне ревизије, извјештавање и поступке у случају идентификовања индикатора преваре.
- Приручник за интерну ревизију ("Службени гласник БиХ", број 73/21) дефинише методологију рада и обављања интерне ревизије у институцијама / буџетским корисницима који се финансирају из буџетских средстава институција БиХ и јавним предузећима у којима је БиХ већински власник, а у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ. Приручник помаже у усвајању стручне терминологије, разумијевању и прихватању ревизорских техника које ће у свом раду примјењивати интерни ревизори у институцијама БиХ. Приручник је прилагођен пракси јавног сектора. Приручник је урађен у складу са Међународним стандардима интерне ревизије и у складу са стеченим искуствима у оквиру пројеката ЕУ намијењених пружању техничке подршке нашој земљи у области реформе управљања јавним финансијама ("PIFC" и "PIFC 3").

- Приручник за ревизију учинка за интерне ревизоре у институцијама БиХ (Одлука о доношењу Приручника објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 81/19) пружа смјернице и објашњења којим се олакшава разумијевање и примјена ревизорских процедура у процесу вршења ревизије учинка. Приручник је израђен у складу са Међународним стандардима врховних ревизорских институција, методологијом рада за интерне ревизоре у институцијама БиХ, те примјерима добре праксе земаља Европске уније и стеченим искуствима у току рада²².
- Стандарде интерне ревизије у институцијама БиХ је ЦХЈ објавила Одлуком о усвајању стандарда интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 93/17)²³. Овом Одлуком је дефинисано, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, да се вршење интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине проводи у складу са Међународним стандардима за професионалну праксу интерне ревизије објављеним од стране *The Institute of Internal Auditors*, а чију примјену је одобрио Координациони одбор ЦХЈ, својом Одлуком број: КО-12/17 од 06.12.2017. године. Стандарди представљају скуп на принципима заснованих захтјева за професионално вршење интерне ревизије и процјену ефективности учинка интерне ревизије, којих су обавезни придржавати се интерни ревизори у институцијама БиХ, како је то дефинисано Законом о интерној ревизији.

Поред објављених Стандарда интерне ревизије, интерни ревизори у свом раду користе и друге прописе (правилнике, процедуре, смјернице и сл), али и друге стандарде и смјернице који су примјенљиви за рад интерних ревизора, као што су INTOSAI стандарди (ISSAI) и смјернице (INTOSAI GOV), а које је Координациони одбор врховних ревизорских институција објавио кроз Одлуку о преузимању оквира међународних стандарда врховних ревизорских институција – ISSAI оквира у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 38/11).

- Правилник о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ²⁴ пружа детаљна упутства и смјернице о начину провођења интерног и екстерног оцјењивања, као обавезујућих процедура дефинисаних стандардима интерне ревизије којим се даје потврда да је обезбјеђен квалитет услуга које пружа ревизија. Правилником је дефинисан и начин провођења контроле квалитета коју проводи ЦХЈ у јединицама интерне ревизије у сврху надзора над имплементацијом релевантних прописа, за шта је одговорна према Закону о интерној ревизији у институцијама БиХ.

Поред ових докумената, објављени су и сљедећи документи значајни за вршење функције интерне ревизије у институцијама БиХ:

- Закон о интерној ревизији институција Босне и Херцеговине и Закон о измјенама Закона о интерној ревизији институција Босне и Херцеговине, објављени у "Службеном гласнику БиХ", бр. 27/08 и 32/12,
- Одлука о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине, објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19,
- Правилник о запошљавању интерних ревизора у институцијама Босне и Херцеговине, објављен у "Службеном гласнику БиХ", бр. 81/12 и 99/14,

²² Приручник је ЦХЈ израдила у сарадњи са експертима Националне академије за економију и финансије Министарства финансија Краљевине Низоземске и интерним ревизорима из институција БиХ, члановима радних група.

²³ Прије објављивања ове Одлуке стандарди су били објављени као саставни дио методологије рада, у Приручнику за интерну ревизију у институцијама БиХ са стандардима интерне ревизије, "Службени гласник БиХ", број 82/11.

²⁴ Одлука о доношењу Правилника објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 74/21.

- Споразум о вршењу функције интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине, објављен у "Службеном гласнику БиХ", бр. 73/12 и 32/18,
- Програм обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ, објављен у "Службеном гласнику БиХ", бр. 7/15 и 89/18,
- Одлука о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 92/15, 56/17 и 65/19,
- Упутство о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, објављено у "Службеном гласнику БиХ", број 97/15,
- Правилник о коришћењу Апликације за праћење, управљање и извјештавање о систему финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у институцијама БиХ, објављен у "Службеном гласнику БиХ", број 21/22 и
- Одлука ЦХЈ МФТ БиХ о именовању администратора за PIFC апликацију, број: 02-1-02-214-1/22 од 25.08.2022. године, објављена на веб страници МФТ БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ.

Законом о интерној ревизији институција БиХ, Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ, дефинисане су институције које треба да успоставе јединице интерне ревизије, као и начин и рокови за успостављање функције интерне ревизије у институцијама БиХ. Предметном Одлуком предвиђено је успостављање укупно 19 јединица интерне ревизије, које би вршиле функцију интерне ревизије у укупно 77 институција БиХ.

Закључно са 31.12.2022. године укупно 18 институција, од предвиђених 19, испуниле су своју обавезу доставивши приједлог правилника о унутрашњој организацији, у дијелу који се односи на интерну ревизију, ЦХЈ на сагласност. У наредном периоду очекује се да и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине – БХАНСА усклади свој правилник о унутрашњој организацији и кадровски у потпуности попуни јединицу интерне ревизије, те тиме испуни неопходне предуслове за успостављање и функционисање интерне ревизије у складу са релевантним прописима.

Увођење система интерне ревизије је обавеза Босне и Херцеговине, која је утврђена Споразумом о стабилизацији и придруживању између европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Босне и Херцеговине, са друге стране ("Службени гласник БиХ", број 10/08).

Савјет министара БиХ је, на својој 54. сједници која је одржана 28.07.2022. године, приликом упознавања са Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије, донио следеће закључке:

1. Савјет министара Босне и Херцеговине упознао се са Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије за 2021. годину.
2. Задужују се Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА да у што краћем року предузму и окончају све потребне радње везано за усклађивање својих правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију са релевантним прописима.
3. Задужују се Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство одбране БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ, Министарство правде БиХ, Министарство цивилних послова БиХ, Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, Министарство безбједности БиХ и Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ, код којих нису у потпуности кадровски попуњене јединице интерне ревизије, да заједно са Министарством финансија и трезора БиХ обезбиједи средства и спроведу процедуре запошљавања интерних ревизора у 2022. години.
4. Задужује се Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА, у оквиру које је прописана обавеза успостављања јединице интерне ревизије, да обезбиједи неопходна средства и проведе

процедуре успостављања јединице интерне ревизије и запошљавања интерних ревизора у 2022. години.

5. Задужују се руководиоци јединица интерне ревизије да припреме и у сарадњи са руководиоцима институција донесу годишњи план обука особља интерне ревизије и обезбиједи потребне услове за његову имплементацију, како би особље интерне ревизије могло испунити своје обавезе у погледу прописане континуиране професионалне едукације интерних ревизора, у складу са релевантним прописима и захтјевима стандарда интерне ревизије.
6. Задужује се Централна хармонизацијска јединица МФТ БиХ да прати испуњавање обавезе континуиране професионалне едукације особља интерне ревизије у институцијама БиХ и да, у случајевима непоштовања прописа који регулишу ову област, преиспита адекватност и компетентност интерних ревизора у погледу професионалних компетенција потребних за квалитетно извршавање радних задатака, од стране особља интерне ревизије које није испунило прописану обавезу континуиране професионалне едукације.
7. Задужује се Министарство финансија и трезора БиХ да обезбиједи неопходне услове за функционално успостављање и функционисање PIFC апликације од стране институција БиХ.
8. Задужује се Централна хармонизацијска јединица МФТ БиХ да обезбиједи обуку и упутство за интерне ревизоре у институцијама БиХ о начину примјене PIFC апликације.
9. Задужују се институције БиХ и запослени у јединицама интерне ревизије да пруже сву неопходну подршку Централној хармонизацијској јединици МФТ БиХ и Министарству финансија и трезора БиХ на увођењу и примјени PIFC апликације.
10. Задужују се руководиоци јединица интерне ревизије и интерни ревизори у институцијама БиХ да се у обављању својих радних задатака у потпуности придржавају методологије и упутстава Централне хармонизацијске јединице МФТ БиХ који, између осталог, подразумевају и досљедну примјену PIFC апликације у складу са упутством о начину њене примјене.
11. Задужује се Министарство финансија и трезора БиХ и Централна хармонизацијска јединица МФТ БиХ да Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2021. годину доставе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

Закључци Савјета министара БиХ и њихова реализација обрађени су у посебном дијелу овог Извјештаја (у оквиру тачке 7).

4. Консолидовани извјештај о интерној ревизији по годишњим извјештајима ЈИР за 2022. годину

ЦХЈ је на основу годишњих извјештаја јединица интерне ревизије припремила Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје информације о активностима ЦХЈ, законодавном оквиру интерне ревизије у институцијама БиХ, јединицама интерне ревизије у институцијама БиХ са прегледом институција из њихове надлежности, извјештајима интерне ревизије о плановима јединица интерне ревизије, ревидираним областима, датим препорукама интерне ревизије, степену реализације препорука, те поштовању стандарда и методологије рада од стране јединица интерне ревизије. Такође, у Извјештају је дат и преглед успостављања и развоја система интерне ревизије, резултатима годишњег прегледа квалитета који је провела ЦХЈ, као и информације о Стратегији развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025 година и Оперативном годишњем акционом плану Стратегије за 2022. годину, те предузетим активностима на реализацији Закључака Савјета министара БиХ од стране јединица интерне ревизије, институција БиХ и ЦХЈ.

Интерна ревизија, представља независно, објективно увјеравање и консултантску активност креирану с циљем да се дода вриједност и унаприједи пословање организације. Она помаже

организацији да оствари своје циљеве обезбјеђујући систематичан, дисциплинован приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања.

4.1. Јединице интерне ревизије институција БиХ – преглед успостављања ЈИР

Интерна ревизија у институцијама БиХ је, са 31.12.2022. године, функционално и кадровски успостављена или у поступку успостављања у складу са важећим прописима у свих 19 институција БиХ, у којима је и предвиђено успостављање интерне ревизије.

У наредном табеларном прегледу ових 19 институција су, у зависности од нивоа функционалне и кадровске успостављености интерне ревизије која је уређена Законом о интерној ревизији у институцијама БиХ, Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ, сврстане у три групе, док су у четвртој дијелу табеле дати подаци за јавно предузеће у којем је интерна ревизија успостављена у складу са наведеним прописима.

Табела бр. 1

I)	Институције у којима је ЈИР функционално и кадровски у потпуности успостављена у складу са прописима из области интерне ревизије	
1.	Парламентарна скупштина БиХ	
2.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	
3.	Министарство иностраних послова БиХ	
4.	Министарство цивилних послова БиХ	
5.	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ	
6.	Управа за индиректно опорезивање БиХ	
7.	Гранична полиција БиХ	
8.	Државна агенција за истраге и заштиту	
9.	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ	
10.	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ – IDDEEA	
11.	Служба за заједничке послове институција БиХ	
12.	Суд БиХ	
II)	Институције у којима је ЈИР успостављена у складу са прописима из области ИР али није кадровски у потпуности попуњена	
13.	Министарство финансија и трезора БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњена ЈИР у складу са предвиђеним бројем извршилаца (попуњене 2 ²⁵ од предвиђене 4 позиције)
14.	Министарство одбране БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњена ЈИР у складу са предвиђеним бројем извршилаца (попуњене 3 ²⁶ од предвиђене 4 позиције)

²⁵ ЈИР МФТ БиХ је до 17.10.2022. имала попуњене 3 позиције од укупно предвиђених 4. Због преласка у другу институцију једног од интерних ревизора, у ЈИР МФТ БиХ су од 17.10.2022. упражњене 2 позиције интерног ревизора.

²⁶ У извјештајном периоду покренута конкурсна процедура за попуњавање упражњене позиције руководиоца ЈИР МО БиХ.

15.	Министарство правде БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњена ЈИР у складу са предвиђеним бројем извршилаца (попуњена 1 ²⁷ од предвиђене 3 позиције)
16.	Министарство комуникација и транспорта БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњена ЈИР у складу са предвиђеним бројем извршилаца (попуњена 1 ²⁸ од предвиђене 2 позиције)
17.	Министарство безбједности БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњена ЈИР у складу са предвиђеним бројем извршилаца (попуњена 1 од предвиђене 2 позиције) ²⁹ .
III) Институције у којима интерна ревизија није успостављена у складу са релевантним прописима		
18.	Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ	<u>Образложење:</u> Попуњене 2 позиције интерног ревизора према важећем правилнику о унутрашњој организацији који није усклађен са прописима из области ИР. Измјена правилника у завршној фази усвајања.
19.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	<u>Образложење:</u> Попуњена позиција интерног ревизора према важећем правилнику о унутрашњој организацији, који није усклађен са прописима из области ИР.
IV) Јавна предузећа		
20.	Радио-телевизија БиХ (БХРТ)	<u>Образложење:</u> У 2020. години окончане активности на успостављању и кадровском попуњавању ЈИР, у складу са релевантним прописима.

Из претходне табеле видимо да је закључно са 31.12.2022. године интерна ревизија у потпуности успостављена, у складу са важећим прописима, у дванаест институција и то: Парламентарној скупштини БиХ, Министарству за људска права и избјеглице БиХ, Министарству иностраних послова БиХ, Министарству цивилних послова БиХ, Министарству спољне трговине и економских односа БиХ, Граничној полицији БиХ, Државној агенцији за истраге и заштиту, Обавјештајно-безбједносној агенцији БиХ, Управи за индиректно опорезивање БиХ, Агенцији за идентификациона документа, евиденцију и размјену података, Служби за заједничке послове институција БиХ и Суду БиХ. У току 2020. године је и јавно предузеће Радио-телевизија Босне и Херцеговине попунило у потпуности јединицу интерне ревизије.

Пет институција су успоставиле јединицу интерне ревизије у складу са важећим прописима али нису кадровски у потпуности попуниле јединицу особљем интерне ревизије, а то су: Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство одбране БиХ, Министарство правде БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ и Министарство безбједности БиХ.

Двије институције су успоставиле интерну ревизију на основу важећег правилника о унутрашњој организацији који није усклађен са прописима из области интерне ревизије, а то су: Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА.

Правилник Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ је у процедури измјене³⁰.

²⁷ ЈИР МП БиХ је у извјештајном периоду имала попуњену само позицију руководиоца ЈИР. Од 09.01.2023. године попуњена је 1 од укупно 2 систематизоване позиције интерног ревизора.

²⁸ У ЈИР МКТ БиХ је од 12.09.2021. попуњена само позиција руководиоца ЈИР, док је упражњена позиција интерног ревизора. Од наведеног датума (12.09.2021) престао је да тече радни однос интерном ревизору, због заснивања радног односа у другој институцији.

²⁹ Правилник о унутрашњој организацији Министарства безбједности БиХ, који је у дијелу интерне ревизије усклађен са релевантним прописима, усвојен је на 57. сједници Савјета министара БиХ одржаној 09.11.2022. године. Попуњена је позиција интерног ревизора, док је упражњена позиција руководиоца ЈИР МБ БиХ.

Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА је једина институција која до периода израде овог Извјештаја није припремила и доставила ЦХЈ приједлог правилника о унутрашњој организацији који је у дијелу који се односи на интерну ревизију усклађен са релевантним прописима, а што је обавеза БХАНСА-е која је утврђена прописима којим се дефинише начин успостављања интерне ревизије у институцијама БиХ³¹ и закључком Савјета министара БиХ, са 54. сједнице одржане 28.07.2022. године.³²

ЦХЈ води Регистар Јединица интерне ревизије и Регистар руководиоца јединица интерне ревизије и интерних ревизора. На основу података евидентираних у наведеним регистрима, на пословима интерне ревизије у 19 јединица интерне ревизије институција БиХ и једном јавном предузећу (укупно 20 институција), колико их је успостављено на дан 31.12.2022. године, запослено је укупно 42 интерна ревизора.

Када анализирамо стање у институцијама БиХ у погледу успостављања и кадровског попуњавања јединица интерне ревизије, без јавног предузећа, потребно је нагласити да, од броја укупно успостављених јединица интерне ревизије (19), њих дванаест је у потпуности и успостављено и кадровски попуњено у складу са релевантним прописима, што у процентима износи 63% од укупно успостављених јединица. У извјештајном периоду дошло је до смањења броја особља интерне ревизије у једној јединици интерне ревизије³³, док су попуњене упражњене позиције интерног ревизора у двије јединице интерне ревизије³⁴, што је допринијело благом повећању укупног броја интерних ревизора и то за једног ревизора. Према подацима из регистара које води ЦХЈ, број интерних ревизора у институцијама БиХ (без јавног предузећа БХРТ) је са 39 повећан на 40 интерних ревизора у 19 јединица интерне ревизије, колико их има запослено у институцијама БиХ на дан 31.12.2022. године.

4.2. Надлежност јединица за интерну ревизију

Надлежност сваке од 19 јединица интерне ревизије институција БиХ, колико укупно треба бити успостављено у институцијама БиХ, дефинисана је Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ.

Од 19 успостављених јединица интерне ревизије у институцијама БиХ (наведене у Табели бр. 1), десет јединица интерне ревизије врши функцију интерне ревизије само у једној, матичној институцији. То су јединице интерне ревизије у: Министарству одбране БиХ, Министарству иностраних послова БиХ, Управи за индиректно опорезивање БиХ, Граничној полицији БиХ, Државној агенцији за истраге и заштиту, Обавјештајно-безбједносној агенцији БиХ, Агенцији за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ, Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ, Служби за заједничке послове институција БиХ и Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби БиХ.

---

³⁰ Након што су прибављена потребна мишљења на правилник ДКПТ, правилник је 09.11.2022. уврштен на сједницу Савјета министара БиХ, али није усвојен. У децембру 2022. године припремљен и послат нацрт правилника ДКПТ ради прикупљања мишљења од надлежних институција (информација ДКПТ од 22.12.2022. године).

³¹ Одлука о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19)

³² Закључак број 2. донијет на 54. сједници СМ БиХ од 28.07.2022. године. ЦХЈ МФТ БиХ је, одмах по запримању обавјештења о доношењу закључака Савјета министара БиХ, са наведене сједнице, о истим упознала надлежне институције (дописи ЦХЈ МФТ БиХ од 17.10.2022. године).

³³ Јединица интерне ревизије МФТ БиХ

³⁴ ЈИР МЦП БиХ и ЈИР МСТЕО БиХ.

Преосталих девет јединица интерне ревизије, у складу са усвојеним децентрализованим моделом успостављања и организовања система интерне ревизије у институцијама БиХ, функцију интерне ревизије врше за више институција у складу са Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ.

У складу са тим, *Јединица интерне ревизије Парламентарне скупштине БиХ* надлежна је за вршење функције интерне ревизије у Парламентарној скупштини БиХ, Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, Агенцији за заштиту личних података у БиХ, Канцеларији за разматрање жалби по јавним набавкама, Централној изборној комисији БиХ, Институцији омбудсмана за људска права БиХ и Службеном листу БиХ.

Јединица интерне ревизије Парламентарне скупштине БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да врши функцију интерне ревизије.

У извјештајном периоду ова Јединица вршила је ревизију, у складу са усвојеним плановима, у Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ и Институцији омбудсмана за људска права БиХ. У укупно четири институције спроведене су накнадне ревизије у сврху праћења реализације препорука из ревизорских извјештаја изатих у претходној години. Подаци о обављеним ревизијама приказани су у табелама бр. 2, 3 и 4.

Централна јединица за интерну ревизију Министарства финансија и трезора БиХ врши функцију интерне ревизије у: Министарству финансија и трезора БиХ, Предсједништву БиХ, Агенцији за државну службу БиХ, Агенцији за јавне набавке БиХ, Агенцији за осигурање у БиХ, Агенцији за статистику БиХ, Архиву БиХ, Генералном секретаријату Савјета министара БиХ, Дирекцији за европске интеграције БиХ, Дирекцији за економско планирање БиХ, Канцеларији координатора за реформу јавне управе, Меморијалном центру Сребреница – Поточари, Одбору државне службе за жалбе, Канцеларији за законодавство Савјета министара БиХ и Централној хармонизацијској јединици МФТ БиХ.

До сада су све од наведених институција, осим Предсједништва БиХ, потписале Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије са Централном јединицом за интерну ревизију МФТ БиХ.

У извјештајном периоду ова Јединица интерне ревизије вршила је ревизију, у складу са усвојеним стратешким и годишњим плановима рада, у Министарству финансија и трезора БиХ, Агенцији за статистику БиХ, Дирекцији за економско планирање БиХ и Канцеларији координатора за реформу јавне управе. У укупно осам институција спроведене су активности везано за праћење реализације препорука из ревизорских извјештаја изатих у претходном периоду. Детаљи о институцијама у којим је у извјештајном периоду вршена ревизија, као и о обављеним интерним ревизијама приказани су у табеларним прегледима (табела бр. 2, 3. и 4).

Јединица интерне ревизије Министарства комуникација и транспорта БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству комуникација и транспорта БиХ, Агенцији за поштански саобраћај БиХ, Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ, Регулаторној агенцији за комуникације и Регулаторном одбору жељезница БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства комуникација и транспорта БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама из своје надлежности.

У извјештајном периоду ова Јединица обављала је интерну ревизију, у складу са усвојеним стратешким и годишњим плановима рада, у Министарству комуникација и транспорта БиХ, Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ и Регулаторној агенцији за комуникације БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства за људска права и избјеглице БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству за људска права и избјеглице БиХ, Институту за нестала лица БиХ и Фонду за повратак БиХ.

Јединица интерне ревизије при Министарству за људска права и избјеглице БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама из своје надлежности.

У извјештајном периоду ова Јединица обављала је интерну ревизију, у складу са усвојеним стратешким и годишњим плановима рада, у Министарству за људска права и избјеглице БиХ, Институту за нестала лица БиХ и Фонду за повратак БиХ, што је детаљно приказано у табелама бр. 2, 3 и 4.

Јединица интерне ревизије Министарства правде БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству правде БиХ, Правобранилаштву БиХ, Високом судском и тужилачком савјету БиХ и Заводу за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ. Јединица интерне ревизије Министарства правде БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама из своје надлежности.

У извјештајном периоду ова Јединица је обављала интерну ревизију, у складу са одобреним стратешким и годишњим плановима, у Министарству правде БиХ, Правобранилаштву БиХ и Високом судском и тужилачком савјету БиХ, што је детаљно приказано у табеларним прегледима (табела бр. 2, 3 и 4).

Јединица интерне ревизије Министарства цивилних послова БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству цивилних послова БиХ, Агенцији за антидопинг контролу БиХ, Агенцији за лијекове и медицинска средства БиХ, Агенцији за предшколско, основно и средње образовање у БиХ, Агенцији за рад и запошљавање у БиХ, Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета у БиХ, Државној регулаторној агенцији за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ, Комисији за очување националних споменика БиХ, Центру за информисање и признавање докумената из области високог образовања у БиХ и Центру за уклањање мина у БиХ - ВНМАС.

Јединица интерне ревизије Министарства цивилних послова БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да пружа услуге интерне ревизије.

У извјештајном периоду ова Јединица вршила је ревизију, у складу са одобреним стратешким и годишњим плановима, у Министарству цивилних послова БиХ, Агенцији за предшколско, основно и средње образовање у БиХ и Државној регулаторној агенцији за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства спољне трговине и економских односа БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству спољне трговине и економских односа БиХ, Агенцији за безбједност хране БиХ, Агенцији за надзор над тржиштем БиХ, Агенцији за промоцију страних улагања у БиХ, Институту за акредитовање БиХ, Институту за интелектуално власништво БиХ, Институту за метрологију БиХ, Институту за стандардизацију БиХ, Институцији омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ, Канцеларији за ветеринарство БиХ, Канцеларији за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју у БиХ, Комисији за концесије БиХ, Конкурентном савјету БиХ, Управи БиХ за заштиту здравља биља, Савјету за државну помоћ БиХ и Државној регулаторној комисији за електричну енергију.

Јединица интерне ревизије Министарства спољне трговине и економских односа БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да пружа услуге интерне ревизије.

У извјештајном периоду ова Јединица вршила је ревизију, у складу са усвојеним стратешким и годишњим плановима Јединице у Институцији омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ, Институту за акредитовање БиХ и Институту за интелектуално власништво БиХ, док су у Канцеларији за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју у БиХ, Канцеларији за ветеринарство БиХ и Управи БиХ за заштиту здравља биља, проведене накнадне ревизије, што је детаљно приказано у табелама бр. 2, 3 и 4.

Јединица интерне ревизије Министарства безбједности БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству безбједности БиХ, Агенцији за полицијску подршку, Агенцији за форензичка испитивања и вјештачења, Агенцији за школовање и стручно оспособљавање кадрова и Служби за послове са странцима БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства безбједности БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да пружа услуге интерне ревизије.

У извјештајном периоду интерна ревизија Министарства безбједности БиХ провела је накнадне ревизије у Министарству безбједности БиХ, у складу са одобреним стратешким и годишњим планом рада интерне ревизије, у сврху праћење реализације препорука датих у ревизорским извјештајима из претходне године.

Јединица интерне ревизије Суда БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у Суду БиХ и Тужилаштву БиХ.

Јединица интерне ревизије Суда БиХ потписала је Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије са Тужилаштом БиХ, док је у матичној институцији (Суд БиХ), такође, донијета Повеља интерне ревизије, како је то и предвиђено релевантним прописима.

У извјештајном периоду Јединица интерне ревизије Суда БиХ вршила је ревизију, у складу са одобреним стратешким и годишњим плановима рада, у Суду БиХ и Тужилаштву БиХ.

Свака од 19 јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, као и јавно предузеће Радио-телевизија БиХ, колико их је укупно успостављено, имала је обавезу да, у складу са чл. 15. и 19. Закона о интерној ревизији институција БиХ, достави годишњи извјештај који је основ за израду Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ.

Годишњи извјештај интерне ревизије за 2022. годину доставиле су све јединице интерне ревизије. Детаљи о извршеним ревизијама дати су у табелама бр. 2, 3 и 4.

4.3. Извјештаји јединица интерне ревизије

Све јединице интерне ревизије су у складу са законским обавезама сачиниле Стратешке (трогодишње) планове интерне ревизије, у складу са процјеном ризика, и на основу њих одговарајуће Годишње планове. Планови јединица интерне ревизије одобрени су од стране руководиоца институције у свим институцијама у којима су јединице, у складу са расположивим ресурсима, планирале да врше ревизију у извјештајном периоду.

Јединице интерне ревизије су припремиле и донијеле одговарајуће Повеље интерне ревизије.

У својим годишњим извјештајима јединице интерне ревизије навеле су да су интерни ревизори у свом раду поштовали и придржавали се одредаба Етичког кодекса интерних ревизора, Повеље интерне ревизије, Приручника за интерну ревизију и Стандарда интерне ревизије у институцијама БиХ, као и других прописа којима се уређује област интерне ревизије у институцијама БиХ.

Такође, у својим годишњим извјештајима јединице интерне ревизије навеле су и да су извјештаји интерне ревизије рађени у складу са методологијом дефинисаном у Приручнику за интерну ревизију и другим прописима објављеним и одобреним од стране ЦХЈ.

У наредној табели дат је преглед јединица интерне ревизије и институција у којима је у извјештајном периоду вршена интерна ревизија, заједно са подацима о потписаним Повељама интерне ревизије³⁵ и плановима интерне ревизије, као и планираним и реализованим интерним ревизијама.

Табела бр. 2

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР	Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР (ГП ИР)	Планиран број редовних ³⁶ и накнадних ³⁷ ревизија у ГП ИР	Реализован број редовних и накнадних ревизија из ГП	Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ³⁸ ИР	% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.	ЈИР Парламентарне скупштине БиХ	Подаци наведени 1.1-1.3.			2*	2*	2	*	-	100%
1.1.	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	*	-	100%
1.2.	Институција омбудсмана за људска права БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	*	-	100%
1.3.	<i>*У извјештајном периоду проведено је и 6 накнадних ревизија у сврху праћења реализације препорука из ревизорских извјештаја сачињених у 2021, које су проведене у 4 институције (Парламентарна скупштина БиХ, Агенција за заштиту личних података БиХ, Централна изборна комисија БиХ и Службени лист БиХ)</i>									
2.	ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ	Подаци наведени 2.1-2.3.			8	8	4	4	1	100%
2.1.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	ДА	ДА	ДА	4	4	2	2	1	100%
2.2.	Институт за нестала лица БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	1	1	-	100%
2.3.	Фонд за повратак БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	1	1	-	100%
3.	ЈИР Министарства иностраних послова БиХ	ДА	ДА	ДА	10	20	8	12	-	100% ³⁹

³⁵ Подаци о свим институцијама које су потписале Повељу ИР, као и институција које нису потписале Повељу, наведени су у тачки 4.2. овог Извјештаја, док су у Табели бр. 2 наведени подаци само за институције у којима је вршена ревизија у 2022. години.

³⁶ Под "редовним интерним ревизијама" подразумијева се пружање независног, објективног увјеравања (што укључује објективан преглед и оцјену доказа од стране интерне ревизије ради обезбјеђења мишљења и закључака о предмету ревизије) и савјетодавних услуга, које су планиране Стратешким и Годишњим плановима интерне ревизије одобреним од стране руководиоца институције.

³⁷ "Накнадне интерне ревизије" проводе се, у складу са релевантним прописима и одобреним плановима интерне ревизије, у одређеном периоду након извршене редовне ревизије у сврху утврђивања да ли су реализоване препоруке из ревизорских извјештаја.

³⁸ Ревизије покренуте на захтјев руководиоца институције.

³⁹ У току 2022. године ЈИР МИП БиХ је реализовала више накнадних ревизија него што је то било планирано Годишњим планом ове јединице. Укупно је реализовала 12 накнадних ревизија, од којих су укупно 2 планиране Годишњим планом рада ЈИР МИП БиХ.

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР	Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР (ПП ИР)	Планиран број редовних ³⁶ и накнадних ³⁷ ревизија у ГП ИР	Реализован број редовних и накнадних ревизија из ГП	Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ³⁸ ИР	% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))
4.	ЈИР Министарства цивилних послова БиХ	Подаци наведени 4.1-4.3.			*	3	1	2	-	*
4.1.	Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	-	1	-	100%
4.2.	Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	-	1	-	100%
4.3.	Министарство цивилних послова БиХ	ДА	ДА	ДА	*	1	1 ⁴⁰	-	-	41*
5.	ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ	Подаци наведени 5.1-5.6.			6	6	3	3	-	100%
5.1.	Институција омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
5.2.	Институт за акредитовање БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
5.3.	Институт за интелектуално власништво БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
5.4.	Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	-	1	-	100%
5.5.	Канцеларија за ветеринарство БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	-	1	-	100%
5.6.	Управа БиХ за заштиту здравља биља	ДА	ДА	ДА	1	1	-	1	-	100%
6.	ЈИР Управе за индиректно опорезивање БиХ	ДА	ДА	ДА	6	6	3	3	-	100%
7.	ЈИР Граничне полиције БиХ	ДА	ДА	ДА	4	4	1	3	-	100%
8.	ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту – СИПА	ДА	ДА	ДА	4	4	-	4	-	100%
9.	ЈИР Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ	ДА	ДА	ДА	4	4	4	-	-	100%
10.	ЈИР Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података	ДА	ДА	ДА	6	6	3	3	-	100%
11.	ЈИР Службе за заједничке послове институција БиХ	ДА	ДА	ДА	11	9 ⁴²	4	5	-	82%

⁴⁰ Окончана једна ревизија која је започета у 2021. години.

⁴¹ Не располажемо адекватним и прецизним подацима. Подаци из Годишњег извјештаја ЈИР МЦП БиХ нису усклађени са плановим рада ЈИР МЦП који су достављени ЦХЈ.

⁴² Поред наведеног броја ревизија (9), у извјештајном периоду започета је и још једна редовна ревизија која је, услед немогућности располагања комплетном документацијом, одложена за наредни период када се стекну потребни услови за њено спровођење.

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР			Планиран број редовних ³⁶ и накнадних ³⁷ ревизија у ГП ИР	Реализован број редовних и накнадних ревизија из ГП	Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ³⁸ ИР	% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))
		Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР (ГП ИР)	Донесен Годишњи план ИР (ГП ИР)						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
12.	ЈИР Суда БиХ	Подаци наведени 12.1- 12.2.			7	7	4	3	-	100%
12.1	Суд БиХ	ДА	ДА	ДА	4	4	2	2	-	100%
12.2	Тужилаштво БиХ	ДА	ДА	ДА	3	3	2	1	-	100%
13.	Централна јединица за интерну ревизију МФТ БиХ – ЈИР МФТ БиХ	Подаци наведени 13.1- 13.5.			5	4	4	*	-	80%
13.1	Министарство финансија и трезора БиХ	ДА	ДА	ДА	2	1	1	-	-	50%
13.2	Агенција за статистику БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
13.3	Дирекција за економско планирање БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
13.4	Канцеларија координатора за реформу јавне управе у БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
13.5	*У извјештајном периоду проведене су и активности на праћењу реализације препорука из ревизорских извјештаја сачињених у 2020. и 2021.год. у 8 институција (Архив БиХ, АДС, Агенција за ЈН, Агенција за осигурање, Агенција за статистику, Генерални секретаријат СМ БиХ, Меморијални центар Сребреница-Поточари и Уред за законодавство СМ БиХ)									
14.	ЈИР Министарства одбране БиХ	ДА	ДА	ДА	13	13	6	7	-	100%
15.	ЈИР Министарства правде БиХ	Подаци наведени 15.1-15.3.			5	5	3	2	-	100%
15.1.	Министарство правде БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	1	1	-	100%
15.2.	Правобранилаштво БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
15.3.	Високи судски и тужилачки савјет БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	1	1	-	100%
16.	ЈИР Министарства комуникација и транспорта	Подаци наведени 16.1-16.3.			5	3*	2*	1	-	66%
16.1.	Министарство комуникација и транспорта БиХ	ДА	ДА	ДА	2	1	1	-	-	50%
16.2.	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ	ДА	ДА	ДА	1	* ⁴³	*	-	-	30%*
16.3.	Регулаторна агенција за комуникације БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	1	1	-	100%
17.	ЈИР Министарства безбједности БиХ	ДА	ДА	ДА	4	2	-	2	-	50%
18.	ЈИР Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ	ДА	ДА	ДА	7	7	4	3	-	100%

⁴³ У извјештајном периоду је покренута планирана ревизија, али иста није окончана до краја 2022. године.

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР	Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР (ГП ИР)	Планиран број редовних ³⁶ и накнадних ³⁷ ревизија у ГП ИР	Реализован број редовних и накнадних ревизија из ГП	Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ³⁸ ИР	% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
19.	ИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	ДА	ДА	ДА	6	5	3	2	-	83%	
20.	ЈИР Радио-телевизије БиХ	ДА	ДА	ДА	5	5	2	3	-	100%	
УКУПНО у 2022. години							61	76 ⁴⁴	1	-	
							Реализовано укупно 138 ревизија		-		
УКУПНО у 2021. години							74	56	3	-	
							Реализовано укупно 133 ревизија		-		

Из претходне табеле уочава се да је у 2022. години 20 јединица интерне ревизије за извјештајни период сачинило укупно 138 ревизорских извјештаја. Од броја укупно извршених ревизија (138), 62 извјештаја се односе на ревизије у којима су ревизори, на основу ревизорских налаза, дали стручно ревизорско мишљење о ревидираним подручјима (61 редовна ревизија и 1 *ad hoc* ревизије), док се нешто мало више од половине ревизорских извјештаја (76) односи на накнадне прегледе кроз које је праћена примјена препорука датих у ранијим извјештајима.

У сврху праћења учинка и ефикасности јединица интерне ревизије, у овој табели наведени су и подаци о броју укупно проведених ревизија из претходног годишњег консолидованог извјештаја који је сачинила ЦХЈ. Наиме, у 2021. години 20 јединица интерне ревизије, колико је укупно било успостављено и вршило ревизију у извјештајном периоду, сачинило је укупно 133 ревизорска извјештаја, од којих је 77 извјештаја у којима је на основу ревизорских налаза дато мишљење о ревидираним подручјима (74 редовне ревизије и 3 *ad hoc* ревизије). Преосталих 56 извјештаја односи се на накнадне ревизије у којима је утврђен степен реализације препорука датих у ранијим извјештајима.

На основу наведених података може се констатовати да је дошло до благог повећања укупног броја извршених ревизија у 2022. години у односу на претходну годину, са 133 на 138 интерних ревизија. Међутим, када се изузму накнадне ревизије које чине саставни дио ревизорског ангажмана (редовних и *ad hoc* ревизија) у сврху утврђивања да ли су реализоване препоруке и да ли је постигнут жељени ефекат, уочава се да је у извјештајном периоду дошло до смањења броја ревизорских ангажмана са 74 на 61 (за 13⁴⁵) што у процентима износи 17,6%. Наведено смањење броја редовних ревизија није ни мало занемарљив податак посебно када се узме у обзир да су

⁴⁴ У овај број укључене су и накнадне ревизије наведене у табели под редним бројем 1.3. и 13.5.

⁴⁵ Подаци се односе само на редовне ревизије, без *ad hoc* ревизија.

скоро све јединице интерне ревизије у потпуности реализовале своје годишње планове рада, што значи да су за извјештајну годину планирале мањи број редовних ревизија у односу на претходну, 2021. годину. Ово су збирни подаци, за свих 20 јединица које су вршиле функцију интерне ревизије у претходне двије године.

За наведено смањење не можемо да нађемо објективно образложење, а тиме ни оправдање.

Као и у свакој професији очекује се да и интерна ревизија, упоредо са развојем знања, вјештина и искуства особља, унапређује сегмент планирања и организације рада, што ће допринијети већој ефикасности у раду и у коначници повећању броја обављених ревизија и датих препорука, као крајњем резултату рада интерне ревизије.

ЦХЈ води и Регистар Повеља интерне ревизије у којем је евидентирано, закључно са 31.12.2022. године, укупно 76 Повеља, што показује да је 19 јединица интерне ревизије потписало, у складу са релевантним прописима, са 76 институција БиХ документ којим су руководиоци ових институција упознати са начином рада интерне ревизије, задацима и овлашћењима интерних ревизора. Такође, и јединица интерне ревизије у јавном предузећу Радио-телевизији БиХ донијела је у протеклом периоду Повељу интерне ревизије, која је усклађена са текстом Повеље објављеним од ЦХЈ, те тиме укупан број потписаних Повеља у Регистру који води ЦХЈ износи 77.

Подаци по институцијама о броју сачињених извјештаја интерне ревизије и датим препорукама, те подручјима ревидирања у извјештајном периоду, заједно са подацима о броју интерних ревизора у надлежној јединици интерне ревизије дати су у табели број 3.

Табела бр. 3.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
1.1.	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције у БиХ – ЈИР ПС БиХ		1 редовна ревизија	10	- Спречавање сукоба интереса;
1.2.	Институција омбудсмана за људска права – ЈИР ПС БиХ		1 редовна ревизија	6	- Поступање по жалбама;
1.3.	Парламентарна скупштина БиХ, Агенција за заштиту личних података у БиХ, Централна изборна комисија БиХ и Службени лист БиХ - ЈИР ПС БиХ		Проведено је укупно 6 накнадних ревизија, у сврху праћења реализације препорука из извјештаја интерне ревизије сачињених у 2021. години		
2.1.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ – ЈИР МЉП БиХ	2	5 (2 редовне, 2 накнадне и 1 <i>ad hoc</i> ревизија)	18 преорука	- Грант подршке удружењима националних мањина; - Грант подршке јединицама локалне самоуправе; - Употреба службених возила; - Накнадне ревизије;

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
2.2.	Институт за нестала лица БиХ – ЈИР МЛЃП БиХ		2 (1 редовна и 1 накнадна)	4 препоруке	- Примјена методологије за прелазак у виши платни разред; - Накнадна ревизија;
2.3.	Фонд за повратак БиХ – ЈИР МЛЃП БиХ		2 (1 редовна и 1 накнадна ревизија)	2 препоруке	- Плаћање обавеза по пројектима из удружених средстава; - Накнадна ревизија;
3.	Министарство иностраних послова БиХ – ЈИР МИП БиХ	3	20 (8 редовних и 12 накнадних ревизија)	48 препорука	- Набавка роба, услуга и радова; - Међународни уговори – ратификација; - Приходи од конзуларних такси и план расхода Генералног конзулата БиХ у Франкфурту; - Приходи од конзуларних такси и план расхода Амбасаде БиХ у Берну; - Припрема буџета; - Успостава и развој ФУК-а; - Управљање људским ресурсима; - Управљање службеним возилима; - Накнадне ревизије;
4.1.	Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ – ЈИР МЦП БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
4.2.	Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ – ЈИР МЦП БиХ	3	1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
4.3.	Министарство цивилних послова БиХ – ЈИР МЦП БиХ		1 редовна ревизија	5	- Обрачун и плаћање трошкова службених путовања;
5.1.	Институција омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ		1 редовна ревизија	4 препоруке	- Управљање људским ресурсима;
5.2.	Институт за акредитовање БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ	3 ⁴⁶	1 редовна ревизија	5 препорука	- Управљање људским ресурсима;
5.3.	Институт за интелектуално власништво БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ		1 редовна ревизија	2 препоруке	- Управљање људским ресурсима;
5.4.	Канцеларија за хармонизацију и координацију		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;

⁴⁶ До 11.05.2022. године у ЈИР МСТЕО БиХ попуњене су биле укупно двије позиције: руководилац ЈИР и интерни ревизор. Од наведеног датума попуњена је и преостала систематизована позиција још једног интерног ревизора.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
	система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ				
5.5.	Канцеларија за ветеринарство БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
5.6.	Управа БиХ за заштиту здравља биља – ЈИР МСТЕО БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
6.	Управа за индиректно опорезивање БиХ - ЈИР УИО БиХ	4	6 (3 редовне и 3 накнадне ревизије)	37 препорука	- Развој система ФУК-а у УИО; - Управљање судским споровима; - Ефикасност праћења резултата покренутих прекршајних и кривичних поступака; - Накнадне ревизије;
7.	Гранична полиција БиХ – ЈИР ГП БиХ	2 ⁴⁷	4 (1 редовна и 3 накнадне ревизије)	3 препоруке	- Попис имовине, обавеза и потраживања; - Накнадне ревизије;
8.	Државна агенција за истраге и заштиту – ЈИР СИПА БиХ	2	4 накнадне ревизије	-	- Накнадне ревизије које су обухватиле праћење реализације препорука са дужим роком извршења (таквих је 74) и препоруке из ревизорских извјештаја из 2021. године (40 препорука);
9.	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ – ЈИР ОБА БиХ	2	4 редовне ревизије	3 препоруке	- Обрачун и исплата плата и накнада; - Благајничко пословање; - Људски ресурси; - Закуп пословних простора;
10.	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ – ЈИР IDDEEA	2	6 (3 редовне и 3 накнадне ревизије)	18 препорука	- Планирање по основу буџетских расхода у регионалним центрима; - Праћење и извјештавање о провођењу директних споразума и конкурентских поступака јавне набавке; - Телеком. чворишта мреже за пренос података – управљање трошковима; - Накнадне ревизије;
11.	Служба за заједничке послове институција БиХ – ЈИР СЗП БиХ	2	9 (4 редовне и 5 накнадних ревизија)	46 препорука	- Доступност информација на веб страници СЗП; - Канцеларијско пословање; - Пријем, евидентирање, контрола и плаћање рачуна; - Планирање, набавка и управљање видеонадзором; - Накнадне ревизије;

⁴⁷ У извјештајном периоду су били смањени капацитети ЈИР ГП, услед породилског одсуства ревизорке.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
12.1.	Суд БиХ – ЈИР Суда БиХ	2	4 (2 редовне и 2 накнадне ревизије)	14 преорука	- Обрачун и исплата плата; - Службена путовања; - Накнадне ревизије;
12.2.	Тужилаштво БиХ – ЈИР Суда БиХ		3 (2 редовне и 1 накнадна ревизија)	13 преорука	- Коришћење и одржавање службених возила; - Обрачун и исплата плата, - Накнадна ревизија;
13.1.	Министарство финансија и трезора БиХ – ЈИР МФТ БиХ	2 (3) ⁴⁸	1 редовна ревизија	3 преоруке	- Реализација Стратегије унапређења управљања јавним финансијама, у дијелу "Планирање и буџет"
13.2.	Дирекција за економско планирање – ЈИР МФТ БиХ		1 редовна ревизија	3 преоруке	- Управљање ризицима;
13.3.	Агенција за статистику БиХ – ЈИР МФТ БиХ		1 редовна ревизија	1 преорука	- Управљање ризицима;
13.4.	Канцеларија координатора за реформу јавне управе у БиХ – ЈИР МФТ БиХ		1 редовна ревизија	2 преоруке	- Управљање ризицима;
13.5.	Архив БиХ, АДС БиХ, Агенција за јавне набавке БиХ, Агенција за осигурање БиХ, Агенција за статистику БиХ, Генерални секретаријат СМ БиХ, Меморијални центар Сребреница-Поточари и Уред за законодавство СМ БиХ – ЈИР МФТ БиХ		Праћење реализације препорука из извјештаја интерне ревизије сачињених у 2020. и 2021. години;		
14.	Министарство одбране БиХ – ЈИР МО БиХ	3 ⁴⁹	13 (6 редовних и 7 накнадних ревизија)	31 преорука	- Ангажовање лица за обављање повремених и привремених послова; - Евидентирање материјалних средстава у складишним евиденцијама; - Издавање ресурса стационарних комуникацијских чворишта МО БиХ; - Преструктурирање буџета; - Рефундација боловања;

⁴⁸ ЈИР МФТ БиХ је до 17.10.2022. године имала попуњене 3 од правилником предвиђене 4 позиције у ЈИР. Од 17.10.2022. године једном ревизору је престао радни однос због својевољног преласка у другу институцију.

⁴⁹ Упражњена позиција руководиоца ЈИР МО БиХ. У извјештајном периоду покренута конкурсна процедура за попуњавање наведене позиције, али иста није окончана до краја извјештајног периода.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
					- Обрачун и исплата накнада за случај смрти, болести и инвалидности запосленог; - Накнадне ревизије;
15.1.	Министарство правде БиХ – ЈИР МП БиХ	2 ⁵⁰	2 (1 редовна и 1 накнадна ревизија)	10 преорука	- Процес ИТ послова ; - Накнадна ревизија;
15.2.	Правобранилаштво БиХ – ЈИР МП БиХ		1 редовна	8 преорука	- Процес ФУК-а;
15.3.	Високи судски и тужилачки савјет БиХ – ЈИР МП БиХ		2 (1 редовна и 1 накнадна ревизија)	8 преорука	- Планирање и извршење буџета; - Накнадна ревизија;
16.1.	Министарство комуникација и транспорта БиХ – ЈИР МКТ БиХ	1	1 редовна ревизија	6 преорука	- Електронско благајничко пословање;
16.2.	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ – ЈИР МКТ БиХ		*	-	*У извјештајном периоду покренута, али није окончана планирана редовна ревизија "Електронско благајничко пословање"
16.3.	Регулаторна агенција за комуникације БиХ - ЈИР МКТ БиХ		2 (1 редовна и 1 накнадна ревизија)	3 преоруке	- Електронско благајничко пословање; - Накнадна ревизија;
17.	Министарство безбједности БиХ - ЈИР МБ БиХ	1	2 накнадне ревизије	-	- Накнадне ревизије;
18.	Дирекција за координацију полицијских тијела – ЈИР ДКПТ БиХ	2	7 (4 редовне и 3 накнадне ревизије)	8 преорука	- Планирање и извршење буџета; - Судски поступци и реализација судских одлука; - Попис и отпис имовине, потраживања и обавеза; - Израда и реализација планова и програма рада; - Накнадне ревизије;
19.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби - ЈИР БХАНСА	1	5 (3 редовне и 2 накнадне ревизије)	8 преорука	- Трошкови накнада за превоз; - Попис имовине и обавеза; - Зракопловно информисање – <i>Notam</i> ; - Накнадне ревизије;
20.	Радио-телевизија БиХ – ЈИР БХРТ	2	5 (2 редовне и 3 накнадне ревизије)	19 преорука	- Јавне набавке; - Приходи и потраживања - Накнадне ревизије;

⁵⁰ У извјештајном периоду у ЈИР МП БиХ попуњена је била само позиција руководиоца ЈИР. Од 09.01.2023.године попуњена је и 1 од 2 систематизоване позиције интерног ревизора.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
УКУПНО у 2021.		42 ⁵¹	138*	348	У накнадне ревизије укључене су и ревизије наведене под р.бр. 1.3. и 13.5.
УКУПНО у 2021.		41 ⁵²	133**	457	-
Напомена: *Збир од 138 интерних ревизија чини 61 редовна, 76 накнадних и 1 <i>ad hoc</i> интерна ревизија **Збир од 133 интерне ревизије чини 74 редовних, 56 накнадних и 3 <i>ad hoc</i> интерне ревизије					

У 138 извјештаја интерне ревизије сачињених у току 2022. године, од којих је укупно 61 редовна и 1 *ad hoc* ревизија, дато је 348 препорука од стране 20 јединица интерне ревизије, колико их је укупно и успостављено закључно са 31.12.2022. године.

Генерално, највећи број препорука које су интерни ревизори у својим извјештајима у 2022. години дали односи се на препоруке везане за:

- унапређење процеса финансијског управљања и контроле,
- планирање и извршење буџета,
- процес јавних набавки и реализацију уговора по основу јавних набавки и
- области везане уз специфичности пословања институција.

Степен реализације препорука датих у извјештајима интерне ревизије у 2021. години по институцијама приказан је у наредној табели, док ће подаци о степену реализације препорука датих у 2022. години бити доступни, након истека рока за њихову реализацију, у Годишњем консолидованом извјештају интерне ревизије за 2023. годину.

Табела бр. 4

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване препоруке ИР	Коментар
1.	Парламентарна скупштина БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021.	16	1	6%	12	75%	1	2	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (ЈИР ПС БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	10	-	-	-	-	10	-	-
3.	Агенција за заштиту личних података у БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021.	1	1	100%	-	-	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-

⁵¹ Односи се на број особља на дан 31.12.2022. године и није укључено особље коме је престао радни однос у току године (ИР у МФТ БиХ престао радни однос 17.10.2022)

⁵² У овај број (41) није укључен интерни ревизор ЈИР МКТ БиХ коме је престао радни однос у овој ЈИР 12.09.2022.

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване препоруке ИР	Коментар
4.	Централна изборна комисија БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021.	19	4	21%	10	53%	5	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Институција омбудсмана за људска права БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	6	-	-	-	-	6	-	-
6.	Службени лист БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021.	8	7	88%	-	-	1	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ (ЈИР МЉП БиХ)	2021.	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022.	18	4	22%	3	17%	5	6	-
8.	Фонд за повратак БиХ (ЈИР МЉП БиХ)	2021.	1	1	100%	-	-	-	-	-
		2022.	2	2	100%	-	-	-	-	-
9.	Институт за нестала лица БиХ (ЈИР МЉП БиХ)	2021.	10	2	20%	5	50%	1	2	-
		2022.	4	2	50%	1	25%	1	-	-
10.	Министарство иностраних послова БиХ (ЈИР МИП БиХ)	2021.	39	21	54%	2	5,1%	-	16	-
		2022.	48	12	25%	10	21%	14	12	-
11.	Агенција за предшколско, основно и средње образовање у БиХ (ЈИР МЦП БиХ)	2021.	8	8	100%	-	-	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ (ЈИР МЦП БиХ)	2021.	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Министарство цивилних послова БиХ (ЈИР МЦП БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	5	-	-	-	-	5	-	-
14.	Институција омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	4	-	-	-	-	4	-	-
15.	Институт за акредитовање БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	5	-	-	-	-	5	-	-
16.	Институт за интелектуално власништво БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	2	-	-	-	-	2	-	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване препоруке ИР	Коментар
17.	Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди и руралном развоју БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021.	2	-	-	1	50%	-	1	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Канцеларија за ветеринарство БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021.	7	3	43%	2	29%	-	2	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Управа БиХ за заштиту здравља биља (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021.	2	1	50%	-	-	-	1	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Управа за индиректно опорезивање БиХ (ЈИР УИО БиХ)	2021.	73	41	56%	1	1,4%	31	-	-
		2022.	37	-	-	-	-	37	-	-
21.	Гранична полиција БиХ (ЈИР ГП БиХ)	2021.	17	8	47%	3	17%	-	6	-
		2022.	3	-	-	-	-	3	-	-
22.	Државна агенција за истраге и заштиту (ЈИР СИПА БиХ)	2021.	40	27	68%	5	12%	-	8	-
		2022.	У извјештајном периоду проведене су накнадне ревизије у сврху праћења реализације за укупно 114 препорука ИР (40 датих у 2021. години и 74 препоруке из ранијих ревизорских извјештаја са дужином роком реализације).							
23.	Обавјештајно-безбједносна агенција (ЈИР ОБА БиХ)	2021.	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2022.	3	3	100%	-	-	-	-	-
24.	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података (ЈИР IDDEEA БиХ)	2021.	23	22	96%	1	4%	-	-	-
		2022.	18	6	33,3%	1	5,6%	8	3	-
25.	Служба за заједничке послове институција БиХ (ЈИР СЗП БиХ)	2021.	44	10	23%	13	29%	11	10	-
		2022.	46	-	-	-	-	46	-	-
26.	Суд БиХ (ЈИР Суда БиХ)	2021.	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022.	14	11	79%	-	-	3	-	-
27.	Тужилаштво БиХ (ЈИР Суда БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	13	2	15%	-	-	11	-	-
28.	Министарство финансија	2021.	5	3	60%	-	-	1	1	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване препоруке ИР	Коментар
	и трезора БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2022.	3	-	-	-	-	3	-	-
29.	Генерални секретаријат Савјета министара БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	2	1	50%	-	-	-	1	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Агенција за статистику БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	1	-	-	-	-	1	-	-
31.	Дирекција за европске интеграције БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Агенција за јавне набавке БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	4	4	100%	-	-	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Агенција за осигурање у БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Меморијални центар Сребреница – Поточари (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	6	6	100%	-	-	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
35.	Одбор државне службе за жалбе (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Архив БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	2	1	50%	1	50%	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Канцеларија координатора за реформу јавне управе (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	2	-	-	-	-	2	-	-
38.	Уред за законодавство Савјета министара БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	7	2	29%	4	57%	-	1	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
39.	Агенција за државну службу БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Дирекција за економско планирање БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	3	3	100%	-	-	-	-	-
41.	Министарство одбране БиХ (ЈИР МО БиХ)	2021.	32	3	9%	12	37%	7	10	-
		2022.	31	-	-	-	-	31	-	-
42.	Министарство правде БиХ (ЈИР МП БиХ)	2021.	5	5	100%	-	-	-	-	-
		2022.	10	6	60%	-	-	4	-	-
43.	Правобранилаштво БиХ	2021.	4	2	50%	2	50%	-	-	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване препоруке ИР	Коментар
	(ЈИР МП БиХ)	2022.	8	-	-	-	-	8	-	-
44.	Високи судски и тужилачки савјет БиХ (ЈИР МП БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	8	7	88%	-	-	1	-	-
45.	Министарство комуникација и транспорта БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	6	-	-	-	-	6	-	-
46.	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2021.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022.	*	-	-	-	-	-	-	* Покренута ревизија, али није окончана у извјештајном периоду.
47.	Регулаторна агенција за комуникације БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2021.	10	7	70%	-	-	-	3	-
		2022.	3	-	-	-	-	3	-	-
48.	Министарство безбједности БиХ (ЈИР МБ БиХ)	2021.	6	2	33%	4	67%	-	-	-
		2022.	-	-	-	-	-	-	-	-
49.	Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ (ЈИР ДКПТ БиХ)	2021.	11*	1	9%	4	36%	-	1	Напомена: за 5 препорука ИР није могла утврдити статус због несарадње надлежне организационе јединице
		2022.	8	-	-	-	-	8	-	-
50.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби (ЈИР БХАНСА)	2021.	7	6	86%	1	14%	-	-	-
		2022.	8	-	-	-	-	8	-	-
51.	Радио-телевизија БиХ (ЈИР БХРТ)	2021.	23	2	9%	20	87%	1	-	-
		2022.	19	-	-	-	-	19	-	-
УКУПНО у 2021. години			457	226	49,5%	103	22,5%	59	65	-
УКУПНО у 2022. години			348	58	-	15	-	254	21	-

У Табели бр. 4 приказани су подаци о укупном броју датих препорука и степену њихове реализације за сваку од институција у којој је вршена интерна ревизија у протекле двије године.

С обзиром да за већину препорука датих у 2022. години није истекао рок за реализацију, не може се израчунати коначан проценат учешћа реализованих и нереализованих препорука у укупном броју датих препорука за ову годину. Степен реализације ових препорука (из 2022) биће утврђен у наредном периоду.

На основу података из претходне табеле за 2021. годину уочава се да је половина укупно датих препорука реализована (226 препорука или 49,5%), док је дјелимично реализовано 65 препорука, а за 59 препорука још увијек није истекао рок за реализацију и за исте ће у наредном периоду бити утврђен степен реализације. Најслабија реализација препорука интерне ревизије у 2021. години забиљежена је у јавном предузећу Радио-телевизија БиХ (БХРТ), са процентом нереализованих препорука од чак 87%.

Процент нереализованих препорука у укупном броју препорука (457) датих у 38 институција БиХ, у којима је у 2021. години проведена редовна ревизија и дате препоруке, износи 22,5%.

4.4. Преглед успостављања и развоја система интерне ревизије институција БиХ

На основу претходно наведених података може се констатовати да је у досадашњем развоју система интерне ревизије у институцијама БиХ постигнут напредак у смислу да се функција и улога интерне ревизије све јасније препознаје у институцијама БиХ, као дио укупног система интерних финансијских контрола јавног сектора БиХ (PIFC-a).

Функција интерне ревизије у институцијама БиХ јасно је дефинисана и утемељена Законом о интерној ревизији институција БиХ, те у једнообразној и усаглашеној методологији рада за интерне ревизоре, која укључује и Стандарде интерне ревизије.

Начин организације јединица интерне ревизије у институцијама БиХ базиран је на децентрализованом моделу који је заснован на принципима "3Е" (економичност, ефективност и ефикасност), са јасно дефинисаним надлежностима јединица интерне ревизије у погледу вршења функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

Етичким кодексом интерних ревизора у институцијама БиХ, Повељом интерне ревизије, Приручником за интерну ревизију, Стандардима интерне ревизије и Споразумом о вршењу функције интерне ревизије дефинисана су, у институцијама БиХ, основна начела и односи пружаоца услуга – интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије, с једне стране и корисника услуга интерне ревизије – менаџмента институција, с друге стране.

Услови за запошљавање интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије у институцијама БиХ темеље се на идентичним општим и додатним условима за запошљавање интерних ревизора у свакој од институција БиХ. Сви запослени интерни ревизори у институцијама БиХ испуњавају услове прописане Законом о интерној ревизији институција БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ. Такође, у систему интерне ревизије институција БиХ омогућено је поштовање принципа "иста плата за исти или сличан посао", а који подразумева да запослени у институцијама Босне и Херцеговине који обављају исте или сличне послове примају исту основну плату, односно да ће се радна мјеста из различитих институција Босне и Херцеговине на којима се обављају слични послови сврстати у исти платни разред. Управо таква су радна мјеста интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије.

Укупно 18 јединица интерне ревизије⁵³, од 20 јединица интерне ревизије колико их је успостављено закључно са 31.12.2022. године, успостављено је у складу са Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, што подразумијева да је извршено усклађивање правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, у погледу описа послова интерне ревизије и услова за запошљавање интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије, са релевантним прописима.

Од двије институције које нису успоставиле интерну ревизију у складу са релевантним прописима, једна од њих је започела активности на измјени правилника. Ријеч је о Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ. Наиме, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ је крајем 2012. године покренула активности на измјени правилника и прибавила сагласност ЦХЈ на дио који се односи на интерну ревизију, те у међувремену прибавила и друге потребне сагласности. Међутим, до краја извјештајног периода нису окончане активности на измјени правилника Дирекције.

Друга од ове двије институције, а то је Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА, још увијек није доставила ЦХЈ на сагласност приједлог измјена правилника у дијелу који се односи на интерну ревизију. БХАНСА је у јануару 2017. године успоставила интерну ревизију према правилнику о унутрашњој организацији који није усклађен са прописима из области интерне ревизије.

Ове двије институције, Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ и БХАНСА-и, немају систематизовану, а тиме ни попуњену, позицију руководиоца ЈИР и функцију интерне ревизије обављају само интерни ревизори, што није у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, нити са захтјевима Стандарда интерне ревизије⁵⁴.

У Табели бр. 5 дат је преглед предузетих активности на успостављању јединица интерне ревизије од стране институција БиХ које су обавезне успоставити интерну ревизију, као и преглед кадровске попуњености интерне ревизије у овим институцијама.

Табела бр. 5

Р. бр.	Назив институције	Приједлог Правилника о ун. орг. достављен ЦХЈ	Добијена сагласност ЦХЈ	Правилник упућен СМ БиХ на усвајање	СМ БиХ усвојио Правилник о ун.орг.	Правилником одобрени број извршилаца у ЈИР	Попуњено особље у ЈИР до 31.12.2022.	% попуњености ЈИР	Коментар
1.	Парламентарна скупштина БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
2.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-

⁵³ 17 јединица интерне ревизије институција БиХ и ЈИР у јавном предузећу БиХ (БХРТ)

⁵⁴ Пописима из области ИР и методологијом рада ИР прецизно су раздвојене надлежности и оговорности које у обављању задатака интерне ревизије имају руководиоца ЈИР и интерни ревизор, а све у сврху достизања захтјеваног квалитета услуга које пружа ИР.

Р. бр.	Назив институције	Приједлог Правилника о ун. орг. достављен ЦХЈ	Добијена сагласност ЦХЈ	Правилник упућен СМ БиХ на усвајање	СМ БиХ усвојио Правилник о ун.орг.	Правилником одобрени број извршилаца у ЈИР	Попуњено особље у ЈИР до 31.12.2022.	% попуњености ЈИР	Коментар
3.	Министарство иностраних послова БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	3	3	100%	-
4.	Министарство цивилних послова БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	3	3*	100%	*Од 01.04.2022. у потпуности попуњена ЈИР.
5.	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	3	3*	100%	*Од 11.05.2022. у потпуности попуњена ЈИР
6.	Управа за индиректно опорезивање БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	4	4	100%	-
7.	Гранична полиција БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
8.	Државна агенција за истраге и заштиту – СИПА	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
9.	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
10.	Агенција за идентификационе документе, евиденцију и размјену података БиХ – IDDEEA	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
11.	Служба за заједничке послове институција БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
12.	Суд БиХ	ДА	ДА	*	*	2	2	100%	*Суд БиХ није обавезан доставити Савјету министара БиХ правилник на усвајање.
13.	Министарство финансија и трезора БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	4	2*	50%	*До 17.10.2022. попуњене су биле 3 позиције (Руководилац ЈИР и 2 интерна ревизора) ⁵⁵

⁵⁵ Једном интерном ревизору у ЈИР МФТ БиХ престао је радни однос 17.10.2022. године због својевољног преласка у другу институцију.

Р. бр.	Назив институције	Приједлог Правилника о ун. орг. достављен ЦХЈ	Добијена сагласност ЦХЈ	Правилник упућен СМ БиХ на усвајање	СМ БиХ усвојио Правилник о ун.орг.	Правилником одобрени број извршилаца у ЈИР	Попуњено особље у ЈИР до 31.12.2022.	% попуњености ЈИР	Коментар
12.	Министарство одбране БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	4	3*	75%	*Упражњена позиција руководиоца ЈИР ⁵⁶
13.	Министарство правде БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	3	1*	33,3%	*Упражњене двије позиције интерног ревизора ⁵⁷
16.	Министарство комуникација и транспорта БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	1*	50%	*Упражњена позиција интерног ревизора ⁵⁸
17.	Министарство безбједности БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	1*	50%	*Упражњена позиција руководиоца ЈИР
18.	Дирекција за координацију полицијских тијела	ДА	ДА	ДА*	НЕ	2**	2**	**	*Правилник у процедури измјене. **Попуњене 2 позиције интерног ревизора на основу важећег правилника који није усклађен са прописима из области ИР ⁵⁹
19.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	-	1*	-	*Попуњена позиција интерног ревизора на основу важећег Правилника који није усклађен са прописима из области ИР ⁶⁰
20.	Радио-телевизија БиХ	ДА	ДА	.*	.*	2	2	100%	*РТБиХ није обавезна достављати СМ БиХ правилник на сагласност.

Из претходне табеле видимо да је, закључно са 31.12.2022. године, укупно 18 од 20 организација окончало процедуру измјене правилника о унутрашњој организацији и успоставило интерну

⁵⁶ У извјештајном периоду покренута конкурсна процедура за попуњавање упражњене позиције руководиоца ЈИР МО БиХ. До краја извјештајног периода иста није окончана.

⁵⁷ ЦХЈ је у току израде ГКИ ИР обавјештена да је од 09.01.2023. године попуњена позиција једног интерног ревизора – Обавјештење ЈИР МП БиХ од 23.01.2023. године.

⁵⁸ Од 12.09.2021. године попуњена само позиција руководиоца ЈИР. Интерном ревизору престао радни однос због преласка у другу институцију.

⁵⁹ Правилником на који је ЦХЈ дала сагласност предвиђене су укупно 2 позиције и то: руководилац ЈИР и интерни ревизор.

⁶⁰ БХАНСА је обавезна, у складу са Одлуком о измјенама и допунама Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије ("Службени гласник БиХ", број 69/17), ускладити Правилник о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију са релевантним прописима.

ревизију у складу са прописима из области интерне ревизије, док укупно 13 организација⁶¹ има у потпуности кадровски попуњену јединицу интерне ревизије.

Успостављање јединица интерне ревизије у складу са прописима из области интерне ревизије, што подразумијева усклађивање описа послова и услова за запошљавање особља интерне ревизије, те њихово квалитетно кадровско попуњавање неопходни су предуслови за даљи напредак у развоју и унапређивању функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

Кадровска непопуњеност јединица интерне ревизије вишеструко утиче на стање и функционисање система интерне ревизије и то, с једне стране тако што смањује број и обим извршених ревизорских ангажмана, а с друге стране, што онемогућава досљедно поштовање Стандарда интерне ревизије који јасно дефинишу начин функционисања интерне ревизије, те уједно представљају и основ за оцјену квалитета рада интерне ревизије. У сврху процјене ефективности и ефикасности активности интерне ревизије и идентификовања могућности за њено унапређење, Стандарди интерне ревизије налажу доношење и одржавање Програма обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије који, између осталог, обухвата и стални надзор учинка активности интерне ревизије од стране руководиоца јединице интерне ревизије⁶², као и екстерно оцјењивање од стране квалификованог, независног оцјењивача или тима оцјењивача, које се проводи бар једном у пет година. Екстерно оцјењивање интерне ревизије може дати праве резултате само у јединицама интерне ревизије које су у потпуности попуњене, тј. имају руководиоца јединице интерне ревизије и једног или више интерних ревизора. Поред овога, у јединицама интерне ревизије које нису у потпуности кадровски попуњене тешко је обезбиједити квалитетно вршење функције интерне ревизије, како током стратешког и годишњег планирања ревизорских ангажмана, тако и током њиховог провођења, на начин како то Закон о интерној ревизији у институцијама БиХ предвиђа.

4.5. Преглед примјене методологије рада и учинка јединица интерне ревизије институција БиХ

ЦХЈ кроз годишње извјештаје јединица интерне ревизије институција БиХ и на основу сталне комуникације са особљем интерне ревизије, која се одвија кроз састанке, обуке, издавање мишљења и обавјештења на упите, врши, у складу са Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине⁶³ и користећи препоруке из Водича за оцјену квалитета интерне ревизије у јавном сектору⁶⁴, надзор над поштовањем методологије рада интерне ревизије и прати учинак јединица за интерну ревизију институција БиХ. Резултати спроведеног надзора за извјештајни период наведени су у оквиру тачке 5. овог Извјештаја.

Напомињемо да наведена контрола коју проводи ЦХЈ, а која се одвија кроз континуирани увид у начин рада интерне ревизије на основу доступних података, није замјена за прописане повремене екстерне оцјене које требају проводити квалификовани независни оцјењивачи изван

⁶¹ У овај број је укључено и јавно предузеће Радио-телевизија БиХ које је у протеклом периоду успоставило и попунило јединицу интерне ревизије, у складу са релевантним прописима.

⁶² Поред сталног надзора учинка активности интерне ревизије, интерна оцјењивања укључују, према Стандардима интерне ревизије, и периодична самооцјењивања или оцјењивања која врше друга лица из организације која имају довољно познавања праксе интерне ревизије.

⁶³ Одлука о доношењу Правилника објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 74/21

⁶⁴ Водич је издат у марту 2016. године од стране Заједнице праксе за интерну ревизију (IACOP) мреже за Управљање јавном потрошњом – учење уз међусобну подршку (PEMPAL-a), која је покренута од стране Свјетске банке 2006. године и обухвата 21 земљу, доступан на www.pempal.org.

организације, како је то дефинисано Законом о интерној ревизији институција БиХ, Стандардима интерне ревизије и Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. Како је ЦХЈ незаобилазан дио система интерне ревизије и као тијело које је одговорно за израду и провођење методологије интерне ревизије, увид у квалитет рада јединица интерне ревизије који врши ЦХЈ не може се сматрати у потпуности независним али се исти проводи ради давања смјерница и препорука за унапређење рада јединица интерне ревизије.

Такође, на основу расположивих података, а у складу са критеријумима дефинисаним Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. ЦХЈ је донијела План за обављање периодичног прегледа квалитета у 2023. години и исти објавила на интернет страници Министарства финансија и трезора БиХ у дијелу који се односи на ЦХЈ.

У наредном табеларном прегледу дати су подаци, које су у својим годишњим извјештајима доставиле јединице интерне ревизије, о поштовању и примјени прописане методологије рада, Етичког кодекса и Стандарда интерне ревизије током вршења интерне ревизије од стране интерних ревизора у јединицама интерне ревизије институција БиХ. Такође, дати су и подаци о провођењу интерне и екстерне оцјене квалитета и о сарадњи јединица интерне ревизије са Канцеларијом за ревизију институција БиХ.

Табела бр. 6

Р. бр.	Назив ЈИР	Рад у складу са Поилучником	Поштовање Стандарда интерне ревизије	Поштовање Етичког кодекса	Интерна оцјена квалитета	Стални надзор у току вршења ревизија	Екстерна оцјена квалитета	Достављен ЦХЈ Извјештај о програму обезбјеђења и унапређења квалитета	Сарадња са Канцеларијом за ревизију институција БиХ	Коментар
1.	ЈИР Парламентарне скупштине БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	НЕ	ДА	-
2.	ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
3.	ЈИР Министарства иностраних послова БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
4.	ЈИР Министарства цивилних послова БиХ	Дјел имич но	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
5.	ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
6.	ЈИР Управе за индиректно опорезивање БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА*	ДА	ДА	*Екстерна оцјена проведена у 2020. год. у оквиру <i>Twining light</i> пројекта ЕУ
7.	ЈИР Граничне полиције БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-

Р. бр.	Назив ЈИР	Рад у складу са Приручником	Поштовање Стандарда интерне ревизије	Поштовање Етичког колекса	Интерна оцјена квалитета	Стални надзор у току вршења ревизија	Екстерна оцјена квалитета	Достављен ЦХЈ Извјештај о програму обезбјеђења и унапређења квалитета	Сарадња са Канцеларијом за ревизију институција БиХ	Коментар
8.	ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
9.	ЈИР Обавјештајно-безбједоносне агенције	ДА	ДА	ДА	Дјел имич но*	ДА	НЕ	НЕ	ДА	*Проводи се стални надзор активности ИР
10.	ЈИР Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
11.	ЈИР Службе за заједничке послове институција БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
12.	ЈИР Суда БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
13.	ЦЈИР Министарства финансија и трезора	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	НЕ	ДА	-
14.	ЈИР Министарства одбране БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА*	ДА	НЕ	НЕ	ДА	*Стални надзор и праћење учинка се континуирано проводе
15.	ЈИР Министарства правде БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
16.	ЈИР Министарства комуникација и транспорта БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	ДА	-
17.	ЈИР Министарства безбједности БиХ	ДА	ДА	ДА	НЕ*	ДА	НЕ	НЕ	ДА	*Није попуњена позиција руководиоца ЈИР који је надлежан за интерно оцјењивање у складу са Стандардима ИР.
18.	ЈИР Дирекције за координацију последицијских тијела БиХ	ДА	ДА	ДА	НЕ*	Дјелим ично*	НЕ	ДА	ДА	*Није попуњена позиција руководиоца ЈИР, те стога нису створени услови за провођење интерне оцјене, а надзор се проводи у мјери у којој је то могуће.
19.	ЈИР Агенције за пружање услуга у	ДА	ДА	ДА	*	*	НЕ	НЕ	.. ⁶⁵	*Није систематизована нити попуњена

⁶⁵ Према Закону о БХАНСА-и, ревизију врши независна ревизорска агенција. Канцеларија за ревизију институција БиХ није обавезна да врши ревизију у БХАНСА-и.

Р. бр.	Назив ЈИР	Рад у складу са Приручником	Поштовање Стандарда интерне ревизије	Поштовање Етичког кодекса	Интерна оцјена квалитета	Стални надзор у току вршења ревизија	Екстерна оцјена квалитета	Достављен ЦХЈ Извјештај о програму обезбјеђења и унапређења квалитета	Сарадња са Канцеларијом за ревизију институција БиХ	Коментар
	ваздушној пловидби – БХАНСА									позиција руководиоца ЈИР, те стога нису створени услови за досљедно провођење интерне оцјене квалитета.
20.	ЈИР Радио-телевизије БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	.. ⁶⁶	-

Из претходне табеле уочава се да су интерни ревизори у свим јединицама интерне ревизије у току провођења ревизорских ангажмана поштовали и придржавали се прописане методологије рада, Стандарда интерне ревизије и Етичког кодекса.

Међутим, када је ријеч о примјени прописа из области контроле квалитета уочава се да укупно 6 од 20 јединица интерне ревизије институција БиХ није доставило ЦХЈ извјештај о програму обезбјеђења и унапређења квалитета, а што су обавезни сходно Правилнику о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ.

Додатно, када је ријеч о провођењу интерне оцјене квалитета и сталног надзора над ревизорским ангажманом⁶⁷ које, према Стандардима интерне ревизије и прописаној методологији рада, врши руководилац јединице интерне ревизије, из претходне табеле уочава се да наведене процедуре у појединим јединицама нису уопште или су само дјелимично провођене. Наиме, према подацима добијеним у годишњим извјештајима, у јединицама интерне ревизије које су у потпуности кадровски попуњене вршена је у извјештајном периоду у потпуности или дјелимично интерна оцјена квалитета и надзор над ревизорским ангажманом, у складу са методологијом дефинисаном Приручником за интерну ревизију и Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, док је у јединицама интерне ревизије које имају само једног интерног ревизора онемогућено досљедно провођење прописаних процедура.

Провођење сталног надзора над обављањем ревизорског ангажмана и интерно оцјењивање подразумијевају стално праћење активности и учинка интерне ревизије, као и периодично самооцјењивање, како би се осигурала усклађеност са Етичким кодексом и Стандардима интерне ревизије, а тиме осигурало и остварење циљева, захтјевани квалитет рада и унапређење активности интерне ревизије. Наведене активности подразумијевају и доношење програма обезбјеђења и унапређења квалитета који је обавезан сачинити и одржавати руководилац

⁶⁶ У складу са Законом о јавном РТВ сервису БиХ, БХРТ има обавезу ангажовања једном годишње независне ревизорске куће за обављање ревизије финансијских извјештаја, док Канцеларија за ревизију институција БиХ врши ревизију искључиво по закључку Парламентарне скупштине БиХ или Дома народа РС БиХ.

⁶⁷ Начин провођења сталног надзора над ревизорским ангажманом, који чини саставни дио интерног оцјењивања, детаљно је описан у Приручнику за интерне ревизоре у институцијама БиХ и Правилнику о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ.

јединице интерне ревизије, у складу са Стандардима интерне ревизије и Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. Евиденција о обављеном надзору над провођењем ревизорских ангажмана и извршеном интерном и екстерном оцјењивању, као и прегледима које проводи ЦХЈ, документује се и чува, а резултати извршених оцјењивања саопштавају се руководиоцу институције и ЦХЈ приликом подношења годишњег извјештаја о раду, у форми Извјештаја о програму обезбјеђења и унапређења квалитета, у складу са Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. Анализа података о достављеним извјештајима садржана је у тачки 5. овог Извјештаја

Када је ријеч о екстерној оцјени квалитета, у протеклом периоду само је у једној јединици извршен овај вид процјене усклађености њеног функционисања са Стандардима интерне ревизије. У току 2020. године у Јединици интерне ревизије Управе за индиректно опорезивање БиХ проведена је, у оквиру *Twinning light* пројекта "Подршка развоју ефективне интерне контроле и ревизорског окружења у УИО БиХ" финансираног од стране Европске уније, екстерна оцјена квалитета функције интерне ревизије⁶⁸.

Напомињемо да екстерна оцјена квалитета, према Стандардима интерне ревизије, мора бити проведена од стране квалификованог, независног оцјењивача или тима оцјењивача који су изван организације, уз поштовање одредби Правилника⁶⁹ којим је дефинисан начин и процедура избора екстерног оцјењивача.

Све јединице интерне ревизије, које су успостављене у институцијама БиХ у којим Канцеларија за ревизију институција БиХ врши ревизију⁷⁰, констатовале су да су сарађивале са ревизорима Канцеларије за ревизију институција БиХ, како кроз размјену ревизорске документације и ревизорских извјештаја, тако и кроз подршку провођењу датих препорука за унапређење система PIFC-а.

На основу наведених података посебно истичемо податак да, у јединицама интерне ревизије које нису кадровски у потпуности попуњене, ангажовања интерних ревизора нису надзирана и усмјеравана на одговарајући начин, а што је неопходно како би се обезбједило остварење циљева, осигурање квалитета и развој запослених, како је то предвиђено релевантним прописима.

Узимајући у обзир искуства других земаља у провођењу контроле квалитета, те уважавајући одређене специфичности јединица интерне ревизије у институцијама БиХ⁷¹, ЦХЈ је у претходном периоду у сарадњи са експертима Пројекта ЕУ "PIFC-3" окончала активности на припреми методологије којом су прецизно дефинисане процедуре провођења контроле квалитета интерне

---

⁶⁸ На основу добијене сагласности руководиоца УИО БиХ, руководиоца ЈИР затражио је од експерата *Twinning light* пројекта ЕУ да изврши екстерну оцјену функције ИР. Иста је проведена у периоду септембар – децембар 2020, у форми самооцјењивања које је провео руководиоца ЈИР са независном екстерном потврдом. У Извјештају о екстерном оцјењивању дата је потврда да је функција ИР у УИО БиХ у складу са Међународним стандардима ИР ("генерално усаглашена").

⁶⁹ Правилник о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, ступио на снагу 01.01.2022. године (Одлука о доношењу Правилника објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 74/21).

⁷⁰ Нису укључене интерна ревизија БХАНСА-е и ЈИР БХРТ у којим, према релевантним законима, екстерну ревизију врши независна ревизорска агенција, а Канцеларија за ревизију институција БиХ није обавезна да врши ревизију у овим организацијама.

⁷¹ Посматрано са аспекта величине ЈИР (броја особља), Глобални институт интерних ревизора (*The Institute of Internal Auditors*) је дао одређене препоруке у Водичу за примјену (Стандард 1320 – Извјештавање о Програму обезбјеђења и унапређења квалитета, МОПП) за провођење самопроцјене, у зависности од броја интерних ревизора у ЈИР и зрелости активности интерне ревизије.

ревизије у институцијама БиХ. Правилник о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине објављен је у децембру 2021. године.

Правилник је припремљен у складу са Стандардима интерне ревизије и прописима из области интерне ревизије у институцијама БиХ, и исти даје потребне смјернице и појашњења начина провођења како интерне оцјене квалитета, ради што квалитетнијег вршења надзора и идентификовања могућности за подизање квалитета услуга које пружају јединице интерне ревизије, тако и екстерне оцјене квалитета у сврху дефинисања једнообразног начина њеног провођења у свим јединицама. Такође, Правилник дефинише и начин провођења контроле квалитета коју врши ЦХЈ у сврху праћења примјене релевантних прописа.

У извјештајном периоду ЦХЈ је припремила, у складу са Правилником, упитник за периодично самооцјењивање усклађености интерне ревизије са Стандардима интерне ревизије, Етичким кодексом и другим релевантним прописима којим се уређује начин успостављања и вршења функције интерне ревизије институција БиХ, и исти доставила јединицама интерне ревизије. Упитник је припремљен на основу анализе приједлога достављених од стране експерата Пројекта "P1FC-3" у току израде Правилника, а у складу са примјерима добре праксе земаља из окружења. Овим је обезбјеђена једнообразност и потпуност у провођењу контроле квалитета од стране руководиоца јединица интерне ревизије институција БиХ у поступку интерног оцјењивања, сходно Стандардима.

Саставни дио интерног оцјењивања којег проводе руководиоци ЈИР је и постављање индикатора успјешности како би се континуирано тежило унапређењу услуга које пружа интерна ревизија. Као помоћ руководиоцима јединица интерне ревизије за што објективније утврђивање ових индикатора, у наредном табеларном приказу (табела бр. 7) садржани су кључни квантитавни показатељи неопходни за упоредне анализе и самопроцјене. Наиме, у табели бр. 7. дат је преглед јединица интерне ревизије заједно са подацима о укупном броју извршених ревизија и датих препорука по јединици интерне ревизије, укупном броју дана које су ЈИР провеле на вршењу ревизија, као и о врсти ревизија и подручјима ревидирања.

Табела бр. 7

Р. бр.	Назив ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја ИР у 2022.	Број датих препорука ИР у 2022.	Број остварених ревизорских дана ⁷² ЈИР	Број ревизорских дана ЈИР по извјештају (колона 6 / 4)	Подручја ревидирања у 2022.години
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.	ЈИР Парламентарне скупштине БиХ	2	2+6*	16	450	56	- Спречавање сукоба интереса; - Поступање по жалбама; - *Накнадне ревизије проведене у 4 институције;
2.	ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ	2	9	24	383	42	- Грант подршке удружењима националних мањина; - Грант подршке јединицама локалне самоуправе; - Плаћање обавеза по пројектима из удружених средстава; - Примјена методологије за прелазак запослених у виши платни разред; - Употреба службених возила; - Накнадне ревизије;
3.	ЈИР Министарства иностраних послова БиХ	3	20	48	610	30	- Набавка роба, услуга и радова; - Међународни уговори – ратификација; - Приходи од конзуларних такси и план расхода Генералног конзулата у Франкфурту; - Приходи од конзуларних такси и план расхода Амбасаде у Берну; - Припрема буџета; - Успостава и развој ФУК-а; - Управљање људским ресурсима; - Управљање службеним возилима; - Накнадне ревизије;
4.	ЈИР Министарства цивилних послова БиХ	3 ⁷³	3	5	502	167	- Обрачун и плаћање трошкова службених путовања; - Накнадне ревизије;
5.	ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ	3 ⁷⁴	6	11	385	64	- Управљање људским ресурсима; - Накнадне ревизије;

⁷² Подаци добијени из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије

⁷³ У ЈИР МЦП су до 01.04.2022. биле попуњене укупно двије позиције (руководилац ЈИР и 1 интерни ревизор), а од наведеног датума је попуњена и друга систематизована позиција интерног ревизора.

⁷⁴ До 11.05.2022. у ЈИР МСТЕО БиХ попуњене су биле укупно двије позиције (руководилац ЈИР и интерни ревизор), а од наведеног датума попуњена је и друга системативована позиција интерног ревизора.

6.	ЈИР Управе за индиректно опрезивање БиХ	4 ⁷⁵	6	37	718	119	- Развој система ФУК у УИО; - Управљање судским споровима; - Ефикасност праћења резултата покренутих прекршајних и кривичних поступака; - Накнадне ревизије;
7.	ЈИР Граничне полиције БиХ	2 ⁷⁶	4	3	268	67	- Попис имовине, обавеза и потраживања; - Накнадне ревизије;
8.	ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту БиХ	2	4	-	364	91	- Накнадне ревизије које су обухватиле, поред праћења реализације препорука датих у 2021. год (укупно 40) и препоруке из ранијих извјештајних периода са дужим роком реализације (укупно 74);
9.	ЈИР Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ	2	4	3	376	94	- Обрачун и исплата плата и накнада; - Благајничко пословање; - Људски ресурси; - Закуп пословних простора;
10.	ЈИР Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података	2	6	18	382	64	- Планирање по основу буџетских расхода у регионалним центрима; - Праћење и извјештавање о провођењу директних споразума и конкурентских поступака јавне набавке; - Телеком. чворишта мреже за пренос података – управљање трошковима; - Накнадне ревизије;
11.	ЈИР Службе за заједничке послове БиХ	2	9 ⁷⁷	46	389	43	- Доступност информација на веб страници СЗП; - Канцеларијско пословање; - Пријем, евидентирање, контрола и плаћање рачуна; - Планирање, набавка и управљање видеонадзором; - Накнадне ревизије;
12.	ЈИР Суда БиХ	2	7	27	430	61	- Обрачун и исплата плата; - Службена путовања; - Коришћење и одржавање службених возила; - Накнадне ревизије;
13.	ЈИР Министарства финансија и трезора БиХ	2 (3) ⁷⁸	4+*	9	193	48	- Реализација Стратегије унапређења управљања јавним финансијама, у дијелу "Планирање и буџет"; - Управљање ризицима; * Праћење реализације препорука у 8 институција;

⁷⁵ ЈИР УИО је имала висок степен флукуације особља интерне ревизије у последњих неколико година. У извјештајном периоду је једној ревизорки престао радни однос у ЈИР због својевољног преласка на другу позицију. Упражњена позиција интерног ревизора је попуњена у извјештајном периоду.

⁷⁶ У извјештајном периоду су били смањени капацитети ЈИР ГП, усљед породилског одсуства ревизоре.

⁷⁷ У извјештајном периоду покренута је још једна редовна ревизија, али иста није окончана због немогућности располагања комплетном документацијом. Планирано је да се иста оконча када се стекну потребни услови за њено несметано провођење.

⁷⁸ У ЈИР МФТ БиХ су до 17.10.2022. године биле попуњене 3 од 4 правилником предвиђене позиције. Од 17.10.2022. једном ревизору је престао радни однос због својевољног преласка у другу институцију.

14.	ЖИР Министарства одбране БиХ	3 ⁷⁹	13	31	598	46	- Ангажовање лица за обављање повремених и привремених послова; - Евидентирање материјалних средстава у складишним евиденцијама; - Издавање ресурса стационарних комуникацијских чворишта МО БиХ; - Преструктурирање буџета; - Рефундација боловања; - Обрачун и исплата накнада за случај смрти, болести и инвалидности запослених; - Накнадне ревизије;
15.	ЖИР Министарства правде БиХ	1	5	26	192	38	- Процес ИТ послова; - Процес ФУК; - Планирање и извршење буџета; - Накнадне ревизије;
16.	ЖИР Министарства комуникација и транспорта БиХ	1	3 ⁸⁰	9	153	46	- Електронско благајничко пословање; - Накнадна ревизија;
17.	ЖИР Министарства безбједности БиХ	1	2	-	Нису достављени подаци у Годишњем извјештају ⁸¹		- Накнадне ревизије;
18.	ЖИР Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ	2	7	8	417	59	- Планирање и извршење буџета; - Судски поступци и реализација судских одлука; - Попис и отпис имовине, потраживања и обавеза; - Израда и реализација планова и програма; - Накнадне ревизије;
19.	ЖИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби–БХАНСА	1	5	8	94	19	- Трошкови накнада за превоз запослених; - Попис имовине и обавеза; - Зракопловно информисање - <i>Notam</i> ; - Накнадне ревизије;
20.	ЖИР Радио- телевизије БиХ	2	5	19	440	88	- Јавне набавке; - Приходи и потраживања; - Накнадне ревизије;
УКУПНО У 2022. години		42 ⁸²	138*	348	( ) ⁸³	( )	*61 редовна, 76 накнадних и 1 <i>ad hoc</i> ревизија
УКУПНО У 2021. години		41 ⁸⁴	133**	457	7.954 ⁸⁵	60	**74 редовне, 56 накнадних и 3 <i>ad hoc</i> ревизије

⁷⁹ Упражњена позиција руководиоца ЖИР МО БиХ од 24.05.2021. године, коме је престао радни однос на основу испуњености услова за пензију.

⁸⁰ Покренута је у извјештајном периоду и још једна ревизија (поред наведене 3), али иста није окончана до краја 2022. године.

⁸¹ ЖИР Министарства безбједности БиХ није доставила тражени податак о броју дана који је интерни ревизор провео у вршењу задатака интерне ревизије у току 2022. године, а што је саставни дио праћења реализације одобрених планова интерне ревизије сходно методологији рада.

⁸² Укупан број ревизора на дан 31.12.2022. године.

⁸³ Не располажемо комплетним подацима, за свих 20 ЖИР, јер ЖИР Министарства безбједности БиХ није доставила податке о броју дана које је ова ЖИР провела у обављању задатака интерне ревизије, а што је неопходно у сврху праћења потпуне успелости особља интерне ревизије.

⁸⁴ Укупан број ревизора на дан 31.12.2021. године.

⁸⁵ Укупан број проведених радних дана, за 20 јединица интерне ревизије, на провођењу интерних ревизија укључујући и активности на изради планова интерне ревизије и извјештаја о раду.

Табела број 7. даје приказ неких од кључних показатеља резултата рада јединица интерне ревизије, те заједно са подацима из годишњих консолидованих извјештаја за претходне године, стварају основ за праћење и анализу рада појединачно сваке јединице интерне ревизије. Приликом анализе потребно је узети у обзир и утврђени просјек на нивоу јединица интерне ревизије институција БиХ за претходне двије године (просјечан број обављених ревизија, датих препорука и утрошеног времена на провођењу ревизија) који је садржан у овом дијелу Извјештаја. Ови подаци могу послужити руководиоцима јединица интерне ревизије приликом самопроцјене ефикасности рада јединице у сврху побољшања искориштености расположивих капацитета.

На основу података из претходне табеле уочава се да је у 2022. години, од стране 20 јединица интерне ревизије извршено укупно 138 ревизија у којима је дато 348 препорука, што у односу на 2021. годину, када је 20 јединица интерне ревизије сачинило 133 извјештаја и дало укупно 457 препорука, представља мање повећање просјечног броја извршених ревизија по јединици интерне ревизије (за око 0,3 ревизије). Са 6,6 ревизија по јединици интерне ревизије, колико су у просјеку провеле јединице интерне ревизије у 2021. години, дошло је до благог повећања на 6,9 ревизија по јединици интерне ревизије у 2022. години.

Међутим, просјечан број датих препорука по јединици интерне ревизије⁸⁶ је значајно мањи у односу на претходну годину и износи 17,4 препоруке по ЈИР (2022. година), док је у 2021. години овај број износио 22,9 препорука. Осцилација у броју препорука (смањење за 5,5 препорука, у процентима за 23,9%) је последица пада у броју реализованих редовних ревизија у односу на претходну годину (са 74 на 61 ревизију, у процентима смањење износи 17,56%), што је детаљно наведено у образложењу табеле број 2.

Када се посматра укупан број свих ревизија на годишњем нивоу (редовне, накнадне и *ad hoc* ревизије) може се констатовати да није било значајнијих промјена у просјечном броју обављених ревизија по интерном ревизору. У 2022. години је у 138 обављених интерних ревизија учествовало укупно 42 интерна ревизора, на основу чега произилази да је просјечан број обављених ревизија по интерном ревизору 3,3, док је у 2021. години тај број износио 3,2 (обављено укупно 133 интерних ревизија у којима је учествовало укупно 41 интерни ревизор).

У претходној табели наведени су и подаци о укупно оствареном броју ревизорских дана за сваку од јединица интерне ревизије у 2021. и 2022. години⁸⁷. Овај број представља укупан број радних дана који је особље интерне ревизије у јединици интерне ревизије провело на вршењу ревизија и провођењу осталих активности интерне ревизије и исти не укључује обавезну едукацију интерних ревизора, као ни друге врсте одсуства са посла. У јединицама интерне ревизије које врше функцију интерне ревизије у више институција, овај број се односи на све институције из њихове надлежности у којима су вршиле ревизију. Број ревизорских дана јединица интерне ревизије разликује се између јединица, како због разлике у броју особља интерне ревизије, тако и због разлике у броју расположивих ревизорских дана у току године на који значајно утиче благовремено доношење планова рада интерне ревизије.

Такође, из претходне табеле виде се и подаци о просјечном броју ревизорских дана јединица по ревизији за 2021. и 2022. годину. Овај број, такође, се разликује између јединица, а исти, поред броја особља интерне ревизије и одсуства с посла интерних ревизора, зависи и од броја укупно

---

⁸⁶ Нису укључене накнадне ревизије у којима се утврђује да ли су проведене препоруке дате у претходним ревизијама.

⁸⁷ Осим за ЈИР МБ БиХ, која није доставила податке.

извршених ревизија. На број ревизија који у току године реализују јединице утиче више фактора, између осталих и попуњеност ЈИР са предвиђеним бројем извршилаца, адекватност годишњих планова рада ЈИР што подразумева и планирање и праћење учинка ЈИР, врсте ревизија⁸⁸, сложеност подручја ревидирања, обим ревизија, стручност и стечено искуство у раду особља интерне ревизије.

У јединицама које немају попуњену позицију руководиоца јединице интерне ревизије, а то су: Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела, Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби и од маја 2021. године Министарство одбране БиХ, интерни ревизори обављају и послове руководиоца ЈИР, везано за сачињавање планова интерне ревизије и периодичних извјештаја.

4.6. Континуирана професионална едукација интерних ревизора у институцијама БиХ

Континуирана професионална едукација (КПЕ) интерних ревизора представља свеобухватан процес у којем интерни ревизори у институцијама БиХ одржавају ниво своје стручности и квалитет услуга које пружају, те исте развијају и надограђују усвајањем нових знања кроз даљи професионални развој.

Законом о интерној ревизији институција БиХ и Повељом интерне ревизије дефинисана је обавеза руководиоца јединице интерне ревизије да обезбједи висок квалитет активности интерне ревизије и да ради на обезбјеђењу потребних обука интерних ревизора, што укључује припрему и достављање годишњег плана обуке руководиоцу институције ради одобравања и обезбјеђења његовог провођења.

Обавезу континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ дефинишу сљедећи прописи:

- Стандарди интерне ревизије и то:
  - Стандард 1230 - *Континуирано професионално усавршавање* - прописује да су интерни ревизори дужни да унапређују своје знање, вјештине и остале способности кроз континуирано професионално усавршавање.
  - Стандард 1210 - *Стручност* - налаже да интерни ревизори морају посједовати знање, вјештине и друге способности потребне за извршавање њихових дужности.
- Етички кодекс;
Једно од начела Етичког кодекса јесте "*Компетентност интерних ревизора*" која, између осталог, налаже да интерни ревизори пружају само оне услуге за које имају потребна знања, вјештине и искуство, али и да су обавезни да континуирано унапређују своју стручност, ефективност и квалитет својих услуга.
- Програм обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ;
Програм дефинише обавезу континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, теме из подручја и области које су предмет обука за КПЕ, врсте континуиране професионалне едукације, те обавезу извјештавања и вођења евиденције о КПЕ интерних ревизора у јединици интерне ревизије. ЦХЈ је обавезна, у складу са

---

⁸⁸ Редовне, накнадне и *ad hoc* интерне ревизије. Посматрано са аспекта потребног времена за њихово провођења, накнадне трају знатно краће од друге двије.

Програмом, да на основу извјештаја јединица интерне ревизије води регистар КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ.

- Одлука о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ;
Одлука дефинише начин бодовања сваке од врста КПЕ које су дефинисане Програмом, минималан број бодова који су интерни ревизора у институцијама БиХ обавезни да остваре на годишњем нивоу, као и начин признавања континуиране професионалне едукације обука које организују домаћи и/или међународни пружаоци услуга/извођачи обука.
- Упутство о КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ;
Упутство дефинише начин пријављивања интерних ревизора на обуке из области КПЕ, документацију која је неопходна за признавање обука као КПЕ, начин вођења евиденције о КПЕ интерних ревизора у јединици интерне ревизије и извјештавања ЦХЈ о КПЕ интерних ревизора.

Наведеним прописима дефинисано је и да ЦХЈ припрема и/или организује обуке везане уз теме из подручја и области које су предмет обука за КПЕ и доставља интерним ревизорима у институцијама БиХ информације о одржавању обука које организује самостално или у сарадњи са домаћим или међународним пружаоцима услуга/извођачима обука. На основу достављених захтјева јединица интерне ревизије ЦХЈ даје, такође, у складу са наведеним прописима, мишљење о испуњавању услова за бодовање и прихватљивост обука које организују домаћи и/или међународни извођачи обука, као континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ.

У извјештајном периоду ЦХЈ је, у складу са прописима из области КПЕ, организовала обуке које су предвиђене Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2022. годину, који је донијела ЦХЈ и који је објављен на веб страници Министарства финансија и трезора БиХ у дијелу који се односи на ЦХЈ. Одржане су укупно три обуке и то: двије обуке из области интерне ревизије и једна обука из области финансијског управљања и контроле током којих су презентоване предвиђене теме Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2022. годину.

Поред наведених обука и Координациони одбор ЦХЈ одржао је у јуну 2022. године конференцију на тему "Примјена апликације PIFC у сврху унапређења рада интерне ревизије у јавном сектору", која је дио континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ. Према евиденцијама о присуству, на свакој од обука које су организовали ЦХЈ и Координациони одбор ЦХЈ учествовало је у просјеку 35 интерних ревизора из институција БиХ, укључујући и особље ЦХЈ задужено за област развоја система интерне ревизије, односно кроз све обуке које су ЦХЈ и Координациони одбор ЦХЈ организовали из области интерне ревизије у 2022. години прошло је укупно 139 полазника. Организовањем наведених обука омогућено је интерним ревизорима у институцијама БиХ да испуне обавезу стручног усавршавања, у складу са прописима из области КПЕ, по основу похађања обука које организује или подржава ЦХЈ.

Такође, у извјештајном периоду ЦХЈ је издала укупно 75 мишљења о испуњавању услова за бодовање обука које организују други извођачи обука.

5. Прегледа квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ који проводи ЦХЈ

5.1. Сврха и основ за обављање прегледа квалитета

На основу чл. 24. и 25. Закона о интерној ревизији институција БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 27/08 и 32/12) којим је ЦХЈ овлашћена за развој интерне ревизије у институцијама БиХ и задужена за примјену Стандарда интерне ревизије и Етичког кодекса, као и за надзор над спровођењем свих примјенивих регулатива за интерну ревизију од стране јединица за интерну ревизију и извјештавање о поменутих активностима, а у складу са чланом 12. Правилника о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 74/21) (даље у тексту: "Правилник") ЦХЈ обавља преглед квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ.

Преглед квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ (даље у тексту: "преглед квалитета") подразумијева прегледе које обавља ЦХЈ у сврху праћења примјене и поштовања релевантних прописа од стране јединица интерне ревизије, што укључује и утврђивање нивоа усклађености активности интерне ревизије са прописима из области интерне ревизије, те предлагања и одговарајућих мјера и корективних активности ради даљњег унапређења и развоја интерне ревизије.

Преглед квалитета који проводи ЦХЈ, сходно Правилнику, састоји се од:

а) **Годишњег прегледа квалитета** - обавља се на основу увида у документацију достављену од стране јединица интерне ревизије, у сврху прикупљања информација неопходних за спровођење активности из надлежности ЦХЈ као што су: планирање и организовање обука за интерне ревизоре, даљњи развој и унапређење прописа и методологије рада за интерне ревизоре у институцијама БиХ, извјештавање Савјета министара БиХ, израда годишњег плана ЦХЈ за обављање периодичног прегледа квалитета активности интерне ревизије и друге активности усмјерене на даљњи развој функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

б) **Периодичног прегледа квалитета** - спроводи се "на терену" на основу увида у документацију јединица интерне ревизије, укључујући и документацију која је приложена у RIFC апликацији, те другу документацију којом располаже институција везано за обављене интерне ревизије, као и разговора са особљем ЈИР, руководством и запосленим у институцијама у којима ЈИР пружа услуге интерне ревизије, у сврху:

- утврђивања нивоа усклађености активности интерне ревизије са прописима из области ИР,
- давања препорука за унапређење рада јединица интерне ревизије, уколико је то потребно, на основу налаза и закључака прегледа,
- прикупљања информација за даљњи развој и унапређење прописа и методологије рада ИР,
- координације рада јединица интерне ревизије,
- предлагања мјера институцијама БиХ и Савјету министара БиХ, које имају системски значај за одржавање угледа и даљњи развој интерне ревизије у институцијама БиХ, ради отклањања уочених недостатака током прегледа и
- извјештавање Савјета министара БиХ.

С обзиром да је Правилник ступио на снагу 01.01.2022. године, ово је прва година у којој ЦХЈ спроводи годишњи преглед квалитета на начин како је то предвиђено одредбама Правилника којима је уређена ова област. Резултати извршеног прегледа наведени су у тачки 5.2. Извјештаја.

Такође, у складу са предметним Правилником, ЦХЈ је у извјештајном периоду донијела *План за обављање периодичног прегледа квалитета активности јединица интерне ревизије у институцијама БиХ за 2023. годину* у којем је, на основу испуњености критеријума дефинисаних Правилником и у складу са расположивим капацитетима ЦХЈ, утврђена јединица интерне ревизије у којој ће бити спроведен периодични преглед квалитета. Наведени План је објављен на веб страници МФТ БиХ у дијелу који се односи на ЦХЈ.

Након што спроведе периодични преглед квалитета, ЦХЈ је обавезна, сходно Правилнику доставити извјештај о обављеном периодичном прегледу ЦХЈ руководиоцу институције и руководиоцу јединице интерне ревизије. О резултатима обављених периодичних прегледа ЦХЈ ће сумарно извјештавати у посебном поглављу Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за предметну годину. С тим у вези истичемо да је 2023. година прва година у којој ће ЦХЈ извршити периодични преглед квалитета, те да ће резултати спроведеног прегледа бити садржани у Годишњем консолидованом извјештају интерне ревизије за 2023. годину.

5.2. Резултати годишњег прегледа квалитета

ЦХЈ је на основу података које је доставило 20 јединица интерне ревизије за потребе израде Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за 2022. годину, колико је укупно било обавезно и доставити свој годишњи извјештај са припадајућим подацима и документацијом, извршила у складу са чланом 14. Правилника годишњи преглед квалитета који је обухватио:

- а) провјеру да ли су сачињени и благовремено потписани прописани акти којима се дефинише пружање услуга интерне ревизије у институцијама БиХ,*
- б) анализу поштовања прописа приликом израде стратешких и годишњих планова интерне ревизије, као и њиховог спровођења,*
- ц) анализу степена реализације препорука, те, уколико су доступни, и података о ефектима рада интерне ревизије,*
- д) анализу ефикасности и ефективности рада ЈИР на основу примјера добре праксе,*
- е) анализу поштовања прописа из области континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ,*
- ф) анализу поштовања прописа којима се регулише област обезбјеђења и унапређења квалитета, те спровођења припадајућих корективних планова активности,*
- г) других података и извјештаја које су ЈИР обавезне сачинити и достављати ЦХЈ на основу Закона и подзаконских прописа.*

У наставку је дат преглед резултата спроведеног годишњег прегледа према појединим подручјима провјере, који су претходно наведени.

а) Успостављање интерне ревизије – анализа да ли су сачињени и благовремено потписани прописани акти којима се дефинише начин успостављања и пружања услуга интерне ревизије у институцијама БиХ (Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повеља интерне ревизије)

Према евиденцијама којим располаже ЦХЈ, а на основу података и документације које су јединице интерне ревизије доставиле ЦХЈ у претходном периоду, утврђено је слjedeће:

- Од укупно предвиђених 58 институција које су обавезне, сходно члану 3. табеларног прегледа Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у

институцијама БиХ⁸⁹, упоставити интерну ревизију на основу потписивања Споразума о вршењу функције интерне ревизије са надлежном јединицом интерне ревизије, њих укупно 57 потписало је Споразум. Предсједништво БиХ је једина институција која није потписала Споразума о вршењу функције интерне ревизије и Повеље интерне ревизије са Јединицом за интерну ревизију Министарства финансија и трезора БиХ која је, у складу са Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, надлежна да врши интерну ревизију у овој институцији.

- Од укупно предвиђених 77 институција, у складу са чланом 3. Одлуке, Повељу интерне ревизије донијело је укупно 76 институција. Такође, Повељу интерне ревизије усклађену са важећом Повељом донијело је, сходно члану 9. Одлуке, и једно јавно предузеће (БХРТ).
- Садржај важећих споразума и повеља, које су донијеле јединице интерне ревизије институција БиХ, усклађен је са садржајем Повеље интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 30/18) и Оквирним текстом Споразума о вршењу функције интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 32/18) које је одлуком објавила ЦХЈ.

Препорука:

- Потребно је да и Предсједништво БиХ, у складу са начином и модалитетом успостављања система интерне ревизије у институцијама БиХ који је дефинисан Законом о интерној ревизији институција БиХ и Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, потпише Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије са Јединицом интерне ревизије Министарства финансија и трезора БиХ.

С тим у вези напомињемо да је у циљу успостављања и очувања достигнутог нивоа развоја система функционално независне интерне ревизије који се, између осталог, темељи и на поштовању принципа "ЗЕ"⁹⁰ и "вриједност за новац", неопходно је поштовање ових темељних принципа од стране свих институција на које се прописи о интерној ревизији односе.

б) Стратешки и годишњи планови рада интерне ревизије – анализа поштовања прописа приликом израде планских докумената и њиховог спровођења

На основу анализе стратешких и годишњих планова рада јединица интерне ревизије, који су јединице интерне ревизије доставиле ЦХЈ у оквиру својих годишњих извјештаја за извјештајни период, утврђено је сљедеће:

- Код двије јединице интерне ревизије су са значајним кашњењем донијети стратешки и годишњи планови рада интерне ревизије. То су: Јединица интерне ревизије Министарства финансија и трезора БиХ (СП и ГП ИР су донијети у периоду април – јун 2022. године) и Интерна ревизија Министарства безбједности БиХ (Годишњи план ИР донијет у априлу 2022. године), што је утицало на значајно смањење броја расположивих дана за вршење ревизија у институцијама на које се планови односе.

---

⁸⁹ У табеларном прегледу Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије институција БиХ ("Службени гласник БиХ" број 59/19), у члану 3, наведене су јединице интерне ревизије (њих укупно 9) и институције са којима су обавезне закључити Споразум, на основу испуњености критеријума за успостављања интерне ревизије дефинисаних у члану 2. Одлуке.

⁹⁰ Економичност, ефикасност и ефективност.

Скрећемо пажњу да је благовремено доношење планова рада ЈИР један од кључних предуслова за несметан рад интерне ревизије у циљу унапређења управљачких и контролних механизма у подручјима која су предмет ревидирања, те такође подсећамо да је руководилац ЈИР обавезан доставити на одобрење нацрт плана рада најкасније до 31. децембра текуће године за наредну годину.⁹¹

- Примјетно је да највећи број јединица интерне ревизије, код стратешког и годишњег планирања, недовољно пажње посвећују сегменту процјене ризика и идентификовању слабости контрола, а што је неопходно приликом достављања руководиоцу институције на одобрење приједлога плана за провођење ревизија. Наиме, од 38 планских докумената колико је укупно донијело 20 јединица интерне ревизије за извјештајни период, само су у Годишњем плану Јединице интерне ревизије Управе за индиректно опорезивање БиХ садржани подаци о главним ризицима за сваку од планираних ревизија, на основу којих су предметни процеси оцјењени као приоритетна подручја за ревидирање.

Додатно, у прилог недовољно посвећеној пажњи у дијелу који се односи на процјену ризика говоре, између осталог, и пропусти које смо уочили код пратеће документације уз планове рада (подручје ревидирања није садржано у прегледу процеса институције - "ревизорском универзуму", нити је за исто урађена процјена ризика, подручја која су оцјењена као високоризична нису предмет ревизије, већ подручје за које је оцјењено да је умјерено изложено ризику)⁹².

Скрећемо пажњу јединицама интерне ревизије да се настоје избјећи овакви и слични пропусти у раду.

- На основу података о одобреним стратешким и годишњим плановима и степену њихове реализације који су дати у табели број 2 овог Извјештаја, учача се да су скоро све јединице интерне ревизије у потпуности и реализовале одобрене планове рада. Најнижи проценат реализације планова износи 50% и исти је евидентиран код двије јединице интерне ревизије⁹³.
- За извјештајни период само једна од јединица интерне ревизије које врше функцију интерне ревизије у више институција, а које су обавезне сачинити консолидовани стратешки и годишњи план рада јединице, ту обавезу није испунила, а то је Јединица интерне ревизије Министарства финансија и трезора БиХ. Подсећамо на значај који има израда консолидованих планова, а који се огледа не само у адекватном планирању ревизорских ангажмана на нивоу јединице интерне ревизије, већ и у ефикаснијем праћењу провођења планираних активности у институцијама из надлежности ових јединица.

Препоруке:

- Потребно је **досљедно примјењивати прописану методологију рада којом је прецизно утврђен рок за израду планова рада интерне ревизије (31. децембар)** и у циљу њиховог благовременог доношења континуирано јачати сарадњу интерне ревизије и руководства институција. Обавеза благовремене израде се **односи и на консолидоване планова рада**, које су обавезне донијети јединице интерне ревизије које услуге интерне ревизије пружају за више институција.

⁹¹ Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ, тачка 3. – *Стратешко и годишње планирање интерне ревизије*.

⁹² Пратећа документација стратешких планова ЈИР МКТ БиХ.

⁹³ ЈИР Министарства финансија и трезора БиХ и Интерна ревизија Министарства безбједности БиХ.

- У плановима рада интерне ревизије потребно је детаљно образложити резултате извршене процјене ризика и посљедичну везу са одабраним "високоризичним" подручјима ревидирања, како би се јасније увидјела значајност провођења ревизија и допринос који ће интерна ревизија дати кроз препоруке усмјерене на отклањање идентификованих слабости интерних контрола, а тиме и побољшању пословање институције⁹⁴. С тим у вези напомињемо да, у складу са важећом методологијом рада интерне ревизије, планови рада интерне ревизије⁹⁵ требају обавезно садржавати и податке о главним ризицима који су за сваку од планираних ревизија идентификовани на основу извршене процјене ризика.
- Јединице интерне ревизије које нису у потпуности реализовале планове рада подсјећамо на обавезу ефективног коришћења ревизорских ресурса, те сходно томе неопходно је да предузму потребне активности у сврху адекватно планирања, потпуне упослености особља интерне ревизије и обезбјеђење надзора над ревизорским ангажманима, како би се планови у цјелости и реализовали.

ц) Реализација препорука интерне ревизије – анализа степена реализације препорука и мјерљивих ефеката препорука, уколико су исти утврђени

У табели број 4. овог Извјештаја приказани су, на основу података из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије за извјештајни период, подаци о укупном броју датих препорука и степену њихове реализације за сваку од институција у којој је вршена интерна ревизија у протекле двије године. С обзиром да за већину препорука датих у 2022. години није истекао рок за реализацију, анализа степена реализације препорука интерне ревизије извршена је само за препоруке дате у 2021. години.

Наиме, у наставку наводимо статус реализације укупно датих 457 препорука у 38 институција БиХ, у којима је у 2021. години вршена ревизија:

- скоро половина препорука је реализовано (226 препорука или 49,5%),
- дјелимично реализовано је 65 препорука,
- за 59 препорука још увијек није истекао рок за реализацију и за исте је интерна ревизија обавезна пратити њихово спровођење у наредном периоду.

Процент нереализованих препорука у укупном броју препорука (457), који износи 22,5% што представља око једне четвртине укупно датих препорука у извјештајима интерне ревизије у 2021. години (103 од 457) упућују на потребу унапређења у овој области.

Додатно, скрећемо пажњу и на податак да је у појединим организацијама изузетно висок степен нереализованих препорука који се креће и преко 80% (БХРТ).

Такође, истичемо и податак да у једној институцији, према подацима из Годишњег извјештаја интерне ревизије, интерна ревизија није била у могућности да прати спровођења препорука због несарадње надлежне организационе јединице за спровођење препорука.

⁹⁴ Образложење може бити дато као посебан прилог СП и ГП ИР или као саставни дио пратеће документације везано за процјену ризика ИР или садржано у рубрици "Образложење" Обрасца ОБ - 1 Стратешки план, Прилог број 2.1. Приручника за интерну ревизију у институцијама БиХ

⁹⁵ Образац ОБ - 1 Стратешки план, Прилог број 2.1. Приручника за интерну ревизију у институцијама БиХ

У вези свега претходно наведеног посебно желимо истаћи да је у сврху унапређења у овој области неопходно уложити додатне напоре на постизању боље комуникације и јачању сарадње између јединица интерне ревизије и руководства институција, с једне стране и јачању сарадње између јединица интерне ревизије и ревизора Канцеларије за ревизију институција БиХ и ЦХЈ, са друге стране, уз константно унапређење и повећање квалитета услуга које јединица интерне ревизије пружа.

Такође, и руководство институција треба да је заинтересовано и мотивисано за услуге и препоруке интерне ревизије, те мора постојати и градити се повјерење у рад и кредибилност интерних ревизора. Писање извјештаја и давање препорука само по себи не смије бити циљ и сврха интерне ревизије, већ се кроз њих мора радити на унапређењу система финансијског управљања и контроле и стварања додатне вриједности у институцијама БиХ, што свакако треба бити постављено као циљ руководиоца институција и јединица интерне ревизије.

Препорука:

- Потребно је да интерна ревизија континуирано указује на значај провођења препорука интерне ревизије у сврху отклањања уочених слабости и неправилности у систему интерних контрола, а све у циљу законитог и сврсисходног коришћења буџетских средстава.

То се може постићи кроз континуирано упућивање на разматрање и рјешавање непроведених препорука, како кроз извјештаје интерне ревизије о накнадном прегледу којим се утврђује степен реализације препорука и ефекти који су постигнути кроз реализацију препорука, укључујући и мјерљиве финансијске ефекте⁹⁶, тако и кроз годишње извјештавање руководиоца институције које ће садржавати и питања о значајним ризицима и проблемима у контролама, али и кроз саопштавање и разматрање ове проблематике са руководством на колегијумима и састанцима.

д) Ефикасност и ефективност рада ЈИР – анализа на основу годишњих извјештаја о раду јединица интерне ревизије за претходни период

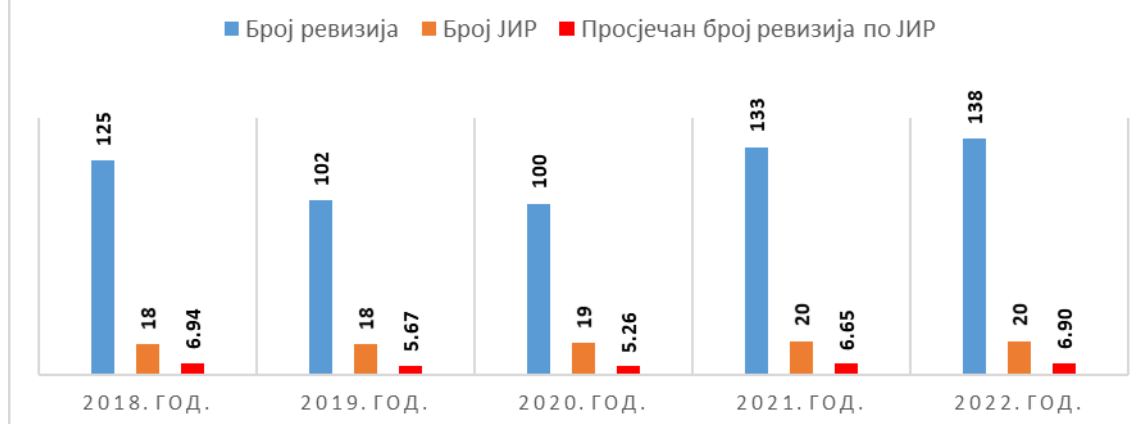
У табеларном прегледу број 7. овог Извјештаја дати су подаци појединачно за сваку јединицу интерне ревизије колико је извршила ревизија у 2022. години и дала препорука, док су у табеларном прегледу број 3. садржани детаљни подаци о предмету ревизија, институцијама у којим су проведене ревизије и врсти ревизија (редовне, ad hoc и накнадне).

У наредном графичком приказу дати су подаци на годишњем нивоу, за период 2018 – 2022. година, о укупном броју проведених ревизија, броју успостављених јединица интерне ревизије и просјечном броју проведених ревизија по јединици интерне ревизије. Детаљни подаци доступни су у годишњим консолидованим извјештајима интерне ревизије институција БиХ, који су објављени на веб страници Министарства финансија и трезора БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ (www.mft.gov.ba)

---

⁹⁶ На примјер већа наплата прихода, већи поврат средстава у буџет, смањење одређених категорија расхода и друго.

ПОДАЦИ О УКУПНОМ И ПРОСЈЕЧНОМ БРОЈУ ИНТЕРНИХ РЕВИЗИЈА 2018-2022. ГОДИНА

На основу претходно наведених показатеља уочава се да у протеклом петогодишњем периоду није присутан значајнији тренд раста provedених ревизија, а који је очекиван с обзиром да је повећан како број успостављених јединица интерне ревизије (за 2 ЈИР), тако и укупан број особља по основу кадровског попуњавања јединица (са 33⁹⁷ у 2018. години број особља је повећан на 42, на дан 31.12.2022).

Просјечан број provedених ревизија по јединици интерне ревизије у посматраном периоду кретао се у распону од 5,26 ревизија (2019. година) до 6,94 (2018. година) по јединици интерне ревизије. Овдје је важно напоменути да су у број укупно provedених ревизија укључене и накнадне ревизије које, напомињемо, нису засебан ревизорски ангажман, већ наставак претходно provedених ревизија. Накнадне ревизије / прегледе интерна ревизија проводи у сврху праћења резултата о којима је поднијет извјештај руководству институције.

Када се уз претходно наведене податке узме у обзир и чињеница да у више од половине извјештаја јединица интерне ревизије о програму обезбјеђења и унапређења квалитета, које су јединице интерне ревизије сачиниле за извјештајни период и доставиле ЦХЈ, нису саржани подаци о кључним индикаторима учинка интерне ревизије, може се закључити да се код планирања ревизија мора водити више рачуна о ефикасности интерне ревизије.

Препорука:

- У сврху што реалнијег планирања ресурса и обављања већег броја ревизија потребно је да руководиоци јединица интерне ревизије успоставе неопходне процедуре у оквиру интерног оцјењивања, што обухвата, између осталог, праћење и анализу рада, упоредне анализе пословања на основу релевантних показатеља, успостављање на годишњем нивоу индикатора успјешности, досљедну примјену сталног надзора и праћење остварења постављених индикатора учинка.

⁹⁷ Подаци из Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за 2018. годину, доступан на www.mft.gov.ba

Подсјећамо да су захтјеви у вези начина провођења интерног оцјењивања детаљно појашњени у прописима који уређују ову област⁹⁸. Такође, подсјећамо да су у оквиру у годишњих консолидованих извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ (тачка 4.5) доступни подаци о просјечном броју планираних и извршених ревизорских ангажмана по ревизору, како на нивоу појединачне ЈИР, тако и на нивоу свих јединица у институцијама БиХ. Полазећи од ових показатеља и расположивих капацитета ЈИР, руководиоци јединица интерне ревизије морају континуирано тежити већој ефикасности, како на нивоу јединице интерне ревизије, тако и на нивоу просјека (по ревизору).

е) Континуирана професионална едукација интерних ревизора у институцијама БиХ – анализа испуњености обавезе КПЕ за извјештајни период

На основу извјештаја о обављеној континуираној професионалној едукацији (КПЕ) интерних ревизора у јединицама интерне ревизије, као и за примљених захтјева јединица интерне ревизије за признавање обука као КПЕ, ЦХЈ прати испуњавање обавезе усавршавања знања и вјештина од стране интерних ревизора, из подручја и области дефинисаних прописима из области КПЕ. Овим прописима дефинисан је начин и поступак испуњавања обавезе континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, како би кроз одржавање нивоа стручности и даљи професионални развој интерних ревизора био унапређен квалитет услуга које пружају.

Од укупног броја особља интерне ревизије у институцијама БиХ (45⁹⁹), у извјештајном периоду обавеза континуиране професионалне едукације односила се на 40 запослених. Наиме, обавези КПЕ не подлијежу новозапослени интерни ревизори у првој години заснивања радног односа, а таквих је у 2022. години било укупно 3, као и особље интерне ревизије које је ослобођено обавезе КПЕ¹⁰⁰ (укупно 2 ревизора у 2022. години). На основу достављених извјештаја о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ за 2022. годину, утврђено је да је сво особље, на које се ова обавеза односила, исту испунило у складу са релевантним прописима.

Јединице интерне ревизије су у својим годишњим извјештајима извјестиле да су све јединице интерне ревизије донијеле годишње планове обука, те да су, у складу са одобреним плановима обука интерних ревизора од стране руководиоца институција, обезбјеђена и потребна средства за похађање истих у свим институцијама осим у Парламентарној скупштини БиХ. У овој институцији у извјештајном периоду нису прецизно алоцирана средства за потребе Јединице у оквиру одобреног буџета, те је похађање обука интерних ревизора зависило од расположивих средстава. С тим у вези напомињемо да је Законом о интерној ревизији институција БиХ дефинисано да ће јединице интерне ревизије у оквиру буџетског корисника имати буџетску алокацију, која се може идентификовати и преко које се могу пратити расходи у вези са извршавањем активности успостављених Законом, те да је обавеза континуиране професионалне едукације прецизно дефинисана у Стандардима интерне ревизије, Етичком кодексу, као и прописима који уређују ову област.

---

⁹⁸ Правилник о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 74/21), Стандарди интерне ревизије ("Службени гласник БиХ" број 93/17), Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 73/21)

⁹⁹ У овај број је укључено и троје запослених у Одсјеку за развој система интерне ревизије ЦХЈ.

¹⁰⁰ На основу издате сагласности ЦХЈ МФТ БиХ о испуњености услова дефинисаних у члану 3. (5) Одлуке о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ

Препорука:

- Потребно је наставити са активностима на стварању потребних услова за провођење континуиране професионалне едукације интерних ревизора, кроз сачињавање планова обука и обезбјеђењем њиховог спровођења, како би интерни ревизори били у могућности да континуирано унапређују своје знање и вјештине потребне за извршавање активности интерне ревизије.

Напомињемо да стицање одговарајућег стручног образовања, сертификата, тренинга и обављање других видова прописане едукације, помаже интерним ревизорима да развијају ниво вјештина и искуства, који се захтјева како би стручно обављали своје професионалне обавезе, те тиме допринијели унапређењу пословања организације. Уколико интерни ревизори не посједују довољно знања и вјештине, потребне за квалитетно извршавање њихових дужности, може се довести у питање да ли су ангажмани интерних ревизора обављени стручно и да ли доприносе унапређењу управљачких и контролних механизма, дајући препоруке и савјете у вези са активностима које су предмет ревидирања.

ф) Обезбјеђење и унапређење квалитета интерне ревизије - анализа поштовања прописа којима се регулише ова област и спровођења припадајућих корективних планова активности

У складу са Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 74/21), јединице интерне ревизије су обавезне донијети програм обезбјеђења и унапређења квалитета у којем су садржани подаци о активностима које се планирају провести, у години на коју се програм односи, како би се обезбједио захтјевани квалитет у функционисању интерне ревизије.

О спроведеним мјерама и активностима на унапређењу функционисања интерне ревизије, јединице интерне ревизије су обавезне извјештавати руководиоца институције и ЦХЈ МФТ БиХ кроз извјештај о програму обезбјеђења и унапређења квалитета.

Од 20 јединица интерне ревизије укупно 14 јединица доставило је ЦХЈ извјештај о програму обезбјеђења и унапређења квалитета за извјештајни период, у којем су садржани резултати и закључци проведене контроле од стране руководиоца ЈИР, заједно са плановима активности на даљем унапређењу функције интерне ревизије.

Извјештај за предметну годину нису доставиле: ЈИР Парламентарне скупштине БиХ, ЈИР Министарства финансија и трезора БиХ, ЈИР Министарства одбране БиХ, ИР Министарства безбјености БиХ, ЈИР Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ и ИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби БиХ.

На основу анализе достављених извјештаја о програму обезбјеђења и унапређења квалитета, у наставку наводимо неке од кључних области које су од стране руководиоца јединица интерне ревизије, који су доставили ове извјештаје, препознате као подручја у којима постоји простор за унапређењем:

- стручност интерних ревизора и дужна професионална пажња, што се може постићи кроз континуирану професионалну едукацију интерних ревизора и стални надзор од стране руководиоца ЈИР и
- развој сарадње са руководством институција, како би се благовремено доносили планови интерне ревизије и повећао степен реализације препорука.

Додатно, у својим извјештајима јединице интерне ревизије су указале и на неопходност даљег развоја финансијског управљања и контроле у институцијама, посебно у дијелу успостављања и ажурирања базе података о процесима и управљања ризицима, а за шта је одговорно руководство институције.

Препорука:

- Потребно је да све јединице интерне ревизије континуирано, за сваку годину, израде програм обезбјеђења и унапређења квалитета, проводе стални надзор и периодична самооцењивања, те да о резултатима извјештавају руководиоца институције и ЦХЈ, како је то и дефинисано прописима који уређују ову област.

г) Анализа осталих података и извјештаја које су ЈИР обавезне сачинити и достављати ЦХЈ на основу Закона и подзаконских прописа

Сви запослени интерни ревизори у институцијама БиХ испуњавају услове прописане Законом о интерној ревизији институција БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ.

Наиме, јединице интерне ревизије достављају ЦХЈ, кроз своје годишње извјештаје, информације и податке о: начину организације интерне ревизије, опису послова и услова за запошљавање у јединицама интерне ревизије, задацима и овлашћењима интерне ревизије, што документују достављањем извода из правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, потписаним Повељама интерне ревизије и Споразумима о вршењу функције интерне ревизије. На основу ових података, ЦХЈ прати усклађеност са релевантним прописима постојеће организације интерне ревизије, укључујући њена овлашћења, одговорности, дјелокруг рада, начин одобравања планова и извјештавања. Наведени подаци омогућавају процјену да ли је обезбјеђена функционална независност интерне ревизије.

Описи послова и организациона успостава интерне ревизије усклађена је са релевантним прописима у 17 од укупно предвиђених 19 институција. У јавном предузећу БХРТ је такође усклађена организациона успостава интерне ревизије. Закључно са 31.12.2022. године укупно двије институције немају усклађен правилник о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију са прописима из области интерне ревизије у институцијама БиХ. То су Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби (БХАНСА).

Подаци о попуњености јединица интерне ревизије дати су у оквиру табеле број 1. овог Извјештаја. Наиме, закључно са 31.12.2022. године од укупно 20 јединица интерне ревизије, 12 јединица је у потпуности кадровски попуњено. У наставку наводимо институције у којима није у потпуности кадровски попуњена јединица интерне ревизије: Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство одбране БиХ, Министарство правде БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ, Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби (БХАНСА).

С тим у вези посебно истичемо чињеницу да се не може очекивати иста покривеност подручја пословања институције ревизијама, у институцијама за које су надлежне јединице које нису у потпуности кадровски попуњене, као у институцијама у којима услуге интерне ревизије пружају

кадровски у потпуности попуњене јединице, а тиме и на већу изложеност неоткривању значајних ризика који могу угрозити пословање институције.

На основу података из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије, ЦХЈ је обавјештена да је у извјештајном периоду у једној институцији интерна ревизија уочила неправилности за које је процијенила да могу резултирати кршењем прописа о чему је, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, обавјестила руководство институције.

Препоруке:

- Потребно је да Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби - ВХАНСА предузму потребне активности на измјени правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, како би се створили неопходни услови за успостављање и функционисање интерне ревизије и у овим двијема институцијама у складу са прописима који уређују ову област.
- Потребно је да институције у којима није у потпуности попуњена јединица интерне ревизије, у сарадњи са Министарством за финансије и трезор БиХ и Сектором за буџет МФТ БиХ, предузму све потребне активности на запошљавању особља интерне ревизије у сврху попуњавања упражњених позиција и омогућавања несметаног обављања функције интерне ревизије, у складу са прописима и у пуном капацитету.

5.3. Унапређење система интерне ревизије

У сврху унапређења система интерне ревизије и досљедне примјене прописа и методологије рада, а на основу резултатаведеног Годишњег прегледа квалитета, ЦХЈ је у складу са чланом 14. став (3) Правилника о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, дала и препоруке за отклањање недостатака који су уочени у току прегледа.

Напомињемо да су јединице интерне ревизије обавезне предузети потребне корективне активности у свом раду, те о истом обавјестити ЦХЈ у оквиру годишњег извјештаја интерне ревизије и извјештаја о програму обезбјеђења и унапређења квалитета за 2023. годину, како би ЦХЈ кроз Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије упознала Савјет министара БиХ са резултатима предузетих мјера на усклађивању функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2022. годину дао је, поред прегледа стања законодавног оквира интерне ревизије у институцијама БиХ, и кумулативне податке о извршеним интерним ревизијама у извјештајном периоду. Ефекти интерне ревизије који су обухваћени консолидованим извјештајем, огледају се у квантитету и квалитету препорука које дају јединице интерне ревизије у смислу унапређења пословања и функционисања институција БиХ. Такође, ефекти интерне ревизије огледају се и у оствареном напретку у успостављању и доградњи система јавне интерне финансијске контроле и интерне ревизије, као и квалитету савјетодавних услуга које интерна ревизија пружа менаџменту институција.

Резултати рада интерне ревизије огледају се у давању квалитетних препорука, са једне стране, али и у реализацији датих препорука и унапређењу система финансијског управљања и контроле у институцијама које имају успостављену функцију интерне ревизије, с друге стране. У наредном периоду очекује се даљи напредак у овој области, како кроз повећање обима и квалитета

ревизорских извјештаја и препорука које интерни ревизори дају, тако и кроз даље успостављање и јачање система интерне ревизије и њених капацитета у институцијама БиХ.

Од руководиоца јединица интерне ревизије очекује се да посебну пажњу посвете унапређењу процеса планирања, што подразумијева усмјеравање активности интерне ревизије у подручја у којима се, на основу свеобухватне анализе пословања и управљања ризицима, идентификују слабости интерних контрола. Такође, потребно је континуирано тежити повећању ефикасности и учинка саме ревизије, кроз пораст броја планираних и извршених ревизија. Унапређење процеса планирања је предуслов за повећање доприноса интерне ревизије остварењу циљева институције и бољој усклађености пословања са прописима, што се може постићи кроз бољу искориштеност ревизорских ресурса, пораст броја ревидираних подручја и датих препорука за отклањање утврђених слабости.

Додатни ефекти интерне ревизије умногоме ће зависити и од ефикасности и ефективности кадровског попуњавања и организационог усклађивања јединица које нису у потпуности или попуњене или успостављене са релевантним прописима, с једне стране, али исто тако и од спремности менаџмента и интерних ревизора за даљи напредак на развоју функције интерне ревизије у институцијама БиХ, али и развоју цјелокупног концепта PIFC-а.

Важан задатак и изазов за ЦХЈ и јединице интерне ревизије свакако је и досљедно провођење контроле квалитета рада интерне ревизије, у складу са Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ који је припремљен у складу са захтјевима Стандарда интерне ревизије и примјерима добре праксе. Наведени Правилник представља резултат заједничког рада ЦХЈ и експерата ЕУ Пројекта "PIFC-3", којим је детаљно дефинисан начин провођења контроле сваког од учесника у овом процесу, како руководиоца јединица интерне ревизије, тако и ЦХЈ и екстерних оцјењивача. Одлука о доношењу Правилника је објављена у децембру 2021. године.¹⁰¹

Једна од активности која је, такође, реализована у оквиру Пројекта ЕУ "PIFC-3" јесте и израда одговарајућег софтверског рјешења (PIFC апликације) као техничке подршке процесу провођења интерне ревизије у јавном сектору БиХ. PIFC апликација је развијена с циљем унапређења ефикасности у раду интерне ревизије и њене усклађености са Стандардима, како у процесу планирања активности интерне ревизије и провођења ревизија уз досљедну примјену контроле квалитета, тако и у сегменту годишњег извјештавања интерне ревизије.

Након што је објављен Правилник, као и нови – ажурирани Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ¹⁰², те окончане активности на изради тестне верзије PIFC апликације, ЦХЈ је у сарадњи са експертима Пројекта "PIFC-3" организовала у току 2021. године обуке за интерне ревизоре, како би кроз презентације и практичне примјере олакшали примјену наведених методологија и апликативних рјешења у току пружања услуга интерне ревизије. ЦХЈ је и у 2022. години одржала обуке током којих је презентована практична примјена PIFC апликације.

Из свега изнесеног у овом Извјештају, примјетно је да је у претходном периоду учињен додатни напредак у успостављању и развоју система интерне ревизије, који се огледа у припреми, објављивању и примјени прописа којима се дефинише систем интерне ревизије и функционалног успостављања система интерне ревизије од стране ЦХЈ, с једне стране, али и у квалитету вршења функције интерне ревизије у институцијама БиХ, с друге стране.

¹⁰¹ У "Службеном гласнику БиХ" број 74/21 и на веб страници ЦХЈ.

¹⁰² Одлука о доношењу Приручника објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 73/21.

Ипак, степен напретка у овој области, од стране институција БиХ, би могао и морао бити на знатно већем нивоу, чиме би се дао додатни подстрек у развоју ове области и приближавању Босне и Херцеговине и њеног система јавне интерне финансијске контроле европским вриједностима.

6. Стратегија развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година у дијелу који се односи на интерну ревизију

6.1. Основи Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година и информација о њеној реализацији

Стратегију развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025 година (Стратегија) усвојио је Савјет министара БиХ, на својој 8. сједници одржаној 11.06.2020. године. Стратегија је израђена у оквиру Пројекта ЕУ "PIFC-3", кроз заједничку сарадњу експерата Пројекта и ЦХЈ, у складу са оквирним стратешким документом који је одобрио Координациони одбор централних јединица за хармонизацију.

Стратегија представља наставак одређивања Савјета министара БиХ за даље јачање предуслова за законски усклађено, ефикасно, транспарентно и одговорно управљање јавним финансијама. Дјелотворан систем интерних финансијских контрола доприноси јачању фискалне дисциплине, већој транспарентности и одговорности, те примјени принципа "вриједност за новац" у управљању јавним средствима. Стратегија се односи на период 2020-2025 година и представља трећи стратешки документ из области интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине.

Свеобухватан стратешки циљ, у складу са Стратегијом, је да се кроз функционалан и дјелотворан систем PIFC-а ублаже кључни ризици у пословању институција Босне и Херцеговине, што подразумијева даље интегрисање и и операционализацију система интерних контрола у кључне процесе управљања јавним финансијама, фокусирана на подручја високог ризика и подржане независном и професионалном функцијом интерне ревизије.

Стратегијом су даље разрађени и конкретни стратешки циљеви и оперативне мјере за унапређење како у области система финансијског управљања и контроле, тако и у области система интерне ревизије, те мониторинга и извјештавања о систему интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине.

Конкретно, у области система интерне ревизије у институцијама БиХ, стратешки циљ је: *"Ефикасно коришћење ресурса интерне ревизије и остваривање додате вриједности у складу са међународним стандардима"*, док је у области мониторинга и извјештавања о PIFC-у стратешки циљ: *"Унапријеђено праћење ефективности PIFC-а од стране ЦХЈ МФТ БиХ и Савјета министара БиХ"*.

Саставни дио Стратегије је Акциони план, а исти садржи циљеве утврђене Стратегијом, мјере које је потребно предузети за њихову реализацију, период у којем се очекује реализација, носиоце активности, индикаторе успјешности и изворе финансирања утврђених мјера и активности. Стратегијом је предвиђена израда оперативних годишњих акционих планова рада за сваку календарску годину предвиђену Стратегијом. Садржај годишњег акционог плана изводи се

из Акционог плана Стратегије и даје преглед активности које је потребно провести ради реализације предвиђених мјера.

Стратегијом је даље дефинисано да ће ЦХЈ извјештавати Савјет министара БиХ о реализацији Стратегије у оквиру редовног Годишњег консолидованог извјештаја о систему интерне ревизије у институцијама БиХ и Консолидованог извјештаја о систему финансијског управљања и контрола.

Напомињемо да реализација циљева и мјера предвиђених Стратегијом директно доприноси испуњавању захтјева на путу даље интеграције БиХ у Европску унију. Квалитетни системи интерних контрола уједно су пресудан фактор за остваривање права приступа и кориштење предприступних фондова Европске уније.

У складу са Стратегијом и Акционим планом, ЦХЈ је благовремено припремила Оперативни годишњи акциони план за 2022. годину, те у складу с истим предузела потребне кораке на реализацији утврђених циљева.

6.2. Оперативни годишњи акциони план Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за 2022. годину

ЦХЈ је, у складу са Стратегијом развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025¹⁰³, донијела Одлуку о доношењу Оперативног годишњег акционог плана Стратегије за 2022. годину (у даљем тексту: "Оперативни годишњи акциони план"), која је објављена на веб страници ЦХЈ. Наведеном Одлуком предвиђено је да ће ЦХЈ у посебном дијелу годишњих консолидованих извјештаја о систему интерне ревизије и финансијског управљања и контроле за 2022. годину извијестити Савјет министара БиХ о реализацији мјера и активности из Оперативног годишњег акционог плана.

Оперативни годишњи акциони план саставни је дио наведене Одлуке, а исти садржи циљеве утврђене Стратегијом, активности за реализацију утврђених циљева, носиоце активности, рокове за њихово провођење и индикаторе успјешности.

У наставку је дат:

- преглед мјера и активности у области интерне ревизије које су утврђене Стратегијом, заједно са припадајућим редним бројем из Акционог плана, и
- преглед активности које су предузете у извјештајном периоду, у оквиру појединачно сваке од планираних активности на реализацији постављеног циља у области интерне ревизије, а то је: *"Ефикасно коришћење ресурса интерне ревизије и остваривање додате вриједности у складу са међународним стандардима"*.

---

¹⁰³ Усвојена на 8. сједници Савјета министара БиХ, одржаној 11.06.2020. године.

2.1. Обезбјеђење квалитета и информатичка подршка интерној ревизији у сврху испуњавања међународних стандарда:

2.1.A1. Развити методологију и алате за интерну процјену квалитета од стране руководиоца ЈИР, укључујући израду Програма обезбјеђења и унапређења квалитета:

Методологија са припадајућим "алатима" (упитници и извјештаји¹⁰⁴) за провођење интерне процјене квалитета од стране руководиоца ЈИР припремљена је у сарадњи експерата Пројекта ЕУ "PIFC 3" и ЦХЈ, а иста је објављена кроз *Правилник о спровођењу обезбјеђења и унапређење квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине* ("Службени гласник БиХ" број 74/21).

У складу са Правилником који је ступио на снагу 01.01.2022. године, јединице интерне ревизије у институцијама БиХ обавезне су сваке године донијети Програм обезбјеђења и унапређења квалитета (ПОУК) и провести интерно оцјењивање, које обухвата континуирано провођење сталног надзора од стране руководиоца ЈИР над активностима које се врше у ЈИР и периодично самооцјењивање функције интерне ревизије. Како би се обезбједио једнообразан приступ код интерног оцјењивања и потпуна усклађеност са релевантним прописима, ЦХЈ је у извјештајном периоду припремила, у складу са Правилником, питања за периодично самооцјењивање ЈИР институција БиХ - Упитник и исти доставила јединицама интерне ревизије.

Провођење интерног оцјењивања омогућено је и у оквиру PIFC апликације која је у дијелу интерне ревизије стављена у употребу у периоду израде овог Извјештаја. Наиме, процедуре сталног надзора интегрисане су и чине саставни дио функционалности PIFC апликације. Упитници за периодично самооцјењивање и оцјењивање од стране ревидираних субјеката садржани су такође у Апликацији, омогућено је њихово попуњавање, похрањивање и чување у сврху израде извјештаја.

У складу са Правилником, руководилац јединице интерне ревизије о резултатимаведеног Програма обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије извјештава руководиоца институције и ЦХЈ МФТ БиХ, кроз достављање Извјештаја о ПОУК-у. Сходно томе, ЦХЈ је упутила захтјев јединицама интерне ревизије за доставу наведеног извјештаја за 2022. годину (акт од 15.12.2022). Од 20 јединица интерне ревизије, колико је укупно успостављено у институцијама БиХ, предметне извјештаје је доставило укупно 14 јединица интерне ревизије.

2.1.A2. Обука и стручно усавршавање интерних ревизора, укључујући континуирани професионални развој:

У јануару 2022. године ЦХЈ је донијела *План и програм обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2022. годину* и исти објавила на веб страници МФТ БиХ: www.mft.gov.ba.

У извјештајном периоду ЦХЈ је у потпуности реализовала наведени План обука и то тако што је организовала двије обуке из области интерне ревизије и једну обуку из области финансијског управљања и контроле. Обуке су одржане у септембру и децембру 2022. године, у Сарајеву.

Поред наведених обука, једну обуку из области интерне ревизије, која се сврстава у континуирану професионалну едукацију (КПЕ) интерних ревизора у институцијама БиХ,

¹⁰⁴ Упитник за ревидирани субјект и Извјештај о периодичном самооцјељивању

организовао је и Координациони одбор ЦХЈ. Наведена обука је одржана 29-30.06.2022. године у Теслићу, у форми конференције на којој су, поред особља интерне ревизије из институција БиХ, учествовали и интерни ревизори из јавног сектора Републике Српске и Федерације БиХ.

Такође, у извјештајном периоду ЦХЈ је, на основу достављених захтјева јединица интерне ревизије издала, у складу са прописима из области КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ, укупно 75 мишљења о бодовању обука као КПЕ интерних ревизора организованих од стране домаћих и страних пружалаца услуга.

ЦХЈ је благовремено доставила обавјештење свом особљу интерне ревизије институција БиХ о одржавању обука које су ЦХЈ и Координациони одбор централних хармонизацијских јединица организовали у извјештајном периоду, заједно са позивом за учешће на истим, те предузела и друге неопходне активности како би сви интерни ревизори у институцијама БиХ могли учествовати.

2.1.А3. Развој и инсталација софтвера за управљање интерном ревизијом, укључујући обуку корисника за коришћење софтвера, у сврху стандардизације рада интерне ревизије;

У току 2022. године јединице интерне ревизије у институцијама БиХ нису користиле RIFC апликацију због немогућности обезбјеђења адекватних сигурносних поставки које су се огледале у постављања шифре за приступ апликацији од стране корисника, а што је приликом развоја апликације предвиђено као предуслов за безбједност, повјерљивост и поузданост података интерне ревизије.

У рјешавање наведеног проблемом укључиле су се, поред ИТ компаније која је израдила RIFC апликацију, и стручне службе МФТ БиХ на чијем серверу је инсталирана апликација и Генералног секретаријата Савјета министара БиХ у чијој надлежности је одржавање *email* сервера за институције БиХ. Након што је отклоњен наведени застој, ЦХЈ МФТ БиХ је доставила обавјештење¹⁰⁵ јединицама интерне ревизије у институцијама БиХ да су обавезни примјењивати и користити у свом раду RIFC апликацију, како је то и предвиђено Правилником о коришћењу RIFC апликације у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 21/22). Почетак примјене Модула интерне ревизије RIFC апликације у институцијама БиХ је 01.03.2023. године, а у Апликацији ће бити садржани подаци интерне ревизије који се односе на период од 01.01.2023. године.

У извјештајном периоду организовано је више обука на тему примјене RIFC апликације, како од стране ЦХЈ и Координационог одбора централних хармонизацијских јединица, тако и од стране других пружалаца услуга одржавања обука (ентитетске ЦХЈ и други организатори обука). Наиме, ЦХЈ је у току 2022. године одржала три обуке о начину коришћења RIFC апликације за особље интерне ревизије у институцијама БиХ током којих су детаљно презентовани појединачно сваки од модула од којих се састоји ова апликација, а то су: дио за ФУК, дио за интерну ревизију и за извјештавање. Додатно, прилику да се упознају са начином коришћења RIFC апликације особље интерне ревизије институција БиХ имало је и кроз учешће на дводневној Конференцији за интерне ревизоре, коју је Координациони одбор ЦХЈ одржао 29-30.06.2022. године, на тему: "Примјена апликације RIFC у сврху унапређења рада интерне ревизије у јавном сектору" ЦХЈ је кроз издавање мишљења о прихватљивости обука које организују други извођачи као КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ, сходно релевантним прописима, упозната да су интерни

---

¹⁰⁵ Дописи ЦХЈ МФТ БиХ број: 02-1-16-7-83-1/23 о 01.03.2023. године достављени свим јединицама интерне ревизије у институцијама БиХ (укупно 20 ЈИР).

ревизори у 2022. години похађали и обуке на ову тему које су организовале ентитетске ЦХЈ и други извођачи.

2.2. Попуњавање упражњених систематизованих радних мјеста у јединицама за интерну ревизију:

ЦХЈ је, након запримања обавјештења о закључцима Савјета министара БиХ који су донијети на 54. сједници одржаној 28.07.2022, приликом разматрања ГКИ ИР за 2021. годину, обавијестила све институције на које се закључци односе (МФТ, МО, МКТ, МП, МЦП, МСТЕО, МБ, ДКПТ и БХАНСА), као и јединице интерне ревизије о обавези запошљавања интерних ревизора, како би сви учесници предузели потребне мјере и радње на њиховој реализацији. ЦХЈ је, такође, обавијестила и Сектор за буџет МФТ БиХ о институцијама БиХ на које се наведени закључак Савјета министара БиХ односи, у сврху планирања потребних финансијских средстава за кадровско попуњавање јединица интерне ревизије.

У оквиру израде ГКИ ИР у институцијама БиХ за 2022. годину, ЦХЈ је упутила и захтјев надлежним институцијама за достављање информације о реализацији наведених закључака Савјета министара БиХ. На основу прикупљених информација о реализацији закључака Савјета министара БиХ, обавјештени смо да је у току 2022. године, од укупно 9 институција које немају у потпуности попуњену ЈИР, окончана процедура запошљавања особља интерне ревизије само у двије институције, а то су: Министарство цивилних послова БиХ и Министарство спољне трговине и економских односа БиХ. У току израде овог Годишњег консолидованог извјештаја (за 2022. годину) обавјештени смо да је у Министарству правде БиХ у јануару 2023. године попуњена једна од укупно двије систематизоване позиције интерног ревизора.

Закључно са 31.12.2022. године попуњено је укупно 40 систематизованих радних мјеста у 19 јединица интерне ревизије институција БиХ.

Од предвиђених 19 институција закључно са 31.12.2022, укупно 12 институција је у потпуности кадровски попуњено ЈИР. Од преосталих 7 институција, 5 институција немају у потпуности кадровски попуњену ЈИР (МФТ, МО¹⁰⁶, МП, МКТ и МБ), док 2 институције имају успостављену интерну ревизију по правилнику који није усклађен са прописима из области интерне ревизије (ДКПТ и БХАНСА).

ЦХЈ ће и у наредом периоду наставити, у складу са својим надлежностима, да предузима активности како би се у потпуности успоставила функција интерне ревизије у институцијама БиХ у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ и Одлуком о критеријумима за упостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ.

2.3. Интерна ревизија усмјерена на пружање додате вриједности у високоризичним областима:

2.3.А1. Усмјерити интерну ревизију на подручја високог ризика (регистри ризика руководства и независна процјена ЈИР) и давање препорука за рјешавање узрока ризика:

Методологија рада интерне ревизије у институцијама БиХ, коју је израдила ЦХЈ, пружа детаљне смјернице за припрему стратешких и годишњих планова интерне ревизије на основу процјене ризика, у сврху утврђивања високоризичних подручја као приоритета за ревидирање, у складу са расположивим капацитетима интерне ревизије.

---

¹⁰⁶ У извјештајном периоду покренута конкурсна процедура за попуњавање упражњене позиције руководиоца ЈИР МО БиХ. До краја извјештајног периода конкурсна процедура није окончана.

Наиме, у складу са тачком 3. новог - ажурираног Приручника за интерну ревизију у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 73/21), као и тачком 2. претходног Приручника, руководилац ЈИР обавезан је, приликом независне процјене ризика на основу које припрема планове рада, анализирати ризике у пословању институције утврђене од стране руководства институције, те током провођења појединачних ревизија вршити и анализу узрока ризика приликом доношења закључака ревизије сходно тачки 7. Приручника.

Приручник, такође, упућује интерну ревизију да у поступку процјене ризика користи Смјернице за управљање ризицима у институцијама БиХ које су објављене од стране ЦХЈ и да, у сврху дефинисања примјерености и адекватности контрола и резидуалног ризика, примјењује анализу узрока ризика у складу са Смјерницама.

ЦХЈ је у току 2022. години одржала двије обуке током којих је особљу интерне ревизије у институцијама БиХ презентован начин на који је у RIFC апликацији омогућено интерној ревизији да користи податке из регистра ризика институције и процјени ризика коју је провело руководство институције, као основ за израду процјене ризика и доношења стратешких и годишњих планова интерне ревизије. Очекује се да ће и примјена RIFC апликације¹⁰⁷ додатно допринијети унапређењу процеса успостављања ФУК-а у институцијама БиХ, а тиме и већој ефикасности интерне ревизије кроз олакшан приступ подацима о процесима и циљевима институције, успостављеним интерним контролама и оцјени ризика коју је извршило руководство институције.

2.3.A2. Израдити методологију за праћење утицаја и квантификацију ефеката имплементираних препорука интерне ревизије;

У новом - ажурираном Приручнику за интерну ревизију у институцијама БиХ, у дијелу у којем је обрађена област праћења реализације препорука (тач. 7.4.2), указано је на значај и потребу праћења мјерљивих ефеката препорука, уз које се мјерљиви ефекти могу исказати.

Тakoђе, и у RIFC апликацији, у дијелу који се односи на праћење реализације препорука, предвиђен је унос податка о суми мјерљивих ефеката, збирно за све препоруке у оквиру ревизорског извјештаја које је прихватила институција.

Имајући у виду да је кроз годишње извјештаје јединица интерне ревизије ЦХЈ обавјештена да се у потпуности поштује и примјењује методологија рада која је објављена кроз Приручник за интерну ревизију, у складу са тим, може се закључити да се и смјернице које се односе на утврђивање мјерљивих ефеката препорука примјењују. ЦХЈ ће у наредном периоду кроз провођење периодичних прегледа, у складу са Правилником о спровођењу обезбјеђења и квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ имати прилику да стекне потпуни увид "на лицу мјеста" о усклађености рада јединица интерне ревизије са релевантним порписима, укључујући и наведени сегмент који се односи на исказивање финансијских ефеката препорука интерне ревизије.

Напомињемо да је за утврђивање мјерљивих ефеката имплементације препорука интерне ревизије, неопходно да и ревидиране организационе јединице пруже сву потребну помоћ и податке интерној ревизији, како у процесу оцјене постојећих контрола и ризика, тако и у процесу праћења имплементације препорука, јер се само кроз свеукупан приступ разматрању посљедица нежељених догађаја могу на адекватан начин утврдити финансијски и други мјерљиви ефекти препорука.

---

¹⁰⁷ Модул интерна ревизија се користи од 01.03.2023. године док се дио о ФУК-у почео раније користити у институцијама БиХ.

2.3.A3. Обезбиједити обуке за интерне ревизоре из области ФУК-а, које се пружају руководству и особљу институција из области ФУК-а, како би се обезбиједило да интерни ревизори буду у току са актуелностима и како би кроз свој рад могли дати допринос реализацији постављених циљева кроз додату вриједност;

У току 2022. године ЦХЈ је, у складу са Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2022. годину, организовала обуку из области финансијског управљања и контроле (ФУК) за интерне ревизоре у институцијама БиХ, те предузела и све неопходне активности како би сви интерни ревизори могли учествовати на обуци. Обука је обухватила актуелне теме предвиђене наведеним Планом, везано за функционалности Модула ФУК у PIFC апликацији и доступност података из дијела о ФУК-у особљу интерне ревизије у институцијама БиХ, као и начин коришћења истих.

У оквиру стратешког циља који се односи на мониторинг и извјештавања о PIFC-у "Унаприједити праћење ефективности PIFC-а од стране ЦХЈ МФТ БиХ и Савјета министара БиХ", у наставку је дат преглед мјера и активности из области интерне ревизије утврђених Стратегијом, заједно са прегледом активности које је предузела ЦХЈ на њиховој реализацији.

ОБЛАСТ 3. Акционог плана Стратегије: Мониторинг развоја и квалитета интерних финансијских контрола

3.1. Аутоматизација извјештавања о PIFC-у уз проширене изворе и алате за прикупљање података;

3.1.A1. Ревидирати питања из упитника о самопројени и образац за годишње извјештавање о интерној ревизији;

ЦХЈ сваке године, у оквиру припрема за израду Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије, припрема питања за годишњи извјештај интерне ревизије у складу са релевантним прописима и методологијом рада интерне ревизије, те узимајући у обзир и задатке и активности на даљем развоју интерне ревизије у институцијама БиХ који произилазе из закључака Савјета министара БиХ, планских докумената и стратегија. Питања су садржана у форми обрасца, који ЦХЈ благовремено доставља јединицама интерне ревизије у институцијама БиХ, као прилог обавјештењу о обавези достављања годишњег извјештаја интерне ревизије. И за 2022. годину ЦХЈ је благовремено припремила и доставила (15.12.2022) јединицама интерне ревизије образац годишњег извјештаја интерне ревизије у сврху прикупљања података потребних за израду Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за предметну годину.

У току 2022. године ЦХЈ је припремила, у складу са *Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ* који је ступио на снагу 01.01.2022. године, питања за периодично самооцењивање и доставила јединицама интерне ревизије у институцијама БиХ у сврху једнообразне примјене Стандарда интерне ревизије. Питања су сачињена у форми Упитника у којем јединице интерне ревизије документују усклађеност процеса рада интерне ревизије са важећим прописима и методологијом рада, као и испуњеност захтјева Стандарда у погледу организационог успостављања ЈИР и стручности особља интерне ревизије. Форма Упитника и начин оцењивања усклађености интерне ревизије дефинисани су у сарадњи са експертима Пројекта ЕУ "PIFC-3", на основу разматрања примјера добре праксе у овој области.

Попуњавање упитника омогућено је, такође, и у PIFC апликацији.

3.1.A2. Развој и инсталација софтвера за извјештавање о ФУК-у и интерној ревизији, укључујући обуку корисника за коришћење софтвера:

Обје активности које су у оквиру ове мјере предвиђене да се реализују у току 2022. године у области интерне ревизије су и реализоване у извјештајном периоду.

Наиме, окончане су активности на изради PIFC апликације, у којој је садржан и дио везано за извјештавање. Апликација је у јуну 2022. године инсталирана на сервер Министарства финансија и трезора БиХ.

Сви корисници дијела PIFC апликације који се односи на интерну ревизију, а то је особље интерне ревизије у институцијама БиХ и ЦХЈ, обучени су за коришћење PIFC апликације. ЦХЈ је у току 2022. године одржала све три планиране обуке током којих је особље интерне ревизије имало прилику да се детаљно упозна са начином рада интерне ревизије у PIFC апликацији, могућностима коришћења података из ФУК-а, као и начином годишњег извјештавања интерне ревизије кроз PIFC апликацију, како је то и предвиђено Годишњим планом и програмом обука за 2022. годину. Такође, у току 2022. године и Координациони одбор ЦХЈ одржао је Конференцију из области интерне ревизије на тему: "Примјене PIFC апликације у сврху унапређења рада интерне ревизије у јавном сектору". Додатно, свим корисницима PIFC апликације на располагању је и Корисничко упутство које је припремила ИТ компанија (COREIT), а које пружа детаљна појашњења начина коришћења појединачно сваке од функција у PIFC апликацији.

Очекује се да ће ефекти и циљ спровођења претходно наведених активности бити видљиви у наредном периоду, кроз вршење ревизија и извјештавање у PIFC апликацији, а која се у институцијама БиХ у дијелу интерне ревизије користи почев од 01.03.2023. године. Наиме, у току 2022. године PIFC апликацију у дијелу интерне ревизије није било могуће користити у институцијама БиХ због потешкоћа које су онемогућавале постављање шифре за приступ апликацији од стране корисника, а што је неопходно као прдуслов за безбједно и несметано коришћење Апликације у њеном пуном капацитету.

ЦХЈ је предузела, у оквиру својих капацитета и надлежности, мјере и активности како би се отклонио наведени застој и ставила у функцију PIFC апликација у дијелу интерне ревизије за институције БиХ, у њеном пуном капацитету. У рјешавању потешкоћа у коришћењу апликације у дијелу интерне ревизије укључене су биле стручне службе Министарства финансија и трезора БиХ и Генералног секретаријата Савјета министара БиХ, као и ИТ компанија која је израдила апликацију – COREIT. О насталом проблему у примјени апликације у пуном капацитету, ЦХЈ је упознала (08.12.2022) и консултантску кућу *International Consulting Expertise* као потписнику уговора о изради апликације и њеном гарантном одржавању.

У периоду израде овог Извјештаја отклоњен је застој у коришћењу PIFC апликације, те се Апликација у дијелу интерне ревизије за институције БиХ примјењује од 01.03.2023. године. године.

3.1.A3. Примјена софтвера за извјештавање о интерној ревизији:

Ова активност се није могла у дијелу који се односи на итерну ревизију реализовати у 2022. године. Наиме, као што је у оквиру претходне тачке (3.1.A2) и образложено, интерни ревизори у институцијама БиХ нису користили PIFC апликацију у свом раду у току 2022. године, те се сходно томе иста у извјештајном периоду није могла ни користити у дијелу извјештавања о раду ЈИР, нити за израду Консолидованог извјештаја о интерној ревизији. У току 2022. године предузете су активности на рјешавању застоја који је онемогућавао обезбјеђење потребних предуслова за

заштиту и повјерљивост података интерне ревизије, а што су основни принципи и захтјеви Стандарда интерне ревизије и релевантних прописа.

У периоду израде овог Извјештаја отклоњен је уочени проблем који је проузроковао наведени застој и почев од 01.03.2023. године PIFC апликацију - Модул интерна ревизија користе у свом раду интерни ревизори. Упоредо са стављањем у употребу овог дијела Апликације и њеним даљим коришћењем, кроз упуњавање података о ревизијама, стварају се неопходне предуслови за извјештавање уз помоћ PIFC апликације о активностима интерне ревизије, како од стране руководиоца јединица интерне ревизије, тако и од стране ЦХЈ у дијелу израде консолидованих извјештаја.

3.1.A4. Осигурати интегралне извјештаје о систему ФУК-а и интерне ревизије, засноване на коконсолидованим извјештајима, резултатима самопроцјене, налазима интерне и екстерне ревизије, резултатима обављених прегледа квалитета ФУК-а и интерне ревизије, на статусу мјера за ублажавање ризика у управљању јавним финансијама;

ЦХЈ је у извјештајном периоду припремила, у складу са чланом 24. Закона о интерној ревизији институција БиХ, у предвиђеном року Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије институција БиХ за 2021. годину на основу годишњих извјештаја примљених од јединица интерне ревизије институција БиХ, и исти доставила (28.03.2022) Министарству финансија и трезора БиХ. Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије институција БиХ за 2021. годину достављен је, након одобрења министра финансија и трезора БиХ, Савјету министара БиХ. Савјет министара БиХ, на својој 54. сједници одржаној 28.07.2022. године, упознао се са Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије за 2021. годину.

До сада је ЦХЈ припремила и објавила једанаест годишњих консолидованих извјештаја интерне ревизије институција БиХ (за извјештајне периоде 2011- 2021.) и исти су доступни на веб страници МФТ БиХ: www.mft.gov.ba.

И за овај Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије (за 2022. годину) ЦХЈ је благовремено предузела потребне активности на прикупљању и обради извјештаја о раду јединица интерне ревизије, како би исти сачинила у предвиђеном року и исти доставила Министарству финансија и трезора БиХ и Савјету министара БиХ.

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје основне податке о систему интерне ревизије, активностима јединица интерне ревизије, извршеним интерним ревизијама у извјештајном периоду, реализацији препорука, мјерама и активностима предузетим од стране институција и интерне ревизије на реализацији закључака Савјета министара БиХ, као и активностима ЦХЈ.

3.2. Развити и имплементирати оквир за провјеру квалитета система PIFC-а од стране ЦХЈ;

Провођење прегледа квалитета ЈИР (узорак институција):

ЦХЈ је у 2022. години у предвиђеном року, у складу са *Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређење квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине* који је ступио на снагу 01.01.2022. године, донијела Годишњи план за периодични преглед квалитета активности интерне ревизије за 2023. годину. Годишњи план је објављен на веб страници Министарства финансија и трезора БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ.

Годишњи планом је, на основу анализе годишњих извјештаја јединица интерне ревизије за претходну годину сходно критеријумима дефинисаним Правилником, одабрана јединице интерне ревизије у институцијама БиХ у којој ће у току 2023. године бити извршен преглед квалитета. Наведени План је донијет у складу са расположивим капацитетима ЦХЈ за обављање прегледа. О резултатима прегледа ЦХЈ ће извјештавати у оквиру Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ.

3.3. Ојачати аналитички и координациони капацитет ЦХЈ;

3.3.А1. Развој капацитета за ЦХЈ из области управљања јавним финансијама (специјалистичка знања);

Запослени у ЦХЈ задужени за развој система интерне ревизије су и у 2022. години испунили обавезу дефинисану прописима из области континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, о чему се води евиденција у ЦХЈ.

У оквиру КПЕ за 2022. годину, запослени су учествовали и на обукама из области управљања јавним финансијама, како је то предвиђено прописима из области континуиране професионалне едукације и Планом и програмом обука ЦХЈ МФТ БиХ за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2022. годину.

3.3.А5. Редовна размјена информација и сарадња са руководиоцима ЈИР;

У складу са Годишњим програмом рада ЦХЈ за 2022. годину, Одсјек за развој система интерне ревизије одржава редован контакт и састанке са интерним ревизорима и руководиоцима јединица интерне ревизије. У извјештајном периоду одржано је укупно шест формалних састанака са руководиоцима јединица интерне ревизије и интерним ревизорима, као и низ неформалних и консултантских састанака. Пружена је и потребна помоћ и консултације особљу интерне ревизије у институцијама БиХ кроз пружање информација (дописи, путем мејла, телефонским путем и др) и издавање тражених мишљења и сагласности.

3.3.А6. Иновирање и провођење програма обуке за ФУК;

У извјештајном периоду одржана је обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ из области финансијског управљања и контроле, током које су обрађене теме дефинисане Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 202. годину.

ЦХЈ је донијела План и програм обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2023. годину у којем је, такође, предвиђена обука на актуелне теме из области финансијског управљања и контроле. План је објављен на веб страници МФТ БиХ: www.mft.gov.ba.

3.3.А7. Редовна размјена информација са Агенцијом за државну службу БиХ и развој обука за особље задужено за ФУК и ИР на тему ризика и контрола у подручју управљања људским ресурсима и стварања предуслова за управљање базирано на учинку;

У извјештајном периоду ЦХЈ је наставила сарадњу са Агенцијом за државну службу БиХ и, у складу са релевантним прописима, благовремено предузела потребне активности како би обуке из области интерне ревизије и ФУК-а које је организовала ЦХЈ у 2022. години биле признате као обуке државних службеника за које Агенција додјељује одређени број кредита, у сврху испуњавања одредби о обавезном стручном усавршавању државних службеника.

7. Реализација закључака Савјета министара БиХ

Савјет министара БиХ је, на својој 54. сједници која је одржана 28.07.2022. године, приликом упознавања са Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије, донио следеће закључке:

1. Савјет министара Босне и Херцеговине упознао се са Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије за 2021. годину.
2. Задужују се Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА да у што краћем року предузму и окончају све потребне радње везано за усклађивање својих правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију са релевантним прописима.
3. Задужују се Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство одбране БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ, Министарство правде БиХ, Министарство цивилних послова БиХ, Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, Министарство безбједности БиХ и Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ, код којих нису у потпуности кадровски попуњене јединице интерне ревизије, да заједно са Министарством финансија и трезора БиХ обезбиједи средства и спроведу процедуре запошљавања интерних ревизора у 2022. години.
4. Задужује се Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА, у оквиру које је прописана обавеза успостављања јединице интерне ревизије, да обезбиједи неопходна средства и проведе процедуре успостављања јединице интерне ревизије и запошљавања интерних ревизора у 2022. години.
5. Задужују се руководиоци јединица интерне ревизије да припреме и у сарадњи са руководиоцима институција донесу годишњи план обука особља интерне ревизије и обезбиједи потребне услове за његову имплементацију, како би особље интерне ревизије могло испунити своје обавезе у погледу прописане континуиране професионалне едукације интерних ревизора, у складу са релевантним прописима и захтјевима стандарда интерне ревизије.
6. Задужује се Централна хармонизацијска јединица МФТ БиХ да прати испуњавање обавезе континуиране професионалне едукације особља интерне ревизије у институцијама БиХ и да, у случајевима непоштовања прописа који регулишу ову област, преиспита адекватност и компетентност интерних ревизора у погледу професионалних компетенција потребних за квалитетно извршавање радних задатака, од стране особља интерне ревизије које није испунило прописану обавезу континуиране професионалне едукације.
7. Задужује се Министарство финансија и трезора БиХ да обезбиједи неопходне услове за функционално успостављање и функционисање PIFC апликације од стране институција БиХ.
8. Задужује се Централна хармонизацијска јединица МФТ БиХ да обезбиједи обуку и упутство за интерне ревизоре у институцијама БиХ о начину примјене PIFC апликације.
9. Задужују се институције БиХ и запослени у јединицама интерне ревизије да пруже сву неопходну подршку Централној хармонизацијској јединици МФТ БиХ и Министарству финансија и трезора БиХ на увођењу и примјени PIFC апликације.
10. Задужују се руководиоци јединица интерне ревизије и интерни ревизори у институцијама БиХ да се у обављању својих радних задатака у потпуности придржавају методологије и упутстава Централне хармонизацијске јединице МФТ БиХ који, између осталог, подразумевају и досљедну примјену PIFC апликације у складу са упутством о начину њене примјене.

11. Задужује се Министарство финансија и трезора БиХ и Централна хармонизацијска јединица МФТ БиХ да Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2021. годину доставе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

ЦХЈ је, након запримања обавјештења о усвајању наведених закључака Савјета министара БиХ, о истим упознала све институције БиХ на које се закључци односе, као и јединице интерне ревизије, како би предузели потребне мјере и радње на њиховој реализацији.

У току припремних активности на изради Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за 2022. годину, ЦХЈ је тражила од институција БиХ и јединица интерне ревизије да, уз годишњи извјештај интерне ревизије, доставе и информације о реализацији напријед наведених закључака Савјета министара БиХ.

На основу информација добијених од институција БиХ и јединица интерне ревизије, те активности предузетих од стране ЦХЈ, **у наставку дајемо преглед реализације напријед наведених закључака:**

- (1) Савјет министара БиХ упознао се, на својој 54. сјединици одржаној 28.07.2022. године, са Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије институција БиХ за 2021. годину.
- (2) Од три институције БиХ, на које се односи закључак Савјета министара БиХ да у што краћем року предузму и окончају све потребне радње везано за усклађивање својих правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију са релевантним прописима, примили смо сљедећа обавјештења које у наставку наводимо.
  - Министарство безбједности БиХ је окончало процедуру измјене правилника о унутрашњој организацији Министарства, који је у дијелу интерне ревизије усклађен са релевантним прописима и на који је ЦХЈ дала сагласност. Правилник је усвојен на 57. сједници Савјета министара БиХ одржаној 09.11.2022. године.
  - Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ је доставила обавјештење да је нацрт новог правилника о унутрашњој организацији Дирекције у процедури измјене. Наиме, након што су прибављена потребна мишљења правилник је 09.11.2022. године уврштен на дневни ред сједнице Савјета министара БиХ, али исти није усвојен. У децембру 2022. године припремљен и послат нацрт правилника Дирекције ради прикупљања мишљења од надлежних институција.
  - Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА је обавјестила да су у току активности везано за реализацију закључака Савјета министара БиХ, о чему ће правовремено обавјестити ЦХЈ.
- (3) Од укупно осам институција које нису у потпуности кадровски попуниле јединицу интерне ревизије и на које се односи закључак да, заједно са Министарством финансија и трезора БиХ, осигурају средства и проведу процедуре запошљавања интерних ревизора у 2022. години, обавјештени смо о сљедећем:
  - двије институције су у извјештајном периоду у потпуности окончала активности на кадровском попуњавању јединице интерне ревизије, а то су Министарство спољне трговине и економских односа БиХ и Министарство цивилних послова БиХ,
  - од двије институције које, као предуслов за покретање конкурсне порцедуре за кадровско попуњавање јединице интерне ревизије, требају претходно окончати активности на измјени правилника о унутрашњој организацији, у извјештајном периоду једна је то и испунила, а то је Министарство безбједности БиХ, док је друга, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ, у фази измјене правилника,

- у периоду израде овог Извјештаја окончана је процедура попуњавања једне од двије систематизоване позиције интерног ревизора у Министарству правде БиХ,
  - од преостале 3 институције које немају у потпуности кадровски попуњену јединицу интерне ревизије, а то су Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ и Министарство одбране БиХ, примили смо само од Министарства одбране БиХ обавјештење да је покренута, у извјештајном периоду, конкурсна процедура за попуњавање упражњене позиције руководиоца ЈИР.
- (4) Од Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА, на коју се односи закључак број 3. Савјета министара БиХ да је потребно да обезбједи средства и проведе процедуре запошљавања интерних ревизора у 2022. години, примили смо уопштено обавјештење које је наведено у оквиру тачке 1, а то је да су у току активности на реализацији закључака Савјета министара БиХ о чему ће ЦХЈ бити правовремено обавјештена.
- (5) На основу годишњих извјештаја достављених од јединица интерне ревизије, обавјештени смо да су све јединице интерне ревизије у сарадњи са руководиоцима институција донијеле годишњи план обука интерних ревизора за извјештајни период и да је, у складу са истим, омогућено интерним ревизорима да учествују на стручним обукама у сврху испуњавања прописане обавезе континуиране професионалне едукације.
- (6) ЦХЈ је на основу евиденција које води о присуству интерних ревизора обукама које је у извјештајном периоду организовала ЦХЈ и Координациони одбор ЦХЈ, заprimљених захтјева јединица интерне ревизије за признавање и бодовање обука других извођача обука и издатих мишљења ЦХЈ, те достављених годишњих извјештаја јединица интерне ревизије о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ утврдила да су сви интерни ревизори у институцијама БиХ у 2022. години испунили минимално прописани број бодова КПЕ, као доказ стручног усавршавања путем обука и на друге начине који су дефинисани релевантним прописима.
- (7) Стручна ИТ служба Министарства финансија и трезора БиХ је у току 2022. године, у сарадњи са стручном ИТ службом Генералног секретаријата Савјета министара БиХ, пружила потребну помоћ на обезбјеђењу неопходних услова за функционално успостављање PIFC апликације¹⁰⁸ од стране институција БиХ. Након што су у јуну 2022. године стручне службе овог Министарства окончале активности везано за инсталационо постављање апликације на сервер Министарства финансија и трезора БиХ, пружиле су и потребну помоћ и подршку у отклањању сметњи за примјену PIFC апликације у њеном пуном капацитету од стране крајњих корисника – институција БиХ. У периоду израде овог Извјештаја отклоњене су сметње које су онемогућавале поуздано и безбједно коришћење PIFC апликације у пуном капацитету од стране особља интерне ревизије како је то и предвиђено релевантним прописима.
Од 01.03.2023. године интерни ревизори користе и примјењују у свом раду PIFC апликацију, а у истој ће бити садржани подаци који се односе на период од 01.01.2023. године.
- (8) ЦХЈ је у извјештајном периоду организовала три обуке током којих су интерни ревизори имали прилику да се у потпуности упознају са функционалностима PIFC апликације које су на располагању интерној ревизији, начином њене примјене у раду интерне ревизије и извјештавању, као и могућностима коришћења података о финансијском управљању и контроли институција. Додатно, прилику да се упознају са начином коришћења PIFC

¹⁰⁸ Апликативно-софтверско рјешење развијено у оквиру пројекта ЕУ "Унапређење јавне интерне финансијске контроле у БиХ" као подршка развоју ФУК-а и интерне ревизије у јавном сектору БиХ.

апликације особље интерне ревизије институција БиХ имало је и кроз учешће на дводневној Конференцији за интерне ревизоре, коју је Координациони одбор ЦХЈ одржао у јуну 2022. године, на тему: "Примјена апликације PIFC у сврху унапређења рада интерне ревизије у јавном сектору".

У извјештајном периоду припремљено је и Корисничко упутство за PIFC апликацију од стране ИТ компаније која је израдила ову апликацију, а исто је доступно свим корисницима у оквиру саме апликације

- (9) Институције БиХ и особље интерне ревизије у институцијама БиХ пружили су у претходном периоду сву захтјевану помоћ и подршку ЦХЈ МФТ БиХ на увођењу PIFC апликације у дијелу који се односи на интерну ревизију. У току 2022. године активности везано за PIFC апликацију биле су усмјерене на окончање активности на стављању апликације у употребу у њеном пуном капацитету, у дијелу који се односи на интерну ревизију, те њеном несметаном коришћењу на начин како је то захтјевано релевантним прописима.
- (10) На основу годишњих извјештаја достављених од јединица интерне ревизије, обавјештени смо да сви руководиоци јединица интерне ревизије и интерни ревизори у институцијама БиХ, у обављању својих радних задатака, поштују и примјењују методологију и упутства ЦХЈ МФТ БиХ. У току 2022. године PIFC апликација у дијелу интерне ревизије није била спремна за стављање у употребу и њено несметано коришћење на начин како је то предвиђено, те стога исту особље интерне ревизије није било у могућности користити у свом раду.
- (11) До момента сачињавања овог извјештаја нисмо располагали са информацијама да ли је Парламентарна скупштина БиХ разматрала Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2021. годину.

Број: 02-1-16-7- _____ /23
Сарајево, _____ .2023. године

ДИРЕКТОР

Владимир Станимировић